

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. VASÁRNAP, március 20.

77. szám

Telefon: Kladohivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—58
Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg. 5. szám (Minerva-palota)
Kladohivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 5. (Minerva-palota)

Európa jövője

Nyomasztó gondok irdatlan sűrűjében botorkálva, a fegyverek háboruja után nem nyerve vissza a szív békéjét, fáradt tekintetünkkel belefogozunk a jövő messziről kéklő képeibe. Ami volt: lidércnyomásos álom. Ami van: kimerült ébredés, ólomsúlyu tagjaink lankadt nyújtóztatása. De ami lesz: nyugalom és derű, az erők szabad és vidám játéka, az élet szépségeinek felhőtlen sugárzása. Ha négy év vérben fürdő büneiért többször négy évig vezeklünk, akkor is közel kell már lennünk ahhoz, hogy a varázs megtörjön és a természet nagyszerű ajándékát, az életet háborítatlanul élvezzük. Így festjük ki magunknak a holnapot, az optimizmus palettájáról vett ragyogó színekkel.

Felhuhognak azonban a tudomány Kasszandrái és azt a türelmi időt is megbolygatják, amely az emberi szenvedések elviselését könnyebbé teszi azáltal, hogy a remény hajnalán elfüggönyözi a látást a bekövetkező csalódások éjszakája előtt. — Ember, küzdj és bízza bizzál — sugja Adám nagyszerű lehetőségeket vetítő alázatos hite. — Vanitatum vanitas — döngi Lucifer sötét bizonyosságokat feltáró fölényes tudása. Hiszünk a béke áldásainak megsokasodásában, várjuk Európa feltámadását és meg vagyunk róla győződve, hogy visszatérhetünk a jólét és patriarkális gondatlanság paradicsomába, ahonnan a háboru véres kardjával üzött ki bennünket a rombolás anyaga. Ezzel szemben tudósok megdöbbentő adatokat sorakoztatnak fel annak bizonyítására, hogy Európa minden tekintetben visszafejlődik, ipari és pénzügyi szupremáciája a tengerentúli földrészekkel szemben hanyatlak és az események pontrólpontra igazolják Georg Hildebrandnak azt az évtizedekkel ezelőtt kifejtett jóslatát, amely szerint Európa gazdasági hegemoniája összeomlás előtt áll.

A háboru előtt Európa volt a világgazdaság irányítója tőkével, szervezőerejével és politikai hatalmával; most a tőkéje — kivándorolt Amerikába, szervezőerejét és politikai hatalmát pedig Kína, Egyiptom, Törökország és az angol domíniumok gazdasági nacionalizmusa tartis pergőtűz alatt. Az agrár gyarmati államok maguk rendezkednek be ipari termelésre, kezdik beszüntetni nyersanyagexportjukat Európa felé és politikailag is kivonják magukat az európai gyámokdás alól. Európa népeinek jövedelme máris hat-hét milliárddal kevesebb, mint a békében volt és — a kantoni hadsereg Sanghai előtt áll. Mi lesz akkor, ha Kína modern és egységes nagyhatalommá válik és India mérhetetlen kincseit is elzárja majd Európa előtt a fenyegetően morajló hindu nemzeti öntudat? Hol vagyunk még az egységes európai gazdasági terület eszméjének megvalósulásától és ha ez az utópiának lekicsinyelt gondolat testet ölt is, feltartóztatathatja-e azt a világtörténelmi folyamatot, amelynek hőmpölygésében mintha az *Untergang des Abendlandes* végzete zugna? A közgazdaságtan teoretikusai úgy vélik, hogy a megbontott egyensúlyt csak a gazdasági élet nemzetközi autonóm szervezkedése állíthatja helyre. De lehet-e ilyen

ösztövé formula lélekvesztőjével kimenteni Európát abból az örvényből, ahová a história kényszere taszítja?

Egy másik tudós, Cassel, a stockholmi egyetem nagyhirű tanára, a világ aranykészletének nagymérvű apadásában rejtő veszedelemre mutat rá. A legnagyobb aranybánya, a transzváli tizenöt év alatt kifogy és az arany ára tetemesen fel fog szökni, aminek kiheverhetetlen gazdasági

depresszió lesz a következménye. Cassel azt tanácsolja, hogy a nemzetek álljanak össze és az aranyváltata érdekében közös munkával vegyék elejét az arany áremelkedésnek és ezzel együtt egy katasztrófális gazdasági megrázkódtatásnak.

Ime ilyen borús perspektívát nyit a tudomány Európa népei elé, amelyek »szép reményeinek hajnalcsilagánál a jövőndő tündérkert gya-

nánt áll«. Lucifer lerántja Adámot a hit magasságából és a kétségbeesés szakadéka felé löki. De matematikailag kiszámított hatalmi eltulodások, világrészek chassé croisé-ja és valutarendszerek megjövendölt összeroppanása sem tudják kiirtani a hitet az emberi közösségérzetben, amely a népek boldogulásának egyedüli biztos, soha meg nem dönthető aranyfedezete.

Olaszország mozgósítással vádolja Jugoszláviát

Félhivatalos olasz jelentés arról, hogy Jugoszlávia csapatokat koncentrált az albán határon és be akar törni Albániába — Az olasz kormány körjegyzéket intézett az európai hatalmakhoz, amelyben eleve elhárít magától minden felelősséget — Francia vélemény szerint Olaszország ezzel a taktikával akarja beharangozni az Albánia okkupálására irányuló célját — Olaszország Romániával és Bulgáriával is szerződést akar kötni

A kormány erélyesen cáfolja az olasz vádakat

Az európai sajtó szombaton közös forrásból azt a hírt közölte, többnyire feltűnő helyen és feltűnő szedéssel, hogy Jugoszlávia mozgósít és támadásra készül Albánia ellen.

Az egész Európában nagy feltűnést keltő hírt

az olasz kormány félhivatalos köznyomatosa, a Stefani-ügynökség röptette világgá,

amely a *Giornale d'Italia* beogradi tudósítójának »feltétlenül megbízható forrásból származó információira« hivatkozik.

Emlékeztet még az a feltűnést keltő hír, amely néhány héttel ezelőtt járta be a világsajtót és amely szerint

Olaszország forradalmat készít elő Albániában, hogy ürügyet találjon az Albániába való katonai bevonulásra.

Nyilvánvaló, hogy az olasz részről Jugoszlávia ellen emelt vádak ezzel az olasz tervvel vannak összefüggésben. Olaszország a tiranai szerződést ki akarja használni és be akar masírozni Albániába, azonban hogy ezt megtehesse, szüksége van arra a taktikára, amellyel

Jugoszláviára szeretné háritani a felelősséget az albániai eseményekért.

Bármilyen átlátszó is az olasz lap által világgáróított hír célzata, mégis a kormány cáfolatot adott ki, amely szerint

a jugoszláv kormány határozottan kijelenti, hogy az olasz részről terjesztett hír nem egyéb koholmány-nál, mert a jugoszláv kormány nem mozgósít és nem küld csapatteket az albán határra

és Jugoszláviának egyáltalán nincsenek támadási szándékai Albánia ellen.

Fantasztikus olasz lapközlemény

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia* beogradi tudósítója »feltétlenül megbízható helyről szerzett információra« hivatkozva azt jelenti lapjának, hogy a jugoszláv hadsereg vezérkara nagy terveket készül végrehajtani, amit rendkívüli előkészületekkel folyó mozgósításnak lehet minősíteni. A tudósító azt írja, hogy módjában áll megerősíteni azokat a híreket, amelyek

az albán határ mentén történő csapatösszevonásokról szólnak.

A vezérkari főnök sürgős utasításokat küldött a haderők felhasználásáról. A haderőket, az olasz lap szerint, az olasz és az albán határon vonják össze. A bolgár határ mentén erős határvédelmi csapatokat vonultatnak fel és a görög és magyar határon biztonsági intézkedések történnek. Az olasz lap tudósító megállapítja, hogy a jugoszláv vezérkar irodájában néhány hete megkettőzött

munka folyik és számos olyan reformot sorol fel, amelyet a hadseregben hajtanak végre és aminek stratégiai jellege van megemlíti végül a *Giornale d'Italia* tudósítója, hogy a *krangujevac* arzenálban fokozott mértékben folyik a munka és az állami lőszergyárak is lázasan dolgoznak, a Belgiumban rendelt fegyvereket és municiót megsürgették és nagy arányokban vásárolják a sátrakat, uni-formisokat és egyéb fontos katonai felszereléseket.

Az olasz kormány állítólagos jegyzéke az európai kormányokhoz

Londonból jelentik: Az olasz külügyminisztériumból péntek este az angol kormányhoz — a *Times* értesülése szerint — körjegyzék érkezett, amelyet más európai kormányoknak is megküldtek.

Az olasz jegyzék közli, hogy Olaszország hiteles értesülést szerzett arról, hogy jugoszláv területen előkészületek történnek egy Albániába való betörésre azzal a céllal, hogy a tiranai kormányt megbuktassák. Minthogy Olaszország és Achmed Zogu bég közt szerződés van, az olasz kormány nem tűrhet meg ilyen kísérletet.

Az állítólagos jugoszláv mozgósításról szóló olasz jelentés az angol sajtóban nagy figyelmet kelt. A *Times* albániai tudósítása szerint

Tiranában komoly és jogosult aggodalmakat keltettek azok a hírek, amelyek szerint jugoszláv területen újabb előkészületek történnek abból a célból, hogy megújítsák az albán kormány elleni mozgalmat

amely a múlt év novemberében kudarcot vallott. A *Times* tudósítása szerint a jugoszláv komitációs alakulatokat délszerbiai tisztviselők szervezik, a komitációs napi nyolevan dinárt kapnak és élükön Monasztir kormányzója és Martinovics volt montenegrói hadügyminiszter áll. A

komitációs rendszeres katonai kiképzésben részesülnek — írja a *Times* — és talán csak napok kérdése, hogy betörnek Albánia területére. Ha ez megtörténne nyomban hatályba lépne a tiranai szerződés és Olaszország segítsége fokozná az albán ellenállást.

A *Times* vezércikkben is foglalkozik ezekkel a hírekkel és

óva inti Jugoszláviát veszedelmes kalandoktól, amelyek a legobb esetben csak a balkán békéjét veszélyeztetnék, de bizonyos körülmények közt, messzemenő következményeket vonhatna maguk után.

Sem Anglia, sem Franciaország nem éri magát kötelezettnek — írja a szemlátomást sugalmazott vezércikk — hogy Jugoszláviát ilyen örült támadás természetes következményeivel szemben megtalmozza.

A *Wesminster Gazette* ezzel szemben azt írja, hogy a péntek este Londonba érkezett hírek, amelyek szerint az albán határon szokatlan jugoszláv mozgólódás észlelhető, nagy nyugtalanságot keltettek, mert

ezek a hírek arra vallanak, hogy egyenesen Rómából sugalmazták őket

átlátszó céllal.

Francia aggodalom Románia magatartása miatt

Párisból jelentik: Olaszországnak Albániában folytatott akciója, valamint a Róma és Beograd közötti feszültség Párisban érthető érdeklődést és nyugtalanságot kelt.

Miután Olaszország megnyerte a maga számára Romániát, Francia-

országban attól tartanak, hogy a kisantant komoly veszedelemben forog. Olaszország politikája nyilvánvalóan arra irányul, hogy a Balkánra szövetségest szervezzen Jugoszlávia ellen.

Ha ezt Bukarestben sikerül elérnie, mint

ahogy látszik, akkor a kisantant küszöbön álló pozsonyi konferenciája könyölyen az utolsó ilyen összejövetele lehet.

Párisban számolnak azzal, hogy Olaszország és Románia közt már

Forradalmi mozgalmak Albániában

Budapestről jelentik: A budapesti reggeli lapok csak a Stefani-ügynökség közleményét hozzák, több lap megkérdőjelezve. A *Pesti Napló* azonban tiranai jelentésre hivatkozva a lap élén a következő tudósítást közli:

— Az albán helyzet egyre élesedik.

A forradalmi párt a leghevesebb agitációt fejt ki egész Albániában a tiranai szerződés ellen.

Azzal agitálnak, hogy amit Olaszország tett Albániában, az már több mint pacifikálás.

Olaszországnak nyilván az a szándéka, hogy Albániát megfossa állami függetlenségétől.

A forradalmi komité rámutat Olaszország határmenti készülődéseire, amelyek világosan elárulják céljukat.

Ezen a héten négy olasz hajó érkezett Albániába hadianyaggal és élelmiszerekkel

az Olaszország zsoldjában álló albánok és a partraszállítandó olasz csapatok számára. Partraszállt máris száz olasz tiszt, akik Albániában megfelelő előkészületeket tesznek az előrendő katonai operációk számára.

Achmed Zogu béget azzal vádolják,

A külügyminisztérium erélyesen cáfol

Beogradból jelentik: A külügyminisztérium szombat este hivatalos kommunikét adott ki, melyben a legenergikusabban megcáfolja az olasz lapoknak és a londoni Timesnek azt a hírt, hogy Jugoszlávia Albánia meghódítására tör.

A külügyminiszter utasította az összes külföldi jugoszláv követeiket, hogy a sajtóhíreket a leghatározottabb formában dementálják.

Pribicevics Szvetozár a *Times* cikkéről így nyilatkozott:

— Ezek a hírek arra mutatnak, hogy **Olaszország készül valamire.** Az egészből az látszik, hogy az olaszok valami csalást készítenek elő, mert

nálunk senki sem gondol háborúra. Olaszország a felelősséget akarja ránk hárítani, de nekünk nyugodtan be kell várni a dolog végét.

Ha az olaszok provokálnak bennünket, akkor mi is tudni fogjuk kötelességünket.

Mi békét akarunk és **csodálom, hogy a Times olyan mélyre sülyedt, hogy egy ilyen nyilvánvaló csalással akarja befolyásolni az európai közvéleményt.** Nem vagyunk ostobák, hogy olyanokat csináljunk, mint amit nekünk az olasz lapok imputálnak. Ha az olaszok valami akciót akarnak, akkor

találjanak ki okosabb és valószínűbb hazugságot.

A *Giornale d'Italia* azt írta, hogy Franciaország vigyázzon Jugoszláviára. A helyzet azonban az, hogy nekünk és Franciaországnak kell vigyázni arra, hogy mit is akar Olaszország a Balkánon.

Szmedelj, a szlovén néppárt egyik vezetője a következőket mondta.

— Nem hiszem, hogy a mi határainkon csapatkoncentráció történt volna. De hogyha mégis lenne ilyen csapatösszevonás — amit én nem hiszek — **akkor csak védelmi intézkedésről lenne szó.** Protogrov köréből már hetek óta az a hír tartja magát, hogy az ellenséges bandák be fognak törni jugoszláv területre. A miniszterelnök, a külügyminiszter, valamint egyéb felelős tényezők kijelentése szerint

nekünk nincsenek agresszív szándékaink, mi csak védekezni akarunk.

Természetes, ha Olaszország megtámad bennünket, akkor mi is tudni fogjuk kötelességünket. Olaszország azt a kampányt gazdaságilag akarja ellenünk kihasználni. Az egészből **az látszik, hogy az olaszok készülődnek valamire.**

A budapesti jugoszláv követség cáfolata

Budapestről jelentik: A budapesti jugoszláv követségen a sajtó képviselőinek érdeklődésére az olasz lapjelentésekkel kapcsolatban a következőket mondták:

legközelebb formális szövetség fog létrejönni.

sőt e szövetséggel már mint faktummal számolnak a francia diplomácia vezetői.

hogy eladta hazáját aranyért és azért az ígéretért, hogy Olaszország és Anglia ki fogják kiáltani Albánia királyává.

Achmed Zogu bég korábban ostromállapotot rendelt el, amit kíméletlenül kezel. A postát és távirtdát olyan szigorúan cenzurázzák, hogy az albániai eseményekről alig lehet egy hírt eljuttatni külföldre. Hogy az ostromállapotot hathatósabbá tegye

Achmed Zogu március 10-ikén az összes tartalékosokat bevonultatta. A tartalékosok többsége azonban nem tett eleget a parancsoknak és a hegyekbe menekült, ahol fegyveres lázadásra készülnek. Általában azt hiszik Albániában, hogy küszöbön áll az albán tengerparti városok olasz megszállása.

Ma már nem lehet arra számítani, hogy Anglia saját Földközi-tengeri érdekei miatt tiltakozék ilyen olasz lépés ellen, mert hiszen Anglia és Olaszország között minden tekintetben megvan a megállapodás. Az albán forradalmi komité reméli, hogy a döntő pillanatban támogatást fog kapni a Vatikántól, valamint Beogradtól és Moszkvától.

— A beogradi kormány ma táviratilag utasította a jugoszláv külképviseleteket, hogy

a legenergikusabban cáfolják meg mindazokat a híreket, amelyek Jugoszlávia fegyverkezéséről és az albán politikába való beavatkozásáról elterjedtek.

Mi semmiféle Balkán-konfliktusról nem tudunk. Figyelmeztetjük a sajtót és a közönséget, hogy fogadja a legnagyobb fenntartással ezeket a híreket, amelyeket bizonyos irányokban érdekelt irodákban találnak ki és kürtölnek világgá.

Olaszország okkupálni akarja Albániát

Párisból jelentik: A jugoszláv katonai készülődésről szóló olasz lapjelentések riasztó hatást keltettek Párisban. Beavatott párisi helyen

a római lapjelentéseket olasz diplomáciai vagy katonai akció beharangozásának tekintik.

A baloldali politikai körökben az olasz lapközleményeket még élesebben ítélik meg, hangoztatva, hogy

az állítólagos jugoszláv értesülések magukon viselik a római gyármány jellegét

és legalább is egyoldalúak, mert csak a jugoszláv készülődésekről számolnak be, de teljesen

hallgatnak azokról a készülődésekről, amelyek az albán partvidéken mennek végbe

és amelyeknek számai Olaszországba nyulnak át. Abban senkisésem kételkedik, hogy

a Balkánon u'abb merész olasz lépés készül,

hogy azonban ennek milyen lesz a tényleges formája, arra nézve több verzió van forgalomban.

Az egyik verzió szerint **Mussolini előre mentésért keres, hogy Jugoszláviát dél felé is, ahol a gyűrű még nyitva van, izolálja és e célra**

az olasz-albán szerződés mintájára készítenő véd- és dacsövetséget kössön Bulgáriával.

A másik verzió szerint az olasz sajtóakció célja a diplomáciai akción túlmenően **Albániában olyan lépést tenni, a**

melynek Bosznia-Hercegovina 1878-iki okkupálása az analógiája. Az utóbbi verzió szerint

Jugoszlávia körülfárása csupán eszköz Albániának olasz részről való okkupálására.

Mussolini jegyzéke, amely Jugoszlávia állítólagos készülődéseiről szól, Párisba is megérkezett.

A párisi olasz nagykövet a jegyzék átadásánál hangoztatta, hogy az olasz kormány ebben az ügyben

körjegyzéket intézett a hatalmakhoz.

A jegyzék hangsúlyozza, hogy az olasz kormány egyébként sem nézhetné közbönsen a jugoszláv kormány készülődéseit, **de tekintettel az olasz-albán szerződésre, amely ilyen esetre Olaszország számára az intervenció kötelezettségét tartalmazza, az olasz kormány kénytelen a többi hatalmak előtt a tényállást felfedezni és a következményekért a felelősséget magáról elhárítani.**

Az olasz és angol követ Perics külügyminiszternél

Beogradból jelentik: **Perics külügyminiszternél szombaton este megjelent a beogradi olasz követ és átnyújtotta azt a jegyzéket, amelyet az olasz kormány a többi európai kormányoknak is megküldött.**

Az olasz követ után megjelent a kül-

ügyminiszternél Genard angol követ is, aki közölte Perics külügyminiszterrel, hogy az angol kormány álláspontja mindenben egyezik az olasz állásponttal. Perics válaszában kijelentette, hogy Jugoszláviának egyáltalán nincs szándékában Albániát megtámadni.

Csődbe jutott az amerikai igazságszolgáltatás

Az exlex miatt a törvényszékek júliusig nem tarthatnak tárgyalásokat

Newyorkból jelentik: Példátlán következményekkel járt az, hogy a szenátus utolsó ülésén az obstrukció miatt nem tudta megszavazni az állami költségvetés javaslatát Washingtoni jelentések szerint az exlex különösen az igazságszolgáltatás terén érezteti hatását. Az Egyesült-Államok főügyésze értesítette az állami törvényszékek vezetőit, hogy miután a szenátus nem szavazta meg a költségvetést, ő sem utalhatja át az egyes törvényszékek ügyvezetéséhez szükséges költségeket és a törvényszékek fizetését is csak részben adhatnak a bírások, az esküdteknek nem szabad napi-díjat fizetni, tartózkodni kell az anyagbeszerzésektől és a törvényszékek nem utalhatnak ki költségeket a fogházakban

letartóztatásban levő foglyok ételmérésére.

Newyorkban, Filadelfiában és más városokban március végén beszüntették a törvényszéki tárgyalásokat, mivel pedig csak július elején lehet számítani arra, hogy a szenátus a költségvetést megszavazza, addig hallatlanul fel fognak szaporodni a törvényszékeken az elintézetlen bűnügyek. Három hónapon át nem lehet összehívni az esküdteket és bíróság végrehajtás, és árverést is csak abban az esetben lehet foganatosítani, ha erre a törvényszéki alkalmazottak fizetés nélkül vállalkoznak.

Az igazságszolgáltatásnak ez a csődje példátlanul áll az Egyesült-Államok történetében.

A beszkai háborus kivégzések miatt két asszonyt és három férfit ítélték el

Noviszadról jelentik: A szlavóniai Beska község tizenhárom német lakosa ellen eljárás indult annak a vádnak alapján, hogy részük volt a háboru alatt beszkai szerbek kivégzésében. Napokon keresztül tárgyalta ezt a pert a szremszakmitrovicai törvényszék, amely szombaton mondta ki ítéletét.

Gregorics Jován elnök délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg a folytatólagos tárgyalást. A terem zsúfolásig megtelt halgatósággal, amely nagy érdeklődéssel várta az ítéletet. A bíróság

Grünberger Rózát, Nonenmacher Pétert és Nonenmacher Jakabot fejenként **nyolc évi súlyos börtönre,** továbbá **Ewinger Györgyöt és Ewinger Máriát** fejenként **három évi súlyos börtönre** ítélté. Ezzel szemben **Derner Jakabot, Kniesel Fülöpöt, Beesel Jakabot, Bernel Ferencet, Gutwein Dávidot és Grünbach Franciskát** **felmentette** a bíróság.

Dr. **Rogulja** államügyész felebbezett a felmentések miatt, dr. **Aranicki Giga** védő az ítélték nevében felebbezést jelentett be.

Általános sztrájk fenyegeti Lengyelországot

Lodzban a textilmunkások sztrájkja már általános sztrájkká fajult

Varsóból jelentik: A lengyel textiliparban hetek óta dúló bérmozgalom, amely Lodzból indult ki, egyre veszedelmesebb méreteket kezd ölteni és

olyan gazdasági harc előjelei mutatkoznak Lengyelországban, amilyenre még alig volt példa.

A textilmunkások körülbelül egy hete sztrájkolnak már, úgy hogy a minisztertanács a lodzi állami hatóságok utján felszólította a sztrájkoló munkásokat, térjenek azonnal vissza munkahelyüikre, a gyárosokat pedig felszólították, hogy haladéktalanul indítsák meg újból az üzemet, mert a bérdifferenciák ügyében a kormány fog dönteni. A munkaadók erre azt válaszolták, hogy nem fogadják el a kormány döntőbíráskodását, viszont a keresztényszocialista és nemzeti szakszervezetekbe tömörült munkások **hajlandók voltak engedelmess-**

kedni a parancsoknak, a szocialisták azonban nem.

A békeltetés meghiusulása után **Lodzban szombaton kitért az általános sztrájk.**

A sztrájkoló textilmunkásokhoz csatlakoztak az összes szakmák és az általános sztrájk alól csak a kórházak és az egyéb gyógyintézetek személyzetét mentesítették. Ezenkívül az egész országban mozgolódnak a vasutasok is és a szocialista lapok proklamációkat közölnek, amelyben hangsúlyozzák, hogy

elérkezett az óra a lengyel proletáriátus harcára. Nemcsak bérharcról van szó, hanem politikai harcokról is a demokratikus alkotmány és választójog védelmére.

A helyzet Lengyelországban kritikus és minden órában számítani lehet az egész országra kiterjedő általános sztrájk kitörésére.

KISEBBSÉGI ÉLET

Barabás Béla aradi magyar szenátor mentelmi jogát, mint ismeretes, a bukaresti szenátus felfüggesztette. A mentelmi jog felfüggesztése ellen egyetlen magyar szenátor sem tiltakozott, ami élénk feltűnést keltett Erdélyben. A magyar párt alelnöke, Gyárfás Elemér dr. a következő nyilatkozatot tette:

— Mikor Barabás Béla mandátumát igazolták a nyári ülésszakon, magam is felszólaltam. Azt mondtam, hogy állítsák őt bíróság elé, de pusztán a vádak alapján nem szabad mandátumát megsemmisíteni, amelyet a néptől kapott. Most már, midőn arról volt szó, hogy Barabás Béla a bíróság elé kerüljön, természetes, hogy én magam nem állhattam fel, hogy az ellen beszéljek, sőt örvendtem, hogy ezzel alkalom nyílik Barabás számára, hogy végre tisztázza magát az örökös vádak alól. Ez volt az indító oka annak, hogy nem szólaltam fel. Egyébként ez az ügy három hónapja folyik és a mostani határozat váratlanul ért bennünket, úgyhogy nem is esett szó a pártvezetőségben erről a kérdésről.

Willer József dr. magyar képviselő, a parlamenti csoport főtitkára ezeket mondotta:

— A magyar párt parlamenti csoportjának véleménye az, hogy ha valaki a párt nevében felszólalt volna az ülésen, a mi részünkről csak azt követelt volna, hogy igenis adják ki Barabást, mert ezzel egyszersmindenkorra kiütik ellenségei kezéből azt az ütőkártyát, a melynek alapján örökké támadják őt. A magyar párt véleménye az, hogy Barabást igenis ki kellett adni, álljon Barabás Béla a bíróság elé és ott bizonyítsa be ártatlanságát, ami — bizony hiszem — minden tekintetben sikerülni is fog az ősz szenátornak.

*

A tordai magyarság nemrégiben nagy megdöbbenéssel értesült, hogy a legfelsőbb agrárbizottság házhelyeknek kisorsolotta a Jeges nevű kertterületet, melyet kisebb-nagyobb parcellákban a szegényebb sorsú magyarok műveltek. A Jeges-kert a város belterületén fekszik, az agrárbizottság azonban mégis kisorsolotta egyszerűen azzal az indoklással, hogy a kert — külterület. Torda egész közönsége, beleértve a románokat is, igen felháborodtak az agrárbizottság eljárásán. A város vezetősége, mely szintén embertelenségnek tartotta a kiszájtást, egyezkedni kezdett az agrárbizottsággal és arra a megállapodásra jutott, hogy tisztviselőházak, illetve az agrártörvény szerint telkekre jogosult személyeknek más helyen ad megfelelőbb területet. Megállapodtak abban, hogy a jelenlegi vásárteret, amely az Aranyos mellett nagyon jó területen fekszik, átadják házhelyeknek, a Vásárteret pedig áthelyezik a Hóhérberekbe. Ezt a megoldást kizárólag azért ajánlották fel, hogy a Jeges mentesítse a kiszájtástól. Az agrárhatóságok belementek ebbe a tranzakcióba; megtekintették a Vásárteret és megállapították, hogy az alkalmas házhelyeknek. Mikor minden készen volt, a legfelsőbb agrárhatóság mégis kiszájtotta a Jeges-t, de kiszájtotta a Vásárteret is, úgyhogy most már két területen kezdtek meg a házhelyek kiosztását. A múlt hónap végén végleges befejezést is nyert a tordaiak ellen folyamatba tett kíméletlen agrárreljárás és a Jeges szőlőkertjeit kiosztották hivatalnokoknak és telekigénylőknek. Ezt is úgy végezték el, ahogy akarták, törvény és méltányosságra való tekintet nélkül. Nem házhelyeket jelöltek ki a Jeges alapján, hanem végig, egész a hegy tetejéig kivágták a parcellákat, úgyhogy a régi tulajdonosoknak semmit sem hagytak meg területeikből. A város vezetősége elhatározta, hogy tiltakozni fog a kormánynál.

*

A szlovenszkói ügyvédszövetség ankétot rendezett az ügyvédi autonómia visszaállításának kérdésében. Az anké-

ton dr. Vanca kamarai titkár kijelentette, hogy az időt még nem tartja alkalmasnak arra, hogy az ügyvédi autonómia visszaállítsák. Fél attól, hogy az autonóm ügyvédi kamarákban a szlovák elem egyáltalában nem volna képviselve. Állítását figyelemreméltó statisztikai adatokkal kívánta támogatni, ezek szerint 1036 szlovenszkói ügyvéd közül 176 vallotta magát szlováknak, 1 orosz, 20 németnek, 246 magyarnak. A kamarának 563 zsidó vallású tagja van; ezek közül 168 vallotta magát szlováknak, 7 csehszlováknak, 154 magyarnak, 22 németnek és 212 zsidónak. Csapek, a morva kamara alelnöke a szlovák ügyvédséget nemzeti

okokból még nem tartja érettnek az ügyvédi autonómia. A kamarai szabadság ellenzőinek beszédeire dr. Stodola Emil elnök és dr. Katona Móríc főtitkár válaszoltak. Dr. Katona Móríc komoly érvektől gazdag, higgadt beszédeben felsorolta azon érveket, amelyek miatt a kamarai autonómia visszaállítása felelősen szükséges. A szlovenszkói ügyvédek között sohasem voltak nemzeti törzskalkulációk, a szlovenszkói ügyvédek kollegáikat képességeik és tehetségük szerint becsülik. A kamara nem politikai testület, ahol politikai kérdések tárgyalhatók volnának. Egyébként is a kormánynak mindig módja van, hogy a kamarát, ha e téren visz-

szálások volnának, feloszlatassa. Bár elvileg a teljes kamarai szabadság alapján áll, a kormány aggályainak eloszlatása céljából nem ellenzi a funkcionáriusok és választott tagok egy részének kinevezését. Dr. Stompee, a prágai ügyvédi kamara elnöke beszédeben a szlovenszkói ügyvédek autonómiaja hívének vallotta magát. Nemzetközi viszonylatokban is — mondotta — csak egy olyan kamara tarthat igényt paritásra és megbecsülésre, amely teljesen autonóm. Dr. Ungár József találó szavakkal mutatott rá a kérdés sürgősségére és tiltakozott ellene, hogy a kamarai kérdés az ügyvédi rendtartás reformjával hozassék szerves összefüggésbe.

Mentő tanuvallomást tett Rácز könyvelője

A szombati főtárgyaláson csak Jablonszki Elemért hallgatták ki, de a könyvelő még nem fejezte be vallomását — A tanu szerint a könyvekből kitűnik, hogy Rácз nem rejthetett el hétszáz ezer dinárt, csak háromszázötvenezer lehet vitás — Az árválasztó buzából harminc vagon beszáradt — Csehszlovákiába huszonnyolc vagon buzát szállítottak, de husz vagon stornirozni kellett Rácз és Fülöp 1914-ben kötöttek írásbeli szerződést

Hétfőn folytatják Jablonszki kihallgatását

A szombati főtárgyalási nap egyetlen tanunak, Jablonszki Elemérnek kihallgatásával telt el, de Jablonszki még nem fejezte be vallomását. A tanu öt éven keresztül könyvelője volt a Rácз-malomnak és a legalaposabb részletességgel tér ki a vádirat egyes pontjaira. Jablonszki a hamis bukási per egyik legfontosabb tanuja, akinek eddigi vallomása a védelem szempontjából mutatkozik kedvezőnek. A tanu kihallgatását hétfőn folytatják és ekkor fogják a könyvszakértők is előterjeszteni véleményüket, a mely egyúttal ellenőrzése is lesz a Jablonszki által felsorakoztatott adatoknak.

Nem helyezik szabadlábra a vádlottat

A szombati főtárgyalást délelőtt kilenc órakor nyitotta meg Pavlovics István

A tanu védelmet kér a gyanúsítások ellen

Jablonszki Elemér azzal kezdte vallomását, hogy — mint a Bácsmegyei Napló-ból olvasta — az ügyész meggyanúsította az ő működését. Kérte, hogy vagy álljanak el tanukihallgatásától, vagy nyújtsanak az elnök védelmet számára a meggyanúsítás ellen.

— Én soha mellékvágányon nem jártam — mondta a tanu — tisztességes multam és jelenem van és továbbra is tisztességesen akarok élni.

Pavlovics István elnök: A bíróság elrendelte az ön tanukénti kihallgatását.

Jablonszki elmondotta, hogy 1921 augusztus 5-én lépett be Rácзékhoz, mint könyvelő. Kizárólag a könyveléssel foglalkozott. A tanu ezután sorban reflektált a hamisbukásra vonatkozó vádpontokra. A vád szerint a tűz után 708.307 dinárt bekaszírozott Rácз és elrejtette. A tanu szerint itt valami tévedés van. Bizonyára egyik nap szaldóját hozzáadták a másik nap bevételehez. 658.206.80 dinárt vettek be. Ebből a malom alkalmazottainak fizetésére, gabonáért és üzemi költségekre fizettek ki pontosan elkönyvelt tételeket, úgy hogy csak 472.853 dinár marad fenn. Ebből azonban Rácз nagyon sok olyan kiadást eszközölt, amelyeket nem könyveltek el. Ilyenek a család fenntartása, gazdasági cseledek fizetése, 13.000 dinár mérnöki díj, Dimitrijevicnek ötvenezer dinár. Rácз utazásaira legalább negyvenezer dinár kellett, mert Rácз majdnem minden nap leutazott Szuboticára, utazott Noviszadra, Beogradba, Ljubljánába, sőt Csehszlovákiába is. Kalkulációja szerint leg-
többjebb 374.000 dinár lehet vitás.

Rácз és Fülöp szerződése

Az elnök: Volt-e Fülöp és veje között szerződés?

A tanu: Rácз husz láncc föld hozó-

törvényszéki elnök. A kihallgatások előtt Putnik Jován védő kért szót.

Dr. Putnik Jován védő kérte a bíróságot, hogy helyezze szabadlábra a vádlottat, mert a szökéstől nem kell tartani és a bizonyítási eljárás eddigi adataiból is kitűnik, hogy Rácзnak nem olyan nagy a büne, mint ahogy azt a vádirat tartalmazza. Az ügyész ellenezte a védő indítványát. A bíróság rövid tanácskozás után elutasította a védő előterjesztését, mert ezzel prejudikálna az ítéletnek és a bizonyítási eljárás még nem nyert befejezést.

A védő előterjesztésére a bíróság ellenőrző könyvszakértőnek elfogadta Prohászka Viktort, a Jugoszlavenszka Banka szuboticiai fiókjának főkönyvelőjét, a vád részéről pedig újabb szakértőnek elfogadták Kertész Samu tanárt.

kérvényt adtak be a cég ellen?

A tanu: Nem tudom!

Az elpárolgott buza

Pavlovics István elnök tíz perc szünetet rendelt el és szünet után folytatták Jablonszki kihallgatását. A tanu elmondta, hogy az 1924—25-ik üzleti évet a könyvekben szabályszerűen lezárták. 449.462.30 dinár tiszta nyereség mutatkozott.

Az elnök: Van-e tudomása arról, hogy 1925 őszén hetven vagon lisztet szállítottak Csehszlovákiába és az ellenértékét nem vezették be a főkönyvekbe?

Jablonszki: 1923-ban, 24-ben és 25-ben nagymennyiségű buzát hoztak hozzánk a topolaiak árválasztásra. 1925-ben kétszáz-kétszázötven vagon vettünk át. Ez nagyon esős év volt és a buza nagyon nedves volt. Rácз ur velem és az én figyelmeztetésem ellenére is átvett jószívből olyan nedves buzát, amelyet otthon nem mertek tartani a gazdák. Ezt a raktárban és az udvaron szárítottuk és felőröltük. A buza átvételkor elismervényt adtunk, amelyre a pénzt tetszésszerűen időben felvehették a felek, azonkívül bevezették a kilogramm-kontó könyvbe. A bejegyzések itt vannak és csodálom, hogy erről Piszker igazgató nem tudott. A raktárkönyvből, amelyet a legpontosabban vezetünk, kitűnik, hogy tízenhárom vagon gabona elégett. A Közgazdasági Bank kiküldött szakértőinek véleménye szerint 62 vagon buzának és nyolc vagon gabonának kellett lenni. Ebből tízenhárom vagon bennégett, tíz vagon Bojkinál volt Sztamieszen, hét vagon kezdő tétel 1925 július 1-én és a temaradó harminckett vagon kétszázötven vagon nedves gabonánál ez mindössze tízenhárom százalék, ami egyáltalán nem magas százalék.

A stornirozott liszt-szállítmány

— Ez a mennyiség tehát nem ment ki Csehszlovákiába, ellenben kiszállítottunk körülbelül huszonhat vagon lisztet. Ez kitűnő eladás volt és hetnyolc vagon árát meg is kaptuk, de talán ép azért, mert az eladási ár magas volt, a többi megstandolták a vevők. Mire Rácз ur utlevelet szerzett és kiment Csehszlovákiába. A bratiszlavai tőzsdebírószék már meghozta ítéletét a csehszlovákiai vevők javára és husz vagon lisztért nem kaptunk többet, mint a költséget és a tőzsdebírószék a rászárlók javára megtölt differenciát. Ezért az egészet stornobá vettük. Ez volt

— a tüz mellett — az anyagi megrázódatás második fázisa.

Az elnök kérdéseire ezután a bankhitelekrol adott a tanu felvilágosítást. A devizahiteleket nem fizethették vissza a külföldre szállított liszt bevételeiből, mert az elveszett. A fuvarlevélmásolat bemutatása nem lehetett föltétel a hitelnyújtásnál, mert a duplikátokat elküldték a vevőknek, akiknek a megállapodás szerint ennek bemutatására kellett fizetni.

A sztanicsi lisztről beszélt még a tanu. Ez a liszt a cég tulajdona volt, csak ott volt beraktározva. Az ellenértékéről nem tud semmit. Ilyen tételt nem könyvelt.

Rác: Ezt Fülöp kapta, mert szerződés értelmében járt neki. A könyvekben nem találják, ha holnapig keresik is.

Dr. Putnik védő: Ki tud még arról az alkalmazottak közül, hogy a buza tizenhárom százaléka beszáradt?

Jablonszki: Vukovics Gerő raktárnok, Juhász Antal és Rác Márton udvargazda, aki a buzát forgatta.

A tanu még a chomage biztosítás cedálásáról és a Havas és Forgács cégnek eladott szénről és zsákokról adott felvilágosítást, ezután Pavlovics István elnök a szombati tárgyalást berekesztette és folytatását hétfő délelőtt fél kilenc órára tűzte ki.

Odysseus hét lakomája

Kedden kezdi közölni új regényét a Bácsmegeyi Napló

Az irodalmi színvonalon álló detektívregénynek alig van kiválóbb mestere Frank Hellernél. Aki ismeri »A nagyherceg pénzügyei« című pompás és mulatságos regényét és többi népszerű, szellemes könyveit, az örömmel fogja fogadni a Bácsmegeyi Napló kedden meginduló új regényét, amely Frank Heller egyik legizgalmasabb és egyben legmulatságosabb regénye.

Az »Odysseus hét lakomája« páratlanul érdekesítő honyodalmakon vezet keresztül az olvasót. Minden fejezete különös, újszerű kalandokba sodorja a regény főhősét, a hirtelen milliommossá vált görög rajongót, aki azzal a céllal jön Franciaországba, hogy visszaszerezze hazájának az elrabolt vagy potompénzen megvásárolt híres görög műkincsek egy részét. A mai Páris egész nyüzsgése, bünei, asszonyai és szépségei benne lüktetnek a regényben, amely az izgalmas

Igazság

Irtó: Berényi János

A virrasztók csöndben szétesztek, a kiskapu utolsó zörrent az ucca felől. Két leöntött ripacos gyertya nyelvelt pipacsosan az első szobában, a gyertyák közt fölkött állal, éles papírvékony orral fekküdt Galac Antal, hidegen elhalványodva az elenyészhetetlen örök nyesség reflektora előtt. Az özvegy a koporsó mellett szipogott, kötényt simogatta és csak olyankor nézett a sarok felé a fiura, amikor szeméhez emelte az istenfával szagosított keszkenőt.

— Öcsédnek üzentél-e, hogy siessen? A fiu fel se pillantott. Csizmája orrán kaparászta, közömbösen a sarat a szög végü meggya botjával. Kedvetlenül válaszolt.

— Üzentem. Délután négykor ment érte Jóska a kocsiival. Lehet, még az éjjel jönni fog.

Az asszony bátorságot kapott a hangra. Kibontakozott a kötelességszerű merev maga elé bámulásból, óvatos mozdulatot tett az egyik sercegő gyertya felé, lecsipte róla a bibircsós viaszkerget. Közben a szót is szaporította, mint aki a csönd alatt fölsajgó gondolatoktól akar mindenképp menekülni.

— Jó hogy legalább te itt vagy. Pénz épen semmi sincs a háznál, az árenda foglal mind az orvoshoz ment. Nem akarok egy napig se adós maradni, jó volna, ha reggel áthírnád a szabót. Már régen egyezkedik az egyik süldőre. Azt a szikászörri előhasít szeretné. Hajtsa el, ha mingyár tud fizetni.

A legény sötéten nézte a porcellánfigurás szekrényt. Nem válaszolt. Aprókat kopogott a bottal a szoba padlóján.

— Bár jobb lett volna, ha te is előbb

részletek mellett bőségesen ontja a mulatságos ötleteket is.

A Bácsmegeyi Napló mai mellékletén lejezi be Forró Pál regényének közlését és kedden már sor kerül Frank

Heller kitűnő regényére. Az olvasó az »Odysseus hét lakomája« folytatásait naponta meg fogja találni a lapban, mert a Bácsmegeyi Napló ezentul mindennap ad regénymellékletet.

Vámpalota épül Suboticán

A suboticei vámhivatal vezetője nemrégén átiratot intézett a városi tanácshoz, amelyben kérte, hogy a vámhivatalnál befizetett kövezetvámából, amely 1922—1926. évekre mintegy öt millió dinárra rug, építsessen a város a vámhivatal részére megfelelő modern épületet, amelyben a hivatalokon kívül a családostisztviselők részére lakások is lesznek. A városi tanács még nem döntött a vámhivatal kéréséről és ebben az ügyben tanácskozások indultak meg a városi tanács és a vámhivatal között.

A pénzügyi törvény idevonatkozó szakasza úgy intézkedik, hogy a vámhivatalok szedjék be a kereskedőktől és szállítóktól az áru kiraktározása után járó kövezetvámot. A váms városi tanácsot illeti meg. A pénzügyi törvény azonban a pénz hovaforrásáról is intézkedik és elrendeli, hogy a kövezetvám csupán a vámhivatalhoz vezető utak és uccák ja-

vitására fordítható. Amennyiben ezek nem szorulnak javításra, akkor a városi tanács és vámhivatal megegyezésétől függ, hogy a befizetett összeget mire fordítják.

A mostani tárgyalásokon végleges döntést kell hozni annál is inkább, mert a pénzügyminiszter a pénzt addig nem utalja ki, amíg a város nem terjeszti be az utak és uccák javításának tervét, vagy az épület tervrajzát. Értesülésünk szerint a városi tanács az uccák aszfaltozását hosszabb fizetési terminussal végzetteti, az utak javítására pedig elegendő hitel áll a város rendelkezésére az utadóköltségvetésben. Így valószínű, hogy a kövezetvám a vámhivatal részére új épületet építenek. A vámhivatal ekkor kémiai laboratóriummal is kibővítenék és a suboticei vámhivatal lenne az összes vajdasági vámhivatalok központja.

A beogradi opera együttese Saljapinnal együtt lép föl Budapesten

Májusra halasztották a vendégszereplést

Beogradból jelentik: A beogradi operaház művészegyüttese, mint ismeretes, március havában két estén keresztül vendégszerepel a budapesti Városi Színházban, ahol előadja Boris Goudonov című daljátékot. A magyar kulturális élet megmozdult, hogy méltó fogadtatásban részesítse a vendégeket, akiknek budapesti szereplése többnek indult egyszerű színházi vendégjátéknál. Az illetékes társadalmi tényezők és elsősorban az újságírói és művészi testületek különösen készültek a ritka vendégek fogadtatására.

Mint értesülünk, a vendégszereplés májusra halasztódik. Új megállapodást kötöttek a beogradiakkal, amelynek leglényegesebb pontja, hogy a beogradi művészek Saljapin Fedorral, a világhírű énekesrel együtt lépnek fel a Városi Színházban. Ezzel a vendégszerepléssel eléri azt is a pesti közönség, hogy hallhatja Saljapint leghíresebb szerepében. Saljapin fellépését már régen tervezik ebben a híres orosz operában, de a ter-

vet sohse lehetett megvalósítani, mert sem a magyar Operaház, sem a Városi Színház operaegyüttese nem tanulta be ezt az operát. A beogradi opera amugyis a Boris Goudonovot akarta eljátszani és így könnyen össze lehetett egyeztetni a két vendégszereplést. Saljapin impresszáriója örömmel egyezett bele, hogy a nagy művész a beogradi együttesel mutassa be Magyarországnak a szláv daljátékot.

A mi az anyagiakat illeti, a beogradi együttes ezzel a kombinációval még kellemesebb helyzetbe jutott. Saljapin fellépése ugyanis lehetővé teszi a helyárok magas emelését. A több mint kétezer nézőt befogadó Városi Színház helyárait olyan mértékben emelik két estére, hogy a várható bevétel könnyen kifutja Saljapin közel háromezer dolláros esti honoráriumát, a költségeket és a beogradi opera által igényelt összeget. Az első estén negyven pengőbe (négy száz dinárba) fog kerülni egy zenekari ülés, százötven pen-

gőbe egy páholy és a második estén ennél mindössze husz százalékkal lesznek alacsonyabbak a helyárok.

A beogradi opera fogadására alakult ad hoc bizottság továbbra is együtt marad és annak idején gondoskodik arról, hogy a vendégek néhány napos budapesti tartózkodását kellemessé tegye.

Más földjét biztosították

Furfangos csalási história a becskerekai törvényszék előtt

Becskerekről jelentik: A becskerekai törvényszék büntető tanácsa rendkívül érdekes bünygyet tárgyalt szombaton. A vádlottak: Todorov Zsiva és Todorov Dusan németcarnyai földművesek ellen az ügyészség család címén emelt vádat.

A két Todorov-testvér a Gazdák Biztosító Intézeténél negyven hold föld buzatermését bebiztosították 152.000 dinárra tüz ellen. Később azután bejelentették, hogy a termés elégett és követelték, hogy a biztosítási összeget fizessék ki nekik. A nyomozás során azután kiderült, hogy Todorovéknak nincs is földjük, hanem a más földjén szétteregtek két koesi szalmát és azt felgyújtották.

A tárgyaláson Todorov Zsiva azt vallotta, hogy ő is és testvére is, különböző gazdaktól husz-husz hold földet vettek bérbe. Az ő földjén a buza leégett, mire Filipov Léta, akitől a földet bérelte, rábeszélte, hogy ne csak a husz holdról jelentse be a tüzkárt, hanem negyven holdról. Ő engedett Filipov rábeszélésének és a negyven holdról jelentette be a tüzkárt.

Grubin Milán, akitől állítólag tizen-négy hold földet béreltek, kijelentette, hogy ő nem adott nekik soha földet bérbe, ellenben egy napon felkereste Todorov és rábeszélte arra, hogy a csendőrségen mondja azt, hogy az ő földjét bérlik. Todorov pénzt is ígért és ezért vállott egy csendőrségen, ahogy Todorov kívánta.

Miksin Zsifkó tanu vallomásaiban kijelentette, hogy ő szintén nem adott bérbe földet Todorovéknak, amint azt Todorov Zsiva állítja, csupán két kocsi szalmát vettek tőle.

Filipov Léta tanu előadta, hogy Todorov huszonöt ezer dinárt kínált neki, ha úgy vall, mintha tőle béreltek volna földet.

A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után a vádlottakat két-két évi börtönrre ítélte.

jösz. Én kétszer is üzentem, gondolhatad, hogy nem hideglelésről van szó. Apád is nagyon áhitott, mindig emlegette, hogy hijunk.

— Apám? Az én apám?

A fiu fölemelkedett mintha nyugtózni akart volna. Torz ferde mosolygás szarkalábzott arcán. A gyertyák vörös nézésének festékében szinte csöpögött a szeme, a csufolódása is olyan lett, mint a keresztbemetszett rémület.

— Apám: hát olyan biztos, hogy az apám jó! Ki mondta bizony?

Válta megvonaglásából kihencegett a dacos harag. De azért hangosan, szinte a jólelkűség hangosságával nevetett. Az asszony kinos röstelkedő korholással csitította.

— Még itt is előhozod? Most akarod bolygatni, itt, itt akarsz bántani a koporsó mellett? Nem volt elég tőle, amíg élt, folytasd ezután te a gyalázkodást. Fiatal vagy, ő pedig a vége felé ugvis kiöregedett a sintérkedésből.

A legény elhültlen, gyűlölködve ütötte arcát az asszonyra. A másik pillanatban már a kilincsen orsózott a szeme. Talán futni volna jó, elhagyni ezt a keshedt gyertyaszagu estét, temetésre se jönni vissza, vagy ő, vagy az anyja, mert kettőnek valahogy nagyon fojtós a szoba, ahol rajtuk kívül még egy koporsó, ez az átkozott csónak is itt szédeleg a nyirkos idegenségben.

— Hát édesanyám, csak kérdezhetem most már ezt is. Legalább itt, még máma, ha másér nem, tudjam legalább kinek a temetésére vagyok itt. Vagy én nem elget nyögtem a komédiában? Éves koromtól nem Varga-fattyu vót a cimem mindig? Az apám vagy kicsodám szájából. Nem-e?

Az öreg záporos sírásba fogott. Beszélni akart, de csak a fejét ingatta. A fali óra halk szánakozása csengett va-

lami álmos elevenséggel köztük a csiszolt fényesség el-eicsusztott legyezőjével a sétálóján. Az ablak alatt lámpással ment el valaki, a lámpa imbolygó világossága átsapott az ablakon és a keserű füst finom gyüremlésein hintázott el sugárba hasadtan, mint valami röpöködő lélek kigyulladt fátyola.

— Sohase érthették mit kell az asszonyoknak eltűnni. Nem tudjátok, nem is akarjátok tudni. Csak bántani, minden, mindig bántani.

Egy legyet hajtott el a halott homlokáról.

— De csak megmondhatom — keménykedett tovább a legény — csak megkérdezhetem az igazat. Nem elkergetett mingyár az iskola után? Tizenöt éves se voltam még. Hát ez is csak szenvedés. Vagy nem mondta a maga szemébe én előtem is a nevem? Fattyu, cudar Varga-csemete. Visszamondda édesanyám csak egyszer is, hogy nem igaz?

Az asszony felegyenesedett. Aikát most már a dih rángatta, nyelvén parázslott a szó.

— Hát mondhattam? Olyan biztosan tudod, hogy mondhattam-e? Halott emberről kell necked a rossz szó, az igazság, a piszok? Hát nesze, vedd a lelkedre, osz csókold meg holnap a kezét. Gyaníthatad te, ki volt ez az ember? Éltél vele egy ágyban? Tudod milyen volt a szive, epéje, jókedve? A keze ha ütött, a lába, ha rugott? Elrugott volna magától engem, téged, a tisztességét, kirugta volna maga alól mind aharcminc lánc földet. A gonosz, poklos vére, ha belesivajgott a tüz: hogy kergette volna nem három asszonyhoz a szegyenbe, ha biztosan tudja, hogy nem volt akkor semmi köztem meg a másik között. Az a másik, a

Varga, akivel folyvást kinzott, de akivel én is birtam megkinozni ötét, ha semmit se feleseltem, amikor ő az arcomba köpte a nevét. Legény korától gyanakodott, szimatolt, mindig hitte, hogy az is úgy jár felém mint ő, többet hitte mindig mint amennyi lehetett köztünk. Kinzott, vert, de elvett, aztán meg nem tudott előlni magától csak azért, mert hallgattam, ha avval szidott és nem álltam elébe egyszer se, hogy: no istenemre semmi közöm, semmi rossz lépésem nem volt avval az emberre. Ha kibőfentem: vége a verésnek, szónak, de este már ott aludt volna az első özvegy menyecske eresze alatt.

A legény fölütötte a fejét.

— Hát ezért? — ezért vót minden?

— Ezért. — Ezért kellett cselédkednem, az apám meg másnak adja ki a harminc lánc talajt, hol felibe, hol árenda pénzre? Ezér haraptam a kenyérbe, amit még a miatyánkban se kértem volna soha! És ezér hallgatott az anyám, türte a gyalázást, a menésemet más falukba?

Az asszonyt oly igazi, dacos fájdalomba lökte az emlékezés, hogy szinte jól érezte magát benne.

— Ezér.

— Hát akkor... akkor még minde-nütt jobban esik minden mint itt. Akkor...

Nem fejezte be, szökött kifelé. Az udvaron kurrögött a kutágás, szállt a szél, mint valami fogfájós, fekete száj rossz lehetete. A legény vágatvást menekült, pofonította, föllökte az első szembejövőt. Kinn volt a határban, amikor eszébe jutott, hogy fölpillantson. A csillagok nedves kis cseppei olvadoztak fölötte, ezren és ezren, mintha megnyesett szőlővenyigék könnyeznének az égen.

Éles ellenzéki beszédek a radikális klub ülésén

Kojics és Stoadinovics volt miniszterek erőlyesen állást foglaltak a rendkívüli felhatalmazások ellen — A klubülést vasárnap folytatják — Le akar mondani a pénzügyminiszter

Elfogadták a belügyi költségvetést

Beogradból jelentik: Szombaton a politikai körök teljes figyelme ismét a kormány által kért rendkívüli felhatalmazások felé fordult. A melyek ellen a radikális klub ülésén is éles hangok hallatszottak. Különösen

feltűnést keltett Sztoadinovics Milán volt pénzügyminiszter erőlyes állásfoglalása a kormány ellen.

Érdekes, hogy Sztoadinovics éles hangú beszédét a Pasics-csoport tagjai viharos helyesléssel kísérték.

Markovics Bogdan dr. pénzügyminiszter megbetegedett és így nem vett részt a radikális klub ülésén.

A pénzügyminiszter helyzetét igen kényesnek tartják, mert a miniszter állását köti a rendkívüli meghatalmazások megsza-

vazásához, amivel a kormányt igen kellemetlen helyzetbe hozza tekintettel arra, hogy a radikális párt és a szlovén néppárt is a felhatalmazások ellen van.

Ezért számolnak azzal, hogy a pénzügyminiszter le fogja vonni a többség hangulatának konzekvenciáit és

az ilyen részleges kormányváltás könnyen vezethet az egész kormány lemondására.

A belügyi költségvetés megszavazása után a parlament hozzáfogott a közegészségügyi tárca költségvetésének tárgyalásához, amit vasárnap délig be is fejeznek. Hétfőn a külügyi tárca költségvetése kerül sorra és ezzel kapcsolatban igen érdekes vita várható, különösen a nyitott külpolitikai kérdések miatt

lutiba muszáj szavazni, mert aki nem szavaz oda, betörjük az orrát, azután palacsintát csinálunk az orrából. Ellen Pantovics, a vörösingesek vezére.

Hosszasan beszélt ezután Setyerov bánati rendőrségi visszaélésekről, majd a beogradi tartománygyűlés kérdésére tette szavá és követelte, hogy beogradot vegyék ki a tartományból és helyezze át a tartományi székhelyet Becskerekre. Beszédét azzal fejezte be Setyerov, hogy Makszimovics Tisza Pista törvényeit élesíti fel, tehát ő sem egyéb, mint egy jugoszláv Tisza Pista.

Kukelj és Mracsan Radics-pártiak fel-szólalása után Nikolics Milán demokrata beszélt az ellenzék közigazgatási üldöz-tetéséről, majd Lakus Radics-párti is-

Az ellenzék intrikái ellenére helyemen maradok — mondotta Makszimovics

Makszimovics belügyminiszter ezután közel másfélórás beszédében válaszolt az ellenzék kifogásaira. Élesen polemizált a Radics-párti szónokokkal, főleg dr. Per-narral és dr. Piszaricsal. Rámutatott arra, hogy a dalmáciai községi választást a Radics-párt részéről súlyosan megtámadott Perovics spliti főispán javaslatára folytatták le.

A belügyminiszter beszéde közben Kokanovics földművespárti és Kobasica radikális között incidens játszódott le. Kokanovics Kobasica egy közbeszólására ezeket mondotta a radikális képviselőnek.

Hallgasson. A kezemben van Kukovics főtisztviselő nyilatkozata, mely szerint ön szótvezezer dinárt fogadott el, hogy bizonyos zsidóknak állampolgárságot szerez.

Kobasica magából kikelve rá akart rohanni Kokanovicsra és képviselőtársai csak a legnagyobb nehézség árán tudták visszatartani. Kobasica ezt kiáltotta Kokanovics felé:

Ha be tudja bizonyítani, megölöm magam. Ha nem, le kell mondanom mandátumáról.

Elfogadom — felelte Kokanovics — de ne öld meg magad, hanem mondj le mandátumodról.

Makszimovics a lárna lecsillapultával folytatta beszédét és kijelentette, hogy

A radikális klub ülése

A radikális képviselő klub ülését szombat délelőtt tíz órára hívták össze. Az ülés megnyitását türelmetlenül várták a képviselők, azonban a megnyitás késelt, mert a pénzügyminiszter nem jelent meg a parlamentben. A pártvezetőség el akarta halasztani az ülést, amelyet azonban a Pasics-csoport energikus kívánságára délben tizenkét órakor mégis megnyitottak.

Radonics Jován dr., a pénzügyi bizottság elnöke kért először szót és kijelentette, hogy a pénzügyminiszter náthálatában megbetegedett, azonban ő meglátogatta a lakásán és a pénzügyminiszterrel való megállapodás értelmében szólt fel. Véde a pótiavaslatokat és szerinte a pártnak bizalommal kell lenni a pénzügyminiszter iránt, aki kiváló szakember. Meg kell neki adni a szükséges felhatalmazást a gazdasági válság szanálására. Hosszasan beszélt a belső kölcsön szükségességéről és kijelentette, hogy mint a pénzügyi bizottság elnökének, módjában volt a pótiavaslatokat kellően tanulmányozni és az a véleménye, hogy a klubnak a javaslatokat el kell fogadnia.

Pesics Milutin, a párt paraszt-csoportjához tartozó képviselő szólt fel. Kifogásolta, hogy miért nem adták át

CSAK
Dr. OETKER féle
=BACKIN=
SÜTŐPORRAL SÜT!

A 104 receptet tartalmazó könyvet kkvánat-a ingyen és bérmentve megküldi:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

mertette a horvátországi rendőrségi állapotokat.

az ellenzék intrikái ellenére is a helyén marad.

Személyes megtámadtatás címén ezután Príbicevics Szvetozár, Markovics Pera, Superina, Vuletics Laza és Mrsik Radics-párti szóltak föl, majd a parlament nagy többséggel elfogadta a belügyi tárca költségvetését.

A délutáni ülés

A parlament délutáni ülésén a közegészségügyi tárca költségvetésének a tárgyalását kezdték meg. Miletics Szlavkó közegészségügyi miniszter expozéjában részletesen ismertette a minisztérium működését és az ország közegészségügyi helyzetét. Megdöbbentő adatokat közölt a járványos betegségekről: a tuberkolózis és a vérhaj pusztításáról. Elmondotta, hogy vannak egész tartományok különösen Boszniában, ahol a lakosság több mint ötven százaléka vérhajos. Rámutatott arra, hogy a szigorú takarékoság miatt csökkenteni kellett a minisztérium költségvetését, bár egészségi téren rendkívül sok feladatot kellene megoldani.

A miniszter expozéja után Szavics dr radikális dr. Popovics Milán Príbicevics-párti és dr. Polics horvát föderalista szóltak fel, majd az ülést az elnök berekesztette és a vita folytatását vasárnapra tűzte ki.

a javaslatot nyomtatásban minden képviselőnek, miért csak a pénzügyi bizottság tagjainak. A belföldi kölcsönre vonatkozó pótiavaslatlalt nem ért egyet, mert a szegény nép a kölcsönt úgy sem tudja jegyezni. Ha mégis szükséges a kölcsön, jegyezzék a bankok. Élesen támadta azt a pótiavaslatot, amely szerint az egyenes ágról leszármazóknak ötvenezer dináron felüli örökség után tíz százalék illetéket kell fizetni. A parasztok ezt az illetéket nem fizethetik.

Kojics Dragutin, a Pasics-csoporthoz tartozó képviselő, volt miniszter élesen támadta a kormányt azért a módért, ahogy a pótiavaslatokat a parlament elé vitte. Nem tartja elfogadhatónak a fontosabb pótiavaslatokat, mert ezek a parlamentárizmussal és az alkotmánnyal ellentétben állnak és ez a radikális-párt frakcióinak nem felel meg. Legjobb volna, ha a kormány visszavonná a javaslatokat.

Az ülést ezután félbeszakították, mert a parlamentben a belügyminiszter kezdett beszélni. Pesics Milutin ezután magánbeszélgetésben is felkérte Uzanovics miniszterelnököt, hogy a kormány álljon el az örökösödési illetékektől. A miniszterelnök megígérte, hogy ezt a

Setyerov szerint a magyar párt antinaciona is

A parlament szombati ülését délelőtt fél tízkor nyitotta meg Trilkovics Márkó elnök és azonnal rátértek a belügyi költségvetés folytatólagos vitájára.

Rajkovics Gyure Radics-párti volt az első szónok és a szeremégi viszonyokat ismertette, támadva Popovics Ljuba radikális képviselőt, majd polemizálva Radivojevics pénteki beszédével.

Setyerov Szlavkó dr. demokrata emelkedett ezután szólásra és hosszabb beszédet mondott, amelyben a magyar párttal is részletesen foglalkozott.

A belügyminiszter — mondotta Setyerov — pótiavaslatot nyújtott be a vajdasági községi választásokról. A miniszter az 1886. XXI. és XXII. törvények alapján akarja a választást lefolytatni és a törvényt rendeltel akarja az alkotmánnyal összhangba hozni. Erre a pótiavaslatra semmi szükség, mert 1922-ben a törvényhozó bizottság második szekciója törvényerejű rendelettel szabályozta a vajdasági községi választások kérdését. Hasonló rendeltel alapján folytak le a községi választások Dalmáciában is. Érthetetlen, hogy miért élesztek fel egy magyar törvényt még Tisza Pista gróf idejéből. Ez a törvény egészen más rendszerű választásokat ír elő, mint nálunk szokás. A magyar törvény szerint a főbíró hármas jelölést eszközöl a községi bírói állásra. A szavazás szavazólapokkal folyik és nincs általános választói jog. Hogy az anomália még na-

Támadás a magyar párt ellen

egy belügyminiszter egy magyar párt szolgálatába áll, az nem lehet nacionális politika. Nem értjük, hogy a radikális pártot, az államot és az állami apparátust antinacionális pártok megszervezésének szolgálatába állítják. Csak ennek köszönhető, hogy a magyarok több képviselőt kaptak a tartományi választásokon, mintha szabad választások lettek volna. (Zaj.) A demokraták nem ellenzik a magyar párt szervezkedését, hiszen a magyar párt betiltásáról szóló határozatot Davidovics oldotta fel, de itt arról van szó, hogy állami hatóságokat antinacionális pártok szolgálatába állítottak.

Markusev Milán: Miért antinacionális a magyar párt? A magyarok lojális polgárok.

Setyerov: A régi Magyarországon ilyesmi nem fordulhatott volna elő.

Annak jellemzésére, hogy milyen eszközökkel dolgoztak a tartományi választásokon, Setyerov felolvasott egy magyar nyelvű röpcédulát, amelyet a novibecseji járásban osztogattak a radikálisok. A röpcédula szövege a következő:

gyobb legyen, a községi képviselők fele virilitákból áll.

Rátért ezután Setyerov

a tartományi választások

kérdésére.

— A becskerek-i járásban — mondotta — már a képviselőválasztások alkalmával is, amikor Rajics Tósót választották meg, titokzatos módon eltűntek a választási bizottság aktái és a bizottság Rajics Tósót fel is jelentette, de az igazságügyminisztérium az államügyészség útján a bűnpert megszüntette.

Zsilkovics Negoszin radikális: Ez nem igaz, nem a bíróság szüntette meg az eljárást.

Setyerov: Nem, hanem az ügyész tartja vissza az aktákat. A radikális-magyar lista ebben a járásban kilencezer szavazatot kapott. Természetes, hogy ezek nem mind rendes szavazatok.

A szavazatok befejezése után — folytatta Setyerov — több községben, például Sztari-Écskán, kiküldték az urna-öröket, lesrótolták az urnákat és a radikális urna helyére azt tették vissza, a melyekben a legtöbb golyó volt. Ilyen módon Écskán a demokratákat, Lazarevön és egy másik német községben a német pártot károsították meg. Lazarevön a közigazgatási bíróság meg is semmisítette a választást és az új választás eredménye éppen a fordítottja volt a réginek.

Magyarok! Mindenkinék a negyedik

kérdést a földmives nép kívánságai szerint fogják megoldani.

A délutáni ülésen Kojics befejezte félbeszakított beszédét, majd Sztojadinovic Milán volt pénzügyminiszter szólalt fel.

Sztojadinovic elmondta, hogy az utóbbi évben pénzügyi kérdésekben hallgatott, miután mint volt pénzügyminiszter kényes helyzetben volt utódaival szemben. Most azonban fontosabb kérdésekről van itt szó, amelyek túllaladják a közönséges pénzügyi politika kereteit és ezért kilép tartózkodásából. Sokat beszélnek mostanában a parlamentárismus válságáról és ezért fokozott figyelmet kell fordítani a parlamentárismus kérdéseire. Nálunk leginkább a radikális párt a parlamenti elv védője, szükséges tehát a radikális klubban kifejezni az alkotmányjogi aggodalmakat.

A költségvetés összeállításánál a pénzügyminiszterek nem tartották magukat szigorúan az elvekhez, amelyeket ezeltől betartottak. Az egyik ilyen elv a bruttó költségvetés elve, ami azt jelenti, hogy a költségvetésbe fel kell venni az összes bevételeket és kiadásokat. Az 1926—27. évi költségvetés 12½ milliárd, a mostani 11½ milliárd. Ebből ugyiltszik mintha a csökkenés egymilliárd volna, ez azonban optikai csalódás, minthogy a bruttó költségvetés elvét áttörték a nettó költségvetés kedvéért. Így például a monopólizagzatosság költségvetésénél a kiadások ugyanazok maradtak, mégis úgy látszik, mintha csökkentek volna. Perics maga sem bízott a maga számaiban és ezért azt akarta, hogy a költségvetést akár maga, akár a pénzügyi bizottság útján egy milliárddal emelhesse. Ugyanez a törekvés mutatkozik Markovics Bogdánál is, aki a kiadások nagyrészt nem a költségvetésbe, hanem a pénzügyi törvénybe vette fel.

Kérdi, hogy általában mennyire rug az 1927—28. évi költségvetés, mert ő nem tudja megállapítani. A pénzügyminiszter, vagy a parlament elnöke közölnék ezt a klubbal, mely elsősorban erre kíváncsi. Amikor a javaslatok befolyása egészen bizonytalan, a kiadásokat pótvajavaslatokkal felelni, súlyos veszélyt rejt magában. Markovics pénzügyminiszter belső kölesönt akar felvenni, 500 millió értékben, de a kölesönre az idő egyáltalán nem alkalmas. A kölesön felvétele a gazdasági viszonyokat csak súlyosbítaná. Alkotmányellenes jellege van a következő javaslatoknak: annak a javaslatnak, mely felhatalmazást ad az államszámvetési törvény rendeleti módosítására; annak a rendeletnek, hogy a megtakarításokat az állami övedelmek csökkentésére fordíthatják; annak a rendeletnek, hogy a bankoknál levő takarékos és folyószámla betétek után semmi adót ne fizessenek; hogy a közlekedésiügyi miniszter szerződéseket köthessen az összeg és az angazsmán megjelölése nélkül; végül annak a rendeletnek, hogy a tisztviselő és nyugdíjtörvényt rendeletileg módosíthatják. Az állami bizottság felállítását célzó javaslat is helytelen és antiparlamentáris, valamint a 180-ik szakasz az a rendelet sem alkotmányos, amely széleskörű felhatalmazást akar adni a pénzügyminiszternek egész sor rendelet kibocsátására. A pótvajavaslatokat általában minden megfontolás nélkül terjesztették be. Más országokban a parlament mellett szenátus is működik azaz a feladattal, hogy az esetleges rossz törvényeket megakadályozza. Nálunk ehelyett olyan törvényeket akarnak hozni, amelyek a parlamentárismust egészen fölösleges díszdí degradálják.

Sztojadinovic ezután kérte a pénzügyminisztert és a kormányt, hogy az említett pótvajavaslatokat vonja vissza. Beszédét különösen a Páris-csoport lelkesen megtapsolta. Az ülést ezután beakasztották. A vitát vasárnap folytatják.

Felmentették

a miskolci munkaközvetítő vezetőit

Az indokolás szerint a hivatal főnökeit a mezőcsáti mulatóhely tulajdonosa félvezette

Miskolcra jelentik: A miskolci hatósági munkaközvetítő hivatal kerítési botránypörében a törvényszék óriási érdeklődés mellett szombaton hirdette ki az ítéletet, amely Grossmann Kálmánt, a mezőcsáti éjjeli mulató tulajdonosát kétféle kerítés büntetésében és háromrendbeli kerítés vétségében, Grossmann Kálmánét kétféle büntetésében és Tóth Mihályt egyrendbeli kerítés büntetésében mondja ki bűnösnek és ezért Grossmann egyévi börtönrre, Grossmannét és Tóthot pedig két-két havi fogházra ítéli. Grossmann büntetéséből a bíróság nyolc hónapot vet a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek Tóth büntetését pedig teljesen kitöltöttnek vette. A büntör többi vádlottját Eisen Dezsőt, Weisberger Menyhértet, valamint Mészáros Ferencet és dr. Szikszai Ferencet, a munkaközvetítő hivatal főnökeit a törvényszék felmentette és elrendelte azonnali szabadlábra helyezésüket.

Az ítélet indokolása szerint Grossmann, amikor megkapta az engedélyt a mezőcsáti éjjeli mulató részére, Tóth Mihállyal együtt bejött Miskolcra és je-

lentkezett a hatósági munkaközvetítő hivatalban, ahol három leány közvetítést kérte. de elhallgatta Mészáros előtt, hogy éjjeli mulatója van és azt állította hogy vendéglőjében pincérleányokra van szüksége. Mészáros erre három pincérleányt közvetített hozzá. Grossmann ezután felkeresett Tóth Mihállyal még egy cselédeleányt és azt is szerződtette mulatójába. Az indokolás szerint Mészáros jóhiszeműen közvetítette a cselédeleányokat Grossmannnak, akinek vallomásaival szemben a törvényszék megállapítja a munkaközvetítő hivatal személyzetének ártatlanságát. A tanúk egyrésze ugyan tényleg terhelően vallott a hivatal főnökei ellen, de a védelem tanúi határozottabb vallomást tettek, úgyhogy a bíróság ezeknek a vallomásoknak adott helyet. Leszögezi végül az indokolás, hogy a hatósági munkaközvetítő hivatal nem volt olyan botrányoknak a színhelye, amelyek miatt a hivatal vezetői büntető uton üldözhetőek lettek volna.

Az ítélet ellen az ügyész és az elítéltek felbuzdultak. Az ítélet nagy feltűnést keltett.

Ujabb súlyos vallomás dr. Nagy István ellen

Selő István beismerte, hogy a törvényszéki bíró kérésére meghamisította bankjának üzleti könyveit

Budapestről jelentik: Nagy István dr. törvényszéki bíró és társainak bűnügyében a rendőrségen már csak Huczik Károly dr. ügyvéd és Sellő Vilmos István ügyvédjelölt vannak letartóztatásban. Sellő szombat délelőtt kihallgatásra jelentkezett és elmondotta, hogy belátja, nincs értelme a további tagadásnak, mert előbb-utóbb úgy is kiderül minden. Ezután jegyzőkönyvbe mondotta, hogy Nagy négy hónappal ezelőtt felkereste lakásán és elmondta neki, hogy fegyelmi eljárás folyik ellene, amelynek során igazolnia kell vagyona eredetét. Nagy István ezért arra kérte, hogy az időközben megszünt Sellő és Donáth bankéig 1921. évi üzleti könyveibe vezessen be olyan tételeket, amelyek azt igazolják, mintha a banknál tőzsdéi üzletei lettek volna és mintha ezek az üzletek olyan nyereséggel végződtek volna, amelyekkel vagyonát megalapozta. Elmondotta ezután vallomását Sellő, hogy nem tudott ellentálni régi barátja kérésének és miután Nagynak kétezer esch koronája tényleg volt a cégnél, ezt a tételt kétezer dollárként írta be az üzleti könyvekbe, bár ez a kétezer esch korona el-

veszett a tőzsdén, ahol Nagy utolsó fillérjét is otthagytta. Kijelentette még Sellő, hogy az 1921-es könyvet e hamis tétellel bevezetése után lezárta, míg többi könyvei még most sincsenek lezárva.

A rendőrség meggyőződött Sellő állításainak valódiságáról, elsősorban arról, hogy az üzleti könyvek közül valóban csak az 1921-es könyvek vannak lezárva és megállapította a rendőrség azt is, hogy a kétezer dolláros tétel bejegyzése sokkal frissebb tintával történt, mint a többi tételé, kétségtelen tehát, hogy azokat Sellő később vezette be.

Igy Huczik Károly dr. terhelő vallomása után most már Sellő súlyosan terhelő vallomása is rendelkezésre áll és így valószínű, hogy most már sikerül megdönteni Nagy István dr. védekezését és teljes világosságot deríteni az ügyre, amelynek legújabb fejleménye, hogy az ügyvel kapcsolatban eljárást indítottak az összes budapesti lapok ellen, amelyek a rendőri kihallgatásokról, szembesítésekről és házkutatásokról riportokat írtak, mert az ügyészség álláspontja az, hogy a lapok ezzel tiltott közlést követtek el.

A kantoni csapatok elfoglalták Nankingot

A szinghai elestéről elterjedt hírek korainak bizonyították, de a város átadása csak napok kérdése

Londonból jelentik: A Szinghai elestéről pénteken elterjedt hírek korainak bizonyultak. A helyzet most az, hogy a kantoni csapatok a szinghai frontszakaszon megállás nélkül folytatják az előnyomulást.

A Szinghai—Hangcsau-i, valamint a Szinghai—Csangcsau-i vasútvonal öt pontja a kantoniak kezére került. A kantoni csapatok egyik hadosztálya pénteken megszállta Sung-Jin várost, majd átlépte a Hoang-Ku folyót és este már Vu-Kiang kapui előtt állt.

A szinghai-i csapatok teljesen elfogták a város északi hadseregétől és Szinghai helyzete reménytelen.

A nankingi frontszakaszon a kantoniak megszálltak több várost és egy legújabb jelentés szerint

a kantoni hadsereg már bevonult Nankingba.

A város uccáin borzalmas harcok fejlődtek ki, amelyeknek igen sok a halottjuk és

Szinghai is teljesen körül van zárva és a város főparancsnoka tárgyalásokat folytat az egyre jobban előnyomuló kantoniakkal a város békés átadásáról

aminek ellenében Pi-Hu-Sung tábornagy, Szinghai főparancsnoka állítólag ötszáz ezer dollárt kért. Nanking eleste előtt a városban állomásozó északi csapatok fegyelme teljesen felbomlott és fosztogattak a városban.

Csang-Csung-Csung tábornagy, Szing-Tung tartomány kormányzója ismét elhagyta Pekinget és utban van dél felé, hogy legalább Szing-Tung tartományt megmentse magának. Pekingben az északi szövetséges hadsereg hadosztályparancsnokai úgy határoztak, hogy vé-

delmi állásaikat a Sárga-folyó mentén építik ki és itt fogják megkísérelni a kantoni csapatok megállítását.

Londonban úgy látják a helyzetet, hogy

néhány hónapon belül a kantoni kormány lesz az ur egész Kínában és erre való tekintettel az angol kormány félbeszakít minden tárgyalást Kínában, hogy bevárja a fejleményeket. Az angol politika Kínában most csak arra irányul, hogy miképp Hankaiban történt, ideiglenes megállapodásokat létesítsen a helyi hatóságokkal, amely megállapodások később szerződésbe lesznek foglalhatók a központi kormánnyal. Amíg a kantoni kormány nem támaszkodhatik az egész országra, addig az angol kormány nem kíván messzebbmenő szerződést kötni.

Budanovics Lajos — felszentelt püspök

A bácskai püspökség kérdésének rendezése ismét egy lépéssel előbbre haladt a Vatikán legújabb intézkedése folytán: XI. Piusz pápa február 28-iki kelettel Budanovics Lajos szubotivai apostoli adminisztrátort felszentelt püspökké nevezte ki.

A bácskai katolikus egyházkerület eddigi apostoli adminisztrátorának a szentszék által való felszentelése a hierarchiában, a jugoszláviai katolikus klérus és a hívők kívánságával összhangban van és arra érdemes férfiut ért. A kinevezés folytán megkezdődnek az ünnepélyes felszentelés előkészületei és hamarosan végleges rendezést nyerhet majd a bácskai püspökség ügye is.

Emelkednek Palicson a lakás és telekárak

Az amerikai bérlet hatása

A palicsi nyaralószázón előkészületei az idén abba a meglepetésszerű momentumba ütköznek, hogy a nyári lakások árai a fürdőhely területén szokatlanul magasra emelkedtek. A múltévi lakásárakhoz képest aránytalanul, nem ritkán nyolcvan-száz százalékkal drágábbra értékelik a lakásokat a palicsi háztulajdonosok. Ezt a nagyarányú lakbér-hoszt általában azzal magyarázzák, hogy a fürdőhely és környékének öslakói Palics felvirágzását remélik az új fürdőbérlet megoldástól. Az amerikai pénzcsoport bérlovallalkozásának hatáskép állt elő a nyaralólakások árának ugrásszerű emelkedése, mert a villatulajdonosok abban bíznak, hogy a nagyszabású investíciók és a modern átalakítási tervek megvalósulása már az idei szezontól kezdve a fürdővendégek erősebb mértékű beözönlését fogja eredményezni és megnöveli a keresletet.

Hasonló módon alakul a helyzet a palicsi ház- és teleküzlet terén is. Mindaddig csaknem teljesen hiányzott Palicson az ingatlanüzlet, de arra a hírre, hogy a városi közgyűlés a fürdőhely bérletét a Mac Daniel-csoportnak adta oda, amely Palics rendkívüli méretekben való fejlesztésére vállalkozott, azonnal megindult az érdeklődés a palicsi ingatlanok iránt. Egyelőre meglehetősen tartózkodást tanúsítanak a ház- és telektulajdonosok, akik szintén floridai konakturát remélnék. Kilitás van tehát arra, hogy a telekspekuláció hamarosan erősebb lendületet vesz, mert a tulajdonosok közt az az értesülés is elterjedt, hogy a fürdőbérlet pénzcsoport építkezési céljaira maga is fog teleket vásárolni.

A palicsi lakásárakban, az első pillanatok szeszélyes ugrásai után, bizonyos ponton stabilitás áll be, mielőtt a fürdőbérlet társaság legközelebbi tervei részletesen és konkrét formában ismertté válnak.

Az elismert divat 677
POUDRE MON PARFUM
BOURJOIS-PARIS

Ruff
bonbonok
közkedveltek

Motordefektus okozta

a noviszadi repülőkatasztrófát
Vasárnap temetik a sze enosétlenül járt pilótát

Noviszadról jelentik: *Kutejnikov* Nikolát, a noviszadi repülőkatasztrófa áldozatát vasárnap délután három órakor temetik a városi kórházból. A vizsgálat megállapította, hogy a halálos szerencsétlenséget motordefektus idézte elő.

A gép motorjában a vizsgálat megállapítása szerint éppen akkor támadt defektus, amikor a repülő a levegőben bukfenmozgást végzett. Így a pilóta a gépben négyszáz méter magasságból fejfelé lefelé zuhant.

Kutejnikov a jugoszláv hadseregben másodosztályú századosi ranggal szolgált. Az orosz hadseregben repülő-alezredes volt és a világháborúban bravuros teljesítményeivel tette ismertté nevét.

Mindenféle erősáramu, gyengeáramu cikkek, zsinorok, rádió alkatrészek kaphatók:

MALLER BÉLA

okl. gépészm. mérnök Subotica
Petrogradska uli a 8

Ki lesz az elnök?

A vajdasági városok szövetségének értekezlete

Noviszadról jelentik: A vajdasági városok szövetsége elnöki teendőinek végzésével megbízott *Iszailovics* Vászja pancsevói polgármester március 25-ikére értekezletre hívta össze a vajdasági polgármestereket. Amióta dr. *Milovanovics* Milován noviszadi polgármestert felmentették állásától és a vajdasági városok szövetségének elnöki teendőivel *Iszailovicsot* bízta meg a belügyminiszter, ez lesz a szövetség első ülése. Az értekezlet a pancsevói városházán délelőtt kilenc órakor kezdődik, napirendje a következő:

1. A miniszteri rendelet felolvasása *Iszailovics* megbízatásáról.
2. Új ideiglenes elnök választása.
3. Állásfoglalás a noviszadi állami levéltárral szemben.
4. A városi tisztviselők kedvezményes vasúti jegyek iránti kérelme.
5. A rendezett tanácsú városok viszonya a tartományhoz és a miniszteriumhoz.
6. A vajdasági városok kölcsönének kérdése.
7. A vajdasági városokba kinevezett komisszárak ügye.
8. A kövezetvám.
9. Esetleges indítványok.

Noviszad várost *Klicin* Predrag gazdasági tanácsnok fogja képviselni az értekezleten.

Dr. ERVAT
ÜDÜLŐ OTTHONA
ABBÁJA

Es remény, minden könyv lemez rendezett a magyar ház, a hajó, a nyári park, a pihenés, a kikapcsolás, a szórakozás, a téli sportok, a jóvívás. Híres a ártó kóros. G. Ervát orvos, a városi kórházban. Orvos a házban.

A kis kanász tragédiája

A szombori határban négy gyilkoltak egy tízezer éves fiút

Apatinból jelentik: A szombori határban, *Lasztasics* Lázár birtokán szombaton délután egy összevont fejű fiatal gyereket találtak. A gyerek az utól néhány lépésnyire a kápolna közelében feküdt és amikor megtalálták, még élt. *Lasztasics* Lázár földbirtokos azonnal kocsira tette az összevert gyermeket, akiben felismerte, kanászárt, a tízezer éves *Kevi* Mártont. A földbirtokos Szentára akarta vinni a sebesültet, aki azonban *utközben meghalt*. A büntényről jelentést tettek az apatini csendőrségnek és *Kovaacsics* járási felügyelő azonnal megindította a nyomozást.

A nyomozás megállapította, hogy *Kevi* Mártont *ladoronggal többször felbesújtották*. Az ütésektől a flu koponyája beszakadt és bordái összetörték. A véres gyilkosság színhelyén semmi nyomot nem találtak, de az a feltevés, hogy a kis kanászyereket, aki sertéseket legeltetett, valamelyik földműves verte agyon, mert a gondjaira bízott állatok bementek a vetések közé.

Kevi Márton holttestét a szontai hullaházban helyezték el, ahol a szombori ügyészség utasítására vasárnap felboncolják. A nyomozás a legerélyesebben folyik a gyilkos felkutatására.

HIREK

VÁROSI MOZI. Cseüörtök—péntek—szombat—vasárnap: *Ne nőstül!* Főszereplők: Bányk Vilma, Olga Csehova, Max Landa. A *Maxim-bar tancosnői* 6 felvonásban. Mary Parker, Mary Kid a főszerepben.

Hétfőn, 21-én és kedden, 22-ikén, csak két nap két sláger: *Ne játsz a tűzzel*, dráma 6 felvonásban, a főszerepben: Liane Haid, Alfréd Freiland és *A protekciós leány* vígjáték 6 felvonásban. A főszerepben: Ossy Oswald.

Előadások kezdete pontosan 4, 6 és fél 9 órakor.

A VÁROSI SZÍNHÁZ igazgatósága közli, hogy a beogradi Opera hirdett vendéglátéka technikai akadályok és betegségek miatt április 4—5-re elhalasztódik. Az előre váltott jegyek ezen előadásokra érvényesek vagy kivánságra a jegypénztár visszaváltja.

*

— **Forgalmi és harmadosztályu kereseti adókiivetések Szuboticán.** A városi adóügyosztály közli, hogy az 1921—1925. évi forgalmi adókiivetési javaslatokat az I—IV. kör részére a pénzügyigazgatóság elkészítette és azok jegyzékét nyolc napra, március 19-től március 26-ig, közzemlére tették ki. A kiivetési jegyzék a városi adóhivatal I. emeleti 62. számú szobájában tekinthető meg és ugyanott tehetik meg az érdekeltek esetleges észrevételeiket. — Elkészülték és megtekinthetők az 1924—25. évi harmadosztályu kereseti adókiivetési javaslatok is.

— **A bácskai tartomány költségvetése.** Szomborból jelentik: A tartományi referensek elkészítették a saját reszortjukra vonatkozó költségvetési javaslatokat. A javaslat szerint mezőgazdasági célokra 245.000 dinár, állattenyésztésre 290.000 dinár, mezőgazdasági propagandára 100.000 dinár, szövetkezetek alapítására és a meglévők támogatására 650.000 dinár, gazdasági egyesületek támogatására 500.000 dinár, szőlő és gyümölcsgazdaság fejlesztésére 350.000 dinár, egyéb mezőgazdasági célokra 3.155.000 dinár, egészségügyi célokra 400.000 dinár, közoktatásügyi és népjóléti célra hárommillió dinár, építkezésekre pedig tízezermillió dinár szükséges. A tartományi válaszmány legközelebbi ülésén tárgyalja a költségvetési javaslatokat.

— **Kövészlás.** A Meteorológiai Intézet jelentik: Kissé felhősöb, de száraz és enyhe idő várható.

— **Klebsberget a római egyetem tiszteletbeli doktorává választották.** Rómából jelentik: Azon a vacsorán, amit *Hóry* András római magyar követ adott péntek este Klebsberg Kunó gróf kultuszminiszter tiszteletére, Fedele olasz kuluszminiszter bejelentette, hogy a római egyetem irodalmi fakultása az ő javaslatára Klebsberget egyhangulag tiszteletbeli doktorrá választotta, tudományos érdemeinek és annak a munkájának elismerésül, amit Magyarországon az olasz kultúra megismertetése érdekében végzett.

— **Átnyújtották a szovjetkormány tiltakozó jegyzékét Rómában.** Rómából jelentik: A szovjetkormány római nagykövete újján pénteken este jegyzékét nyújtott át az olasz külügyminiszteriumban, amelyben tiltakozik az ellen, hogy Oroszország ratifikálta a besszarábiai ügyében 1920-ban Párisban kötött szerződést.

— **Husz év a mozigép mellett.** A szuboticei Korzó-mozi r.-l. személyzete meleg ünneplésben részesítette Ungorean József gépészt, aki egyfolytában husz év óta áll a vállalat szolgálatában. A mozi igazgatósága a jubileum alkalmával szép jutalomban részesítette a derek mozigépészt.

— **Letartóztatott földbirtokos.** Pancsevőről jelentik: Smolján Simon révaújfalusi földbirtokos két év előtt eladta Jermenovcin levő házát Srbin Pája földbirtokosnak. Srbin meg akarta fakarítani az átírási illeteket és ezért nem gondoskodott a telekkönyvi hivatalnál a ház tulajdonjogának átírásáról, holott a teljes vételárát kifizette Smoljának. Nemrégiben azonban Srbin megtudta, hogy a házvétel óta a házra a Zanatljska Banka Smolján terhére bekebelezte Smolján százhuszezer dináros tartozását. Mikor ezt Srbin megtudta, feljelentést tett Smolján ellen a törvényszéknél család miatt, mire a vizsgálóbíró elrendelte Smolján letartóztatását, akit beszállítottak a pancsevói ügyészség fogházába. Smolján ügyvédje a letartóztatás ellen felebbezést jelentett be.

**FRIDERICUS REX
METROPOLIS JÖN!**

— **Kommunista tüntetés a prágai magyar követség előtt.** Prágából jelentik: A kommunista sajtó igazgatására péntek este nyolc órakor mintegy száz főnyi kommunista csoport jelent meg a prágai magyar követség előtt, hogy tüntessen a Budapesten letartóztatott Szántó Zoltán és társainak szabadlábra helyezése érdekében. A rendőri készség azonnal a követség előtt termett és feloszlatta a tüntetőket.

— **Franciaország végleg visszautasította Coolidge meghívását.** Párisból jelentik: A minisztertanács szombaton végleg megszővegezte a válaszigjegyzéket Coolidge elnök második meghívására. A válaszigjegyzék megismétli azokat az érveket, amelyeket a francia kormány Coolidge első meghívása után felhozott és ezekre utalva közli, hogy a francia kormány a Coolidge által összehívott leszerelési konferencián nem kíván résztvenni és megfigyelőket sem küld ki a konferenciára.

Mennyi ma elokvetlenül a Városi Moziba!

— **Felmentették a hitelezési csalás vádjá alól.** Noviszadról jelentik: Rád Milos tirjai földműves ellen a becskereki kereskedelmi egyesület bírói végzés alapján végrehajtást vezetett ezerekszáz dinárért. A végrehajtó megérkezése előtt azonban Rád minden holmiját elhureolta. Hitelezési csalás címén indítottak ellene eljárást, de a noviszadi törvényszék szombaton felmentette, mert nem látta beigazoltnak, hogy Rád tudott a végrehajtás előkészítéséről.

— **Szubotica nem lesz zárt város.** A szuboticei kiszélesített tanácsstagok körében néhány hónappal ezelőt, mozgalom indult meg, hogy Szubotica zárt város legyen, ami annyit jelent, hogy a tanyai lakosság minden kocsit, autót és a behozott gabona, élőállat vagy más gazdasági termény után jelenlegény vámot tartozik a város határán felállított vámházaknál fizetni. A városi tanács kezdetben támogatta ezt az akció, de a kiszélesített tanács földműves tagjainak kívánságára ellát ettől a tervtől. A legközelebbi közgyűlés elé csak olyan javaslatot terjeszt be, hogy a Szubotica jövő autók, kocsik, élőállatok és gazdasági termények után fizessenek külön illetéket. Ezek az újabb városi illetek normális forgalom mellett évi félmillió dinár jövedelmet jelentenek a városnak.

— **Megverték az éjjeli öröket.** Noviszadról jelentik: *Vikent* Radu és Radu Jon bánátnovoszelői földművesek a község két éjjeli örét, akiket a községi bíró *Vikent* Radu feleségéért küldött, hogy állítsák elő a község házára, kikergették a házból és a két éjjeli örét megverték. Hatóság elleni erőszak miatt a pancsevói törvényszék két-két havi fogházra ítélte őket. Az ítéletet a noviszadi felebbeíteli bíróság szombaton helybenhagyta.

— **Nem volt razzia a kedélyes penzióban.** Néhány nappal ezelőt közölte a *Bácsmegyei Napló*, hogy a bécsi Zentrál penzió-ban a rendőrség razzliát tartott, amely alkalommal nagyobb társaságot találtak ott és miután a társaság szórakozása ellen kifogást emelt az erkölcsrendészeti osztály, a tulajdonosnő ellen megindult az eljárás. A penzió tulajdonosnője most annak közlésére kér bennünket, hogy a penziójában nem tartott a rendőrség razzliát, mert erre nem is volt semmi ok. Ezt annál is inkább megteszük, mert a Zentrál Penzió-t Bécs egyik legszolidabb penziójának ismerik.

**HA KELL ALKATRÉSZ, RADIO —
A CIM NOVISAD, ALTERNO**

— **A szuboticei Tiszt Otthon közli az érdekeltekkel,** hogy Róna Árpád március 17-ével megszűnt a Tiszt Otthon igazgatója lenni.

— **A pancsevói hajók új menetrendje.** Pancsevőről jelentik: Az állami hajózási igazgatóság a Pancsevó—Beograd között közlekedő hajók részére március 20-tól új menetrendet állapított meg. Ezek szerint a hajók Beogradból: 4.30, 5.20, 6.40, 8.30, 9.50, 11.40, 13, 14.50, 16.10, 17.50, 19.20, 21 órakor. Pancsevőről pedig: 3.40, 5, 6.50, 8.10, 10, 11.20, 13.10, 14.30, 16.20, 17.40, 19.20, 20.50 órakor indulnak.

— **A vajdasági agrárszövetség évi közgyűlése.** Noviszadról jelentik: A Noviszadon székelő vajdasági agrárszövetség április 10-ikén tartja meg Noviszadon az agrárszövetség helyiségeiben ezévi közgyűlését.

Gyönyörű ténchetét a Városi Moziba!

— **Az olasz asszony bemutatója.** Szombaton mutatták be a Népkör műkedvelői Az olasz asszony című vígjátékot. A részletes kritikát legközelebbi számunkban közöljük.

— **Poion vagy nemzetgyalázás.** Becskerekéről jelentik: *Vlajmics* Luka tekintélyes becskereki nagykereskedő vádlottként állt tegnap a becskereki járásbíró előtt, mert állítólag *Sztankov* Milica 19 éves leányt a piacon poionította. Kihallgatása során *Vlajmics* előadta, hogy *Sztankov* Milica tőköt árult a piacon, ő pedig vásárolt tőle néhányat, amiket mindjárt ki is fizetett. A leány azonban valószínűleg elfelejtette, hogy ő már kifizette a tőkök árát, mert még egyszer követelte a pénzt. Én már odaadtam a pénzt — mondta neki *Vlajmics*. — Nekem nem adta. Dehogy nem, éppen az imént. Nem fizetett, ha mondom — kiáltotta a leány — ugylátszik maga afféle szerbiai tolvaj. Ezen *Vlajmics* anyira felháborodott, hogy meglökte a leányt, de arcul nem ütötte. Dr. *Gresics* Pája védő ezekután arra kérte a járásbíró, hogy miután *Vlajmics* előadásából kitünik, hogy nemzetgyalázás esete forog fenn, az aktákat az ügy befejezése után tegyék át a törvényszékhez. Miután több tanu kihallgatása vált szükségessé, *Nikovics* járásbíró a tárgyalást elhalasztotta.

GRIKVENICA HOTEL THERAPIA
Abbáziaútdőltre HOTELMIRAMARE

200 szoba, saját park, 1.000 méter a tenger melétt
Szoba és panzió:
az első és második emeleten 100 dínártól kezdve
50 százalékos vasúti meneti jeledevény.
Prospektus. A. C. URBANETZ

— **Szent József-ünnepély Novibecsejen.** A novibecseji polgári olvasókör március 20-ikán, vasárnap ünnepli meg védőszentjének, Szent Józsefnek napját. Délután négy órakor istentisztelet lesz a római katolikus templomban, utána ünnepi előadás az egyesület dísztermében. Az ünnepély iránt nagy érdeklődés nyilvánul a novibecseji katolikus hívők között.

— **Felakasztotta magát a háza előtt.** Szentáról jelentik: Kollár István hetvenkétéves gazdának, aki már husz évvel ezelőtt megvakult, februárban elhalt, a felesége. Ezóta buskomor volt. Szombat hajnalban Kollár felakasztotta magát a háza előtti akácára. Mire tettét észrevették már meghalt.

— **Kiszurta a haragosa szemét.** Véres verekedés történt szombaton délután Szuboticán, a II. kör Kriva ulica egyik kocsmája előtt. Burnák Pájó harminchétes munkás összeveszett Pozderics Gusztó huszéves legénnyel, aki bicskát rántott és Burnák arcába szurt. A penge súlyosan megsértette Burnák jobbszemét, akit a mentők életveszélyes állapotban beszállítottak a kórházba. A szurkáló legény ellen megindult az eljárás.

TUNGSRAM

FEJHALLGATÓK

A LEGB. GÁBB. GYÁRT. MŰYOKKAL
EGYENÉRT. ÜEK. NOHA. ÁRUK CSAK 135. D.

— **A forradalom idején történt gyilkosság a felebbviteli bíróság előtt.** Noviszadról jelentik: A felebbviteli bíróság most tárgyalta Vidics Márkó bűnügyét, akit azzal vádoltak, hogy 1918 november 19-ikén az ő felbujtására gyilkolta meg az időközben elhalt Beatorovics György közkatona Parabuty községben Jerkov Gyóka gazdát, akithez Vidics, aki akkor őrmester volt, küldött el a fegyveres katonákat. A szombori törvényszék a múlt év november 3-ikán tartott főtárgyaláson felmentette Vidicsét a vád alól és ezt az ítéletet a noviszadi felebbviteli bíróság dr. Gyurgyev Boskó-tanácsa pénteken jóváhagyta.

— **Előadás a szuboticei jogászegyletben.** Vasárnap délelőtt tíz órakor a szuboticei jogászegyletben (törvényszéki épület 17. számú szoba) dr. György Imre ügyvéd előadást tart a perrendtartás tervezetéről, különös tekintettel a bírói hatáskörről és az illetékességről.

Revütáncosnő a városi kávéházban!

A szuboticei ügyészség áreljítése. A szuboticei államügyészség március hó 17-re kitűzött kenyerbeszerzési árlejtsét március 24-re halasztották, amikor is délután 3 órakor az ügyészség 5. számú szobájában szóbeli árlejtsét tartanak a fogház részére 1927 április 1-től 1928 március 31-ig szükséges kenyerek szállításiára. A feltételeket minden délelőtt 11—12-ig közli Beleslin irodatiszt az 5. számú szobában.

— **Hivatalvizsgálat a sztariyecseji adóhivatalban.** Sztariyecsejről jelentik: Stefanovics Gligorije, a noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság számvédelmi osztályának főnöke hivatalvizsgálatot tartott a sztariyecseji adóhivatalban. Stefanovics a hivatalvizsgálat alkalmával mindent a legnagyobb rendben talált.

VÁROSI-KÁVÉHÁZ

IGAZGATÓSÁGA
ÉRTESÍTI A MÉLYEN T. KÖZÖNSÉGET
hogy minden
CSÜTÖRTÖKÖN ÉS VASÁRNAP
TEA-DÉLUTÁNT
rendez, amelyen a kitűnő
COLUMBIA-CHARLESTON-BAND
SZOLGÁLTATJA A TÁNCZENÉT

— **Éhenhalt.** Petrovoszeléről jelentik: A petrovoszelói rendőrségnek tudomására jutott, hogy Morosev Gregor harminckétéves petrovoszelói lakos, akit az egész község, mint gyengeelméjűt ismert és aki teljesen elhagyottan élt szüleitől örökölt házában, súlyos betegen fekszik, minden ápolás nélkül. Amikor a rendőrök megjelentek az elhagyott házában, Morosevet holtan találták. A szerencsétlen ember, mint megállapították, éhenhalt. Három héttel ezelőtt egy soffőr autón magával vitte Vrsacra, ahonnan gyalog tért haza. A gyaloglásban lábai felsebzettek és tetanusz mérgezést is kapott. Súlyos betegen ért haza, ágyának dőlt és minthogy senki sem ápolta, részben a tetanusz, részben az éhség megölte.

— **Az Új Időket szabad árusítani Jugoszláviában.** A belügyminisztérium a Budapesten megjelenő Új Idők és Detektiv című folyóiratok postai szállításiát és terjesztését megengedte.

Felvétel a katonai altiszt iskolába. A beogradi gyalogos altiszt iskolába május 2-ikán növendékeket vesz fel. A jelölteknek legalább 17 és legfeljebb 21 éveseknek kell lenniük. A jelölteknek közelebbi felvilágosítást nyújtanak az egyes községi előjáróságok, csendőrállomások, illetőleg a legközelebbi katonai parancsnokságok. Szubotica, 1927 február 9. E. 1201. szám. A Tiszai Divízió Parancsnoksága, Intendantura.

A náthafáz elterjedését csak úgy gátolhatjuk meg, ha a beteg környezete a jóízű ANACOT PASZTILLÁKAT használja.

TUNGSRAM

VEVŐKÉSZÜLÉKEK

FEJHALLGATÓK A WESTERN, TUNGSRAM és TELEFUNKEN SZABADALMAK
ELŐYELT EGYEFTIK

— **Eltűnt kerékpár.** Noviszadról jelentik: Petrinovics György magánhivatalnok szombaton délelőtt a pénzügyigazgatóságnál járva, kerékpárját az épület falához támasztotta. Mire ügyét elvégezte, a kerékpár eltűnt. Feljelentést tett a rendőrségen.

Calderara & Bankmann, Wien, toaletszappanai és illatszerei elismerten a legjobbak.

— **A kulai járásban is tilos a magyar nóta.** Szinte hihetetlen, hogy egyik másik közigazgatási hatóság milyen ambícióval törekszik arra, hogy bosszantsa és elkeserítse a jugoszlávai magyarságot, amely az állammal szemben pontosan teljesíti kötelességét s ezzel megszerzte a jogot arra, hogy a féktelen feltűnővágyás ne rajta tomolja ki magát. Most megint arról kapunk hírt, hogy a zenekaroknak eltiltották, hogy nyilvános helyiségekben magyar nótát játszanak. Mint Vrbaszról jelentik, a kulai szolgabíróság állítólagos felsőbb parancsra utasította a járás összes rendőrségeit, hogy sehol ne engedélyezzen magyar nótát játszani. A járási rendőrségek természetesen foganatosították a parancsot s a kulai járásban most már nem muzsikál magyar nótát a cigány. Érthetetlen, hogy amikor választások előtt a lexikonáltabb politikusok is vígan játszatják nemcsak a pattogó csárdásokat, hanem politikai vonatkozású nótákat is, most a cigányt arra kényszerítik, hogy a nóta származását vizsgálja.

Bileci városi Mozi

Felvétel a bileci altiszt iskolába. A II. gyalogos altiszt iskolába Bilec (Hercegovina) május hó 1-én növendékeket vesz fel. A jelölteknek legalább 17, de legfeljebb 21 éveseknek kell lenniük. Közelebbi felvilágosításokat nyújtanak az egyes községi előjáróságok, csendőrállomások, illetőleg katonai parancsnokságok. Jelentkezéseket azonnal elfogadják. Szubotica, 1927 február 11. Tiszai hadosztályparancsnokság, Intendantura. E. 1309. szám.

— **Felvontatták a pillérre a petrovoradini hidrészt.** Noviszadról jelentik: A petrovoradini hidrészt felvontatásának napok óta folyó előkészületei péntek reggelre befejeződtek, úgyhogy a munkálatokat vezető Theodor Siemers főmérnök utasítást adott a hidrészt felvontására. A kora reggeli órákban megkezdtek a hidrészt elhelyezését, ami simán ment végbe, úgyhogy délután három órakor a hidrészt már a petrovoradini part melletti pilléren nyugodott. A hidrészt megerősítési munkálataival is elkészülnek szombat estig.

— **Demokrata gyűlés Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kerületi demokrata párt vasárnap délelőtt kilenc órakor az Odeon-moziban kerületi gyűlést tart. A gyűlésen a pártközpontból Pecsics Dragutin volt miniszter, Gról Milán, Kumanudi Koszta, Setyerov Szlavkó, Baljics Szalih, Behmen Sefkija nemzetgyűlési képviselők és dr. Mogorovics Ivó vesznek részt.

Munkakedvét és tetterejét a RADEI-NI ásványvíz rendszeres használata csodálatosan fokozza. Kísérleje csak meg!

Idegesek embereknél és lelkibetegeknél az enyhe természetes »Ferenc József« keserűvíz jó emésztést, tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Világhírű ideg-orvosok véleménye alapján a **Ferenc József** víz használata az agy és a gerincvelő súlyos megbetegedéseinek is kiválóan ajánlható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Torlódás a csomagieladásnál a noviszadi postán.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Lloyd arra kérte a noviszadi kereskedőket, hogy tekintettel a postahivatal szűk voltára és a személyzet hiányára, a csomagfeladást úgy eszközöljék, hogy torlódás ne álljon be. A kereskedők leginkább délután 5—7 óra közt adják fel csomagjaikat, ami napnap után arra vezet, hogy a csomagok nagy része nem kerül expedícióra.

— **Crikvenicán Seidl Pensió** családi-otthon üdülőknek. (Gyermekeknek kíséret nélkül is.)

— **Két és fél évi börtönre ítélték egy csecsemőgyilkos anyát.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszék Vojvodics-tanácsa most tárgyalta Radovics Fémia huszéves kulai napszámosnő bűnügyét, aki 1926 december 25-ikén újszülött leánygyermekét megfojtotta és a holttestet a kumba dobta. A tárgyaláson Radovics Fémia azzal védekezett, hogy gyermeke halva született, az orvosi szakvélemény szerint azonban a csecsemőt megfojtották. A törvényszék két és fél évi börtönre ítélte Radovics Fémia, enyhítő körülménynek véve nagy nyomorát. Az ítéletben úgy az ügyész, mint a vádlott megnyugodott.

Mindenkit érhet baleset! Kössön balesetelleni biztosítást a **Rossia-Fonciére**-nél.

Roth Olga kozmetikai műintézet (Szubotica, Kralja Alekszandra ul. 4. Rossija Fonsiere palota) az összes szépséghibákat, u. m. szeplőt, pattanást, májfoltot, szemölcsöt, alkalmatlan hajszálakat, arcbőrhámlasztást stb. garantált eredménnyel kezeli. — Minden hölgynek érdeke, hogy a könnyen eltávolítható szépséghibáktól és az ezekkel együtt járó lelki depresszióktól mielőbb megszabaduljon. Kiváló hatása saját készítményű szépségápoló szerek, kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szépségkenőcsök szétküldése az egész országra utánvételt. Tanítványokat kiképzésre elfogadok.

— **Visszásságok a vasárnapi munkaszünet körül.** A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény szerint azok az üzletek, amelyek nem kizárólag élelmi szerek és monopólickek árusításával foglalkoznak, vasárnap egész nap zárva tartandók. Ezt a rendelkezést azonban nem mindenütt hajtják végre. Az egyik községben szigorúan ügyelnek arra, hogy egyetlen üzlet se legyen nyitva, míg a szomszéd községben délelőtt tíz óráig nyitva vannak a boltok. Minthogy igen sokszor a két szomszéd község teljesen egybe van építve, a vevők vasárnap délelőtt abból a községből, ahol megtartják a törvényt, átsétálnak a szomszéd faluba vásárolni. A falusi kereskedőket ugyanis súlyosan érinti az, hogy egész vasárnap zárva kell tartaniok, mert a tanyákról csak vasárnap jöhet be az ott lakók zöme a faluba, ha még ezenkívül csak egyes helyeken teszik kötelezővé az üzletek bezárását, a kereskedő elvesztheti egész vevőközönségét. Ha már meg van a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény, méltányos, hogy egyformán alkalmazzák azt mindenütt.

Eljegyzések. Sztankov Évike és Tóth József Vel.-Beckerek jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Drescher Boriskát** (Prigl. Sv. Iván) eljegyezte **Juranowitsch György** (Sztariyecsej).

— **Új törvényszéki bíró.** Az igazságügyminiszter Ivanisevics NIKÓT, a szuboticei törvényszék jegyzőjét, a szombori törvényszékhez bíróvá nevezte ki.

— **Magyar katonaszökevényeket fogott el a határrendőrség.** A kelebiai határrendőrség pénteken éjjel két magyar katonát fogott el a határ mellett. A szökevények teljes katonai felszereléssel jöttek át jugoszláv területre. A katonákat a katonai parancsnoksághoz kísérték, ahol dönteni fognak további sorsuk felől.

TUNGSRAM

RÁDIÓLÁMPÁKKAL

MEGLEPŐ EREDMÉNYT FOG ELÉRNI
ÁRA CSAK 66 DINÁR

— **Halálozás.** Szomborban március tizenhatodikán hetvenhétéves korában meghalt özvegy turopogai Jusits Lajosné. Jusits Lajos volt királyi táblabíró özvegye. A közszeregetben álló uriaszszony halála széles körökben keltett nagy részvétet. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

REUMA

Köszönőlevél

A legnagyobb örömmel igazolom, hogy a **RADIOBALSAMIKA** az egyetlen és egyúttal a legjobb és legbiztosabb gyógyszer reumatikus megbetegedések ellen. Unokaöcsém, Dr. Mihajlović, prokupljei postafőnök rendelt Öntől a gyógyszerből **nagynénem részére**, akit a reuma már hónapok óta a ágyhoz láncolt. A nagynénem reumája oly makacs volt, hogy igen gyakran előfordult, hogy a lábai annyira megdagadtak, hogy meg cipőt se tudott húzni, sőt igen gyakran a legkisebb mozdulat is nagy fájdalmakat okozott nála. Amint megkapta azonban az Ön gyógyszerét, azt azonnal használatba vette és már 20 nap után sokkal jobban érezte magát, sőt amikor nemrégiben meglátogattam, a legteljesebb egészségben találam őt. Itt Vranjén van egy ismerősöm, akitnek az anyja szintén beteg, ha nem is oly mérvben, mint az én nagyném, amiért is kérem, hogy legyen szives utánvétel küldeni az Ön gyógyszeréből a következő címre: Jovan Ristić, kereskedő, Vranje. Örökké hálás vagyok Önnek, lekötözött híve Vranje, 1924. október 2

Milan Popović, postatiszt

A **RADIOBALSAMIKA** gyógyszerért ésítit, árusítja és postai utánvételt szét üldi: **Dr. I. Rahlejev, Radiobalsamika-laboratóriuma, Beograd, Kovačka 43. Földszint 6.**

RADIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhossz/elemtől)

Va ari ap, március 20

Bécs (517.2): 11: A bécsi szimfónikus zenekar hangversenye. 15.30: Kétfelvonnásos buffó opera. 18.30: Kamarazene. 20: Drámai előadás.

Zagreb (310): 17: Zenés előadás. 20.30: Esti zene. 22: Táncczene.

Prága (348.9): 9.30: Vegyes karének. 11: Matiné. 17: Délutáni koncert. 19.30: Zene (Dvorák-kompozíciók.) 22.15: Hangversenyeszt.

London (361.4): 16.30: Hangverseny. 22.15: Népszerű zenekari hangverseny.

Lipscse (365.8): 9: Reggeli zene. 12: Zene. 16.30: Két groteszk darab. 20.15: Balettzene. 22.15 Táncczene.

HEGRA KONUS LAUTSPRECHER

csak

450.— dinár

Konrath d. d. Subotica

Róma (449): 10.30: Zene. 17: Jazzband. 21: Puccini opera, »Rigolettó.«

Berlin (483.9): 11.30: Tézene. 14.30: Bélyeg. 16.30: Kávéházi zene. 18: »Siegfried« Wagner opera. 22.30: Táncczene.

Budapest (555.6): 9.15: Hírek. 10: Is-tentisztelek. 11.45: Szimfónikus tézene. 16.45: Hangverseny. 19.10: Zongora és énekestély. 20: »Lili« operette, utána jazzband.

Hétfő, március 21

Bécs (517.2): 11: Koncert. 16.15: Koncert. 17.10: Ifjúsági előadás. 21.05: Koncertakadémia nagy programmal.

Zagreb (310): 17: Zene. 20: Koncert. Prága (328.9): 12.15: Déli koncert.

16.30: Zene reprodukciók. 20: Hangverseny. 21: Irodalom. 21.30: Táncczene.

London (361.4): 16: Előadás a Balkán-államokról. 16.45: Táncczene. 17.30: Táncczene. 19: Hangverseny. 20.45: Revü-est.

Lipscse (365.8): 16.30: Hangverseny. 19.30: Operaelőadás. 22.45: Táncczene.

Budapest (555.6): 9.30, 12 és 15: Hírek. 17.02: Cigányzene. 20.15: Opera zenekari hangverseny, utána cigányzene és táncczene.

KINTORNA

— Oh, Jani bácsi, csunya idő volt tegnap, amikor a feleségét temették!

— Bizony, mindig ilyen pechem van. A családi ünnepeimen mindig esik az eső!

*

— Jöjjen, játszunk egy párti tennisz.

— Nem lehet. A háló le van szakadva.

— Nagyszerű! Engem ugyanis mindig akadályozott a játéknál.

*

Csülök ur elveszi azt a lányt, akít a házasságközvetítő ajánlott neki, de meg-feladkezik a házasságszerző tiszteletdíjána-k a kifizetéséről. Csülök ur már né-hány hónapja házas, amikor találkozik a házasságközvetítővel, aki ráförmed:

— Micsoda dolog az, hogy maga nem akarja a províziómat megadni? Hogy tud maga egy asszonnyal holdog lenni, aki még nincs kiíizetve?

Két lithú zsidó érkezett egy városká-ba, ahol meg akarták látogatni a nagy-hírű rabit, de amint az udvarra befor-dultak, ott egy nagy kövér disznót pillantottak meg a pocsolyában.

Kapták magukat, visszafordultak és felháborodva mondták, hogy nem látog-atják meg az olyan rabit, akinek disznó van az udvarán.

A rabi az ablakban állt és meghal-

lotta a két zsidó megjegyzését, utánuk kiáltott, behívta őket s így szólt:

— Nem helyesen ítéltek meg a dolgot, barátaim. Látjátok, én már évek óta pré-dikálom a hieimnek, hogy ne egyenek disznóhúst, de minden hiába, nem hall-gattak rám. Most aztán beszereztem egy disznót, hadd lássák, milyen gusztusta-lanul fetreng itt a pocsolyában, hátha így megy el tőle az étvágyuk.

SPORT

Budapest—Beograd 3:2 (2:2)

A budapesti csapat erős küzdelem után győzött

Beogradból jelentik: A BSK pályáján nagy közönség előtt folyt le az első Budapest—Beograd városközi mérkő-zés.

A pályára lépő piros inges magyar csapatot a közönség lelke-sen megtapsolta.

A mérkőzés magyar támadással kez-dődött, de a beogradiak hamarosan át-terelték a játékot a magyar kapu elé. A budapesti halvesor igen gyöngén funk-cionált, úgyhogy a gyors beogradi esa-társor sűrű rohamainak visszaverése a Saguly—Dudás hátvédpárra hárult. A 8-ik percben

Jovanovics bombáját Augusztino-vics korerre mentette.

A magyarok lassan belemelegedtek a játékba és átvették a játék irányítását. A Spitz—Dröszler baloldal két veszé-lyes akcióját a beogradi védelem csak nagy nehézséggel tudta leszerelni. A 2-ik percben Kumanudi faultolt, a bíró harminc méterről büntetést ítélt, amit

Horváth pompás saroklövessel ér-tékesített.

A gól után újabb magyar támadások következtek, a beogradi védelem azon-ban sziklaszilárd. A beogradi csatársor Ljuburics kitűnő irányítása mellett miu-nedáron egyenlítésre törekedett. A 24-ik percben

Jovanovics holtbiztos helyzetből a kapu mellé lött.

A következő percben Ljuburics kiug-ratta a balszélsőt, aki befelé kanya-rodva

éles lövéssel kiegyenlített.

Budapest—Szubotica

Az eredeti összeállításban játszik a szuboticei csapat

A vasárnapi Budapest—Szubotica mérkőzés iránt az egész Vajdaságban szokatlan nagy érdeklődés nyilvánul meg. A budapesti csapat vasárnap dél-után érkezik meg Szubotica-ra és az ál-lomásról rögtön a SAND-pályára megy ki, ahol a mérkőzés fél négykor kezdődik. A vendégek összeállításában az utolsó pillanatban változás állott be, amennyiben a centerhalfot nem Sándor, hanem Müller dr. (FTC) játsza. A csa-pat így áll ki:

Szulik — Kocsis, Dettrich — Kelecsényi, Müller dr., Rebró — Künst-ler, Lutz III, Stoffian, Fritz, Sen-key II.

A csapattal mint tartalék, régi ismerő-sünk, Schaller jön Szubotica-ra, aki je-lenleg az Újpest profiegyüttesének tar-talékja. A szuboticei legénység össze-állítása nem változik, mert az alszövet-ség illetékes vezetői mereven elzárkóz-tak a csatársor följavitása elől. Buda-pest ellen tehát ez a csapat képviseli Szubotica-t:

Sillis — Beleszlin, Gubics — Cop-kó Held, Ördög — Varga, Roglcs, Kovács, Berényl, Horváth.

A nagy meccs előtt az elsőosztályú egyesületek játékosaiól összeállított kombinált mérő össze erejét a másodosz-tály válogottjaival. A Budapest—S bo-tica mérkőzést Mázics Andrija vezeti.

A noviszadi NAK Sabácon. Novisad-ról jelentik: A noviszadi NAK vasárnap

Sabácon, az ottani Macsvával tartja meg zsidei első bajnoki mérkőzését.

A Dusán Szilni közgyűlése. Vrsacról jelentik: A Bánát többszörös bajnok-csapata, a Dusán Szilni most tartotta ez-évi rendes közgyűlést Zsisa Sándor városi tanácsos elnöklete alatt. A köz-gyűlés a következő új tisztikart vá-lasztotta meg: elnök: Zsisa Sándor, al-elnök: Djurics Jova, titkárok: Petro-vics Szilvákó és Spornjak Bogdán, pénztárnokok: Sztójnovics Kamenkó, Djurics Bogoljub, intéző: Butorka Sas-sa, szertáros: Jovanovics Isze. A hat-tagu választmány tagjai: Jovanovics Mihály, Radak Dusán, Szmederevác Pera, Rancesin Branislav, Jorgovics Jó-zsef és Mitrovics Bózza lettek. A Du-sán Szilni nagy missziót teljesít a Dél-bánátban és ennek az egyesületnek kö-szönhető az, hogy Vrsacon az utóbbi időben újra feléledt a sportélet.

A bánati bajnokság állása. Vrsacról jelentik: A bánati bajnokság jelenlegi állása a következő: 1. Szrbija (Kikin-da) 6 pont. 2. Obilics (Beckerek) 6 pont. 3. Dusán Szilni (Vrsac) 5 pont. 4. ZsAK (Beckerek) 4 pont. 5. Viktó-ria (Vrsac) 1 pont. A múlt évi bajnok-csapat, a Dusán Szilni most a harmadik helyen áll.

Vrbász—Kula. A két vidéki rivális vasárnap játsza le esedékes bajnoki mérkőzését Vrbászban. A Vrbási SC, valamint a Kulai SC nagyban készülődik és már össze is állították csa-pataikat. Kula csapata olyan lesz, mint az SzMTC ellen volt, míg Vrbász lé-nyeges változást eszközölt csapatán. A VSC csapata a következő: Heidt —

Kapusi, Hauslohner II. — Breitwieser, Schmidt, Hauslohner III. — Hügel, Schick, Kovács, Hüttenberger, Elszász. A mérkőzés igen izgalmasnak és érde-kesnek ígérkezik.

Kerékpártréning a SAND-pályán. A SAND motor- és kerékpárszakosztálya felhívja összes tagjait, hogy vasárnap délelőtt kilenc órakor okvetlenül jelen-jenek meg a SAND-pályán.

Vasárnapi sport Noviszadon. Novi-szadról jelentik: Vasárnap az OSKV a petrovaradini Gradjanszkival fogja bajnoki mérkőzését lejátszani. Megelő-zőleg a Temerini TC mérkőzik a novi-szadi Postás-okkkal.

Ausztria—Csehszlovákia. A bécsi Ho-he Warte-pályán most vasárnap az osz-trák válogatott játszik a csehszlovák válogatottal. Ausztria így áll ki: Saft — Blum, Regnárt — Schneider, Resch, Bri-neck — Siegl, Klima, Sindelar, Schall, Huber. Csehszlovákia: Planicka — Per-ner, Steiner — Schillinger, Kada, Cipe-ra — Podrazil, Soltys, Beibl, Puc, Si-monek.

TŐZSDE

Zürich, márc. 19. Zárlat: Beograd 9.13, Páris 20.355, London 25.2425, Newyork 519 hétnyolcad, Brüsszel 72.25, Milanó 23.975, Amszterdam 208, Berlin 123.325, Bécs 73.15, Szófia 3.75, Prága 15.39, Varsó 58, Budapest 90.80, Bukarest 3.125.

Szentai gabonaárak március 19. A szombati piacon a következő árak sze-repeltek: Buza 300—302.50 dinár. Ten-geri morzsolt prompt 150—152.50 dinár. Április—májusi szállításra 152.50—155 dinár. Duplikát kassza 156 dinár. Takar-mányárpa 200 dinár. Sör-és vetőmag-árpa 210—212.50 dinár. Burgonya 170 dinár. Zab 190—192.50 dinár. Rozs 230 dinár. Köles 160 dinár. Bab 125—130 di-nár. Irányzat: buzában és tengeriben lanya. Csekély kereslet, gyenge kíná-lat mellett teljes üzlettelenség.

Budapesti gabonatózsde, márc. 19. A gabonatózsde irányzata változatlan. A határidőpiacon előbb lanya volt az irányzat, majd később barátságosabbá vált és kisebb áremelkedés mutatkozott. A készáru piacon a buza és rozs ára változatlan, a tengeri és zab 10 fillérrel olcsóbbodott. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza májusra 33.64—33.72, zárlat 33.70—33.74, októberre 29.06—29.10, zárlat 29.08—29.10, rozs áprilisra 26.90—27, zárlat 27.06—27.08, májusra 27.20—27.34, zárlat 27.34—27.38, októberre 22.10—22.24, zárlat 22.16—22.18. A kész-áru piacon: Buza 32.80—35.30, rozs 26.80—27.10, árpa 22.70—24.10, köles 21—22, sörárpa 25.60—29.60, tengeri 20.10—20.30, zab 22—22.20, korpa 17.40—17.60.

Budapesti értéktőzsde, márc. 19. Ma-gyar Hitel 88.2, Osztrák Hitel 11.9, Ke-reskedelmi Bank 106.5 Magyar Cukor 200.5, Georgia 23.7, Rimamurányi 94.4, Salgó 61.8, Kőszén 574, Bródi Vagon 2.5, Beocsini Cement 174, Nasici 176, Ganz-Danubiusz 185, Ganz Villamos 159, Roskányi 13, Athenaeum 27.8, No-va összevonva 25.15 arányban 62.4, Le-vante 30.1. Irányzat: szilárd.

Noviszadi terménytőzsde, márc. 19. Buza 1 vagon bácskai 76 kilós, 2%-os 310 dinár, 10 vagon bácskai (tiszavidéki) 75—76 kilós, 2%-os 312.50 dinár. 5 va-gon szerémségi 74—75 kilós. 2—3%-os Száva hajó 300 dinár. Tengeri 10 vagon bánati, per április 20. 159 dinár, 2 va-gon szerémségi, paritás India 162.50 di-nár. 1 vagon szerémségi, Ruma-körzet-ből 162.50 dinár. Liszt 1 vagon 0-as bácskai 460 dinár. Irányzat: lanya.

Blondel- és oválkereteket

ellsmert izléses kivitelben kész t

11435 BRAGA KUNETZ, SUBOTICA

A Pen-klub megteremti a nemzetközi kulturbékét

A becskerekéi matiné jelentősége — A szerb-magyar kultur-egyesület közeli megvalósulás előtt áll — Manojlović Teodor Adyrol, a magyar írókól és a szerb-magyar kulturközeledésről

Becskekről jelentik: A *Bácsme gyei Napló* megírta, hogy a Bánáti Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap nagyjelentőségű matinét rendezett Becskereken, amelyen a beogradi Pen-klub tagjai, a modern szerb irodalom legjelesebbjei tartottak magasnívójú előadásokat. Az előadók között volt dr. Manojlović Teodor is, a kiváló szerb esztétikus és műfordító, aki Ady Endre három költeményének szerb fordítását mutatta be a matinén.

A *Bácsme gyei Napló* munkatársa a matiné után beszélgetést folytatott Manojlović Teodorral, aki a szerb-magyar kulturközeledésről, Ady művészetéről és a matiné sikeréről beszélt érdekes kijelentéseket tett munkatársunk előtt.

— Milyen impressziókat szereztek önök a magyar közművelődési egyesület matinéja során? — kérdeztük először.

— Nagyon szép volt, nagyon kedvező volt, valóban el voltunk ragadtatva — felelte dr. Manojlović. — Különösen annak örültünk nagyon, amikor láttuk, hogy *Becskekek egész intelligenciája nemzetiségi különbség nélkül részt vett előadásunkon*, ami azt hiszem most történet meg először önkönl. Ennek mi azért tulajdonítunk oly nagy jelentőséget, mert a Pen-Klubnak éppen az a legfőbb célja és hivatása, hogy a nemzetek közeledését kulturkötések révén megteremtsé. És a Pen-klub programja az egész világon és ezen a téren már nagy eredményt is ért el, hiszen tudvalevő, hogy a franciák és németek első közeledését a világháború után a Pen-klub hozta létre.

— Van-e a beogradi Pen-klubnak kidolgozott programja a magyar és szerb kulturközösség kiépítése érdekében?

— Nemcsak a magyar-szerb, de a bulgár-szerb kulturközeledés is a programunkba van felvéve. Tervbe van véve egy szófiai és egy budapesti látogatás, amellyel kizárólag ezt a közeledést akarjuk szolgálni. Éppen ebből a szempontból örülünk nagyon, hogy éppen a magyar kultur-egyesület hívta meg Becskerekre a szerb Pen-klubot és azért is tettünk eleget a felhívásnak. A Pen-klub ideálja az, hogy kulturális eszközökkel atmoszférát segítsen kialakítani, amely jótékony befolyáshatással legyen a békés, megértő és kiegyenlítő politikai atmoszféra kialakulására is. Egyszóval mi meg akarjuk csinálni a kulturális nemzetközi békét. Ezért mindennél az az első kötelessége a Pen-klubnak, hogy elsősorban azoknak a nemzeteknek írni felé nyújtsa a kezét, amely nemzetekkel szemben az illető államban feszült vagy ellenséges hangulat tapasztalható. Ma már Jugoszláviában a magyarság ellen megszűnt a bizalmatlanság és határozottan kijelenthetem, hogy egy közös szerb-magyar kulturorganizáció megalakulása rövid időn belül aktuálisá válik.

— Nem volna erre maga a Pen-klub alkalmas? Nem vennék fel a Pen-klub tagjai közé a jugoszláviai magyar írókat is?

— Annak semmiféle akadálya nincs. Az alapszabályok ezt mindenestre lehetővé teszik, hiszen a felvételnek minden más feltétele, minthogy az illető jelentkezzék és a két tag felvételre ajánlja. Egy vajdasági Pen-klub alakulását azonban nem tartom lehetségesnek, mert ilyenek csak nagyobb centrumokban alakulhatnak meg. Orszá- gunkban jelenleg három Pen-klub van: Beogradban, Ljubljában és Zagreb- ben. A szerb és magyar kultúra közeledése érdekében egyébként a legfontosabb lépést most tette meg Petrović Veljko, aki a pesti-Pen-klub útján próbál szoros kapcsolatokat létesíteni a két ország irodalma között, amiből nekünk is nekik is csak hasznuk lenne. Mi sok szepet is-

merhetnénk meg a magyar kultúra terméseiből, ők pedig, ha a mi művészi terméseinkkel megismerkednének, egészen másképp ítélnének meg bennünket.

— Mióta foglalkozik ön Ady-fordítás- sal?

— Az első Ady-fordítást ezerkilencszáz- tizenháromban csináltam. Ugyanebben az évben jelent meg a noviszadi Matica Szrpszka által kiadott »Letopisz«-ban az első Ady-tanulmányom néhány fordítással illusztrálva. Azóta igen sok verset fordítottam Adytól, nemsokára lesz egy kötetnyi, akkor kiadom őket. A Letopiszban pedig rövidesen nagy tanulmányt írok Adyrol, amelyet magyar nyelvre is lefordítanak. Fordításaim révén ma már Adyt sokan ismerik nálunk, és igen nagyra értékelik.

— A modern magyar írók közül kit ismernek még a szerbek?

— Hírből sokat, írásaikból keveset.

Fiume vagy Split Hozzászólás Magyarország tengeri kiútja kérdéséhez

Ezt a cikket egy az adriai problémával évek óta aktíve foglalkozó szerb puucista írta a Pom. N. számára, akinek véleménye a Fiumével kapcsolatos kérdésekben az illetékes hivatalos körök előtt is mindig mértékadóak szá- mit.

Az utóbbi időben mind sürűbben je- lemnek meg újságcikkek Magyarország szabad zónájáról valamelyik jugoszláv kikötőben az Adrián és mint ismeretes Olaszország is ajánlatot tett, melyben Magyarországnak Fiumé kikötőjében kínál fel szabad zónát a tengerre gra- vitáló külkereskedelem számára. Ez a kérdés igen fontos ugy Magyarország- ra, mint Jugoszláviára nézve és fontos- ságát csak növeli Magyarország őszin- te kívánsága, hogy Jugoszláviával tel- jes barátságban éljen és minden politi- kai és gazdasági kérdést szerződésileg rendezzen.

Magyarországnak a trianoni békeszer- ződés értelmében joga van tengeri ki- kötőre az Adrián. Azonban e békeszer- ződésben nincsen taxative kimondva, hogy hol és melyik legyen ez a kikötő.

Az út az Adriára Magyarországból Jugoszlávián keresztül vezet és pedig ugy Fiume, mint Split felé. Budapestről Gyékényesen és Zagreben át Fiuméba elsőrendű vasútvonal vezet, Ogulinon át pedig Spalatóba. Keleti Magyaror- szágból pedig elsőrendű vasúti vonal vezet Szegeden, Szubotícán, Baja—Bá- taszéken át ugyanerre a vonatra. Ez a két vasúti összeköttetés a legrövidebb és legolcsóbb Magyarországból az Ad- riára. Így tehát Magyarországnak első- sorban Jugoszláviával kell rendeznie a tranzit-forgalmat, ami nagyjában egy külön konvencióval már rendezve is van és az illető konvenció ezévi február 15-ikén életbe is lépett. De a magyar szabad zóna kérdése az Adrián még mindig nincsen tisztázva és a közvéle- mény — magának a kérdésnek, vala- mint a körülményeknek nem ismerése folytán — nem tud eligazodni, külön- ösen aziránt nem, hogy melyik kikötő legalkalmasabb és a legközelebb Ma- gyarország tengeri kereskedelmi for- galmanak a lebonyolítására.

E sorok írója igen jól ismeri ugy Ma- gyarország gazdasági és kereskedelmi szükségletét, mint az összes számbajó- vó dalmáciai kikötőket, valamint ma- gát Fiumét is, kikötői berendezéseivel együtt.

mert nagyon kevés van tőlük szerb nyelvre lefordítva. Nagy tekintélye van előttünk Babics Mihálynak, de tőle még semmi sincs lefordítva. Móríc Zsig- mond írásai is lefordításra várnak még. Műveik révén inkább a magyar dráma- írókat ismerjük, elsősorban Molnár Fe- rencet, akinek az »Ördög«-ét a háboru előtt előadták Beogradban, rövidesen pedig valószínűleg bemutatjuk a »Lillio- mot«, amelyet legjobb darabjának tar- tok. Ha a megegyezés létrejön, én fo- gom lefordítani. Azonkívül Lengyel Menyhért »Tajfun«-ját ismerjük, mert azt is bemutatta a háboru előtt a beo- gradt nemzeti színház. A régebbi ma- gyar írók közül Mikszáth Kálmán né- hány novellája van szerbre lefordítva, amelyek igen népszerűek nálunk és Herceg Ferencnek a Gyurkovics lányok című regénye, amely azonban nem kel- tett nagyon mély hatást közöttünk.

Manojlović Todor nyilatkozata, megértő felfogása és a magyar kultúra iránti nagy érdeklődése révén a magyar kulturális élet reprezentánsai között nagy érdeklődésre tarthat számot. Sza- vaiból következtetve, remélni lehet, hogy a szerb-magyar kulturközeledés ezentul több lesz hangzatos szólamnál, mert reális valósággá válik.

Dr. Hesslein József

állam létezni és az 1924. évi római pak- tum Olaszországhoz csatolta, szüksé- ges lesz Olaszországgal a szabad zó- na kérdését rendezni, ami szerintem nem fog akadályokba ütközni, mert Olaszországnak is érdeke, hogy Fiume ulból feleledjen.

Azt hiszem, hogy a fent mondottak szerint Magyarországnak csak két vá- lasztása van: Split vagy Fiume. De mert Splitben minden szükséges beren- dezést csak most kellene építeni, be- látható időre csak Fiume jöhet komoly számításba.

De kezdjék már el egyszer a tanács- kozásokat. Jugoszlávia és Olaszország semmiesetre sem fognak akadályt gör- díteni e kérdésnek szerencsés megoldá- sa elé.

S. K. G.

Beszélgetés Tin Ujevicsel

Fekete eső permetezett, mintha korom- csöppek hullottak volna az égből. Éjfél után egy óra lehetett, mikor Beograd egy kis mellékutcájában megpillantottam a »Bums«-ot, Tin Ujevics legkedvesebb tartózkodási helyét. Az ucca körülbelül harminc foknyi szög alatt emelkedik, ugy hogy csak körülményesen lehet felka- paszkodni a kis korcsmáig, melyet pisz- kos villanykörte jelez már messziről. A ház alacsony, fehér, dűledező tetejéből hosszú rudon nyulik ki a cimtábla, egy kékre mázolt plédarab, rajta: Bums Keller. A korcsma hat-hét méter hosszú és négy- öt méter széles. Az egyik sarokban, az ajtó mellett nagy dobogó, melyen a ze- nekar foglal helyet: négy szál cigány. A A beogradiak szerint itt lehet legjobban mulatni. A helyiség tele van vendégek- kel, füsttel, borgözzel és a csevabcsics illatával.

Egy üveg bort rendelék. Hoznak va- lami savanyu lötytyöt, aminek olyan a szaga, mint a trappista sajtnak. Hi- vom a főurat. Megkösolja és mentege- tőzve hoz másik üveggel.

— A bornak semmi haja kérem, ha- nem az üveg volt piszkos... pedig épen ma mondtam, hogy mosogassanak.

Velem szemben a hátsó sarokban kis társaság ül. Öt fiatalember és egy idő- sebb. Ez Tin, ahogyan mindenki Beo- gradban nevezi. A hatalmas haja borza- san hull beze óriási homlokába. Borot- vátlan, fekete arcából élesen villan elő két szeme. A levegőbe bámul és nagy füstkarikákat fúj. Zetát szív. Gallérja a fellismerhetetlenségig eltorzult, nyakken- dője olyan, mint valami színes csoma- goló spárga.

Odamegyek az asztalához és bemutat- kozom. Még egyszer megkérdezi a neve- met. Hosszu kezével átnyul a szomszéd- os asztalhoz, elvesz egy széket és szó nélkül életben tollja. Tenyere nagy és kerges. Nem várja, hogy kérdezzem, be- szel magától.

— Szubotici? Még nem voltam ott. Hívna, hogy tartsak felolvasást, de nem megyek. Minek? Hallom, hogy a magyarok szeretnek, én is szeretem őket. Azt hiszem Petőfi megérdemli a világhírt, de nem ismerem tökéletesen Jovan Jovanovics fordításai nem jók. Adyt szerettem a legjobban. Olyastan minden lefordított versét: szerbül és né- metül. Ismerem az egész életét. Szeret- nem eredetiben olvasni a verseit.

Kérem, hogy beszéljen magáról. Vo- nakodik. Aztán szaggatottan mondja.

— Én?... Már régen nem írok sem- mit. Azelőtt egy-egy versért százötven- kétszáz dinárt kaptam. Akkor volt pén- zem. Voltam már újságíró, politikus... most nem vagyok semmi. Nincs soha- sem pénzem. Hogy élek? Nappal alszom, éjjel it vagyok és iszom. Néha egész reggelig.

Fáradtan elhallgat. Szája körül keserű mosoly játszadzik.

— Nem vagyok semmi...

Nem beszél tovább. Mondják, hogy sokszor órákig ül szótlannul.

Elbucszom tőle. Kezét nyújtja és nagy szomorú szemekkel, mintha kereszt- ül nézne rajtam.

— Az emberek nem értenek meg...

A szeme csillog, mint a parázs és he- vesenu megrázza hatalmas fejét.

Ovaslmodó

KÖNYVEK

Idegen szavak szótára. Megszámálhatatlanul kézen forog ez a kitünő mű, tanácsadója a művelt társaságban forgó embernek, segítőtje az újságolvasónak. Most megjelent 1927-es kiadása a legjobb bizonyíték amellett, hogy mennyire kapós a közönség legszélesebb rétegeiben. Az új kiadás jelentékenyen bővült a legújabb forgalomba került idegen szavak jegyzékével, felöleli a politika, irodalom, művészet, zene, természettudomány, kereskedelem, sport idegen kifejezéseit s azok magyarizátát. A közönség régi szükségletét elégíti ki az idegen szavak szótárának új kiadása, amely kiállításában is mindenképp megfélel az mai fejlett igényeknek. Az egész vázlatban kötött könyv ára 90 dinár. Szállítja a Minerva könyvostálya.

Nagy József Platonról és Kantról. A mai magyar filozófia egyik legelőkelőbb szellemének műve jelent meg *Két filozófia* címmel. Az emberi gondolkodás két vezető alakjáról fest ez a könyv elmélyült portrét és kettőjük munkásságán át két különböző világ képét vetíti elénk. Platon az antik világ szellemét tükrözi vissza, szemben Kant modern világképével. Két kimerítő esszében Nagy József végig vezetni ugy Platon, mint Kant szellemi kifejlődését. Ahogy Sokrates tanításain gazdagodva kialakult Platonban a maga különös, de a görög kultúrára oly annyira jellemző világképe és ahogy Kant szelleme fejlődik a kritikai probléma felbuklásáig és azontúl a maga rendszerének felépítéséig: erről ad világos, mindenkit érdeklő s amellet ujszerű képet Nagy József könyve. Ára kötve 45 dinár. Megrendelhető a Minerva könyvostályában.

Sinkó Ervin a »Nyugat«-ban. A Nyugat március elsején száma egy nagytehetségű szabolcsi író regényét közli *egész terjedelmében*. A dius utrakelése, története egy jezsuita páter és egy domonkosrendi barát hitvitája körül folyik le a vallásháború idején. A szám további szépirodalmi tartalma *Móricz Zsigmond* (»Baleset«) és *Török Sophie* (»Baldog asszonyok«) novellája. Tanulmányt *Ignotus* írt Helgai Jenőről: külön érdekessége a számnak *Bobits Mihály* cikke, amely a regényíró indiszkréciójának kérdésével foglalkozik s egyben lírai vallomás is. Irodalmi, színházi, zenei, képzőművészeti és film-eseményekről *Földi Mihály*, *Szilágyi Géza*, *Schöpllin Aladár*, *Elek Artur* és *Hevesy Iván* írtak. A szám ára 20 dinár, negyedévi előfizetési díj 100 dinár. Főbizonytányos: *Literária Szabotica*, kapható minden könyvkereskedésben.

»A meztelen asszony«. Orbók Attila új regényének egy gyönyörű akt a központja, amelyből férfit romboló, férfi életét veszejtő bűnös párak áradnak. A meztelen asszony, akit a regényben Annának neveznek, egyike a legszínesebben megrajzolt perditá típusoknak, frissen közvetlenül modellálta őt meg az író. Ez a minden erkölctől elszigetelt asszony birtokba veszi parancsoló erővel a Battlay vagyont, korrumpálja Battlaynak, a művészek tisztaságát is, indusztrializálja az eszményeit, hogy mennél több külső sikert és aranyat merithessen belőle. Battlay, a nagy művész, de gyöngye ember elbukik. Annát, mint nincstelen senkit, aki első tiszta

érzésében csalódottan megválni akart az élettől, meztelenül huzták ki a révészek a Duna hajjai közül, de a férfit már nem mentette ki senki. Őt már az asszonyi gonoszság oly teljességgel fosztotta ki minden erkölcsi és fizikai erőforrásaiból, hogy nem volt egyetlen fényes, derengés, az új élet lehetőségeinek reménysugara sem, amelybe kapaszkodva visszatérhetett volna a megsemmisülés meggyéjéről. Bűnös vágyakkal, lázakkal, forrongásokkal teli életünket tükrözi vissza ez a regény, amely Orbók Attila friss, percekig sem elbágyasztó elbeszélő vitalitásának kitünő bizonyítéka. Kapható a Minerva könyvostályában.

Fuchs Malvy: A négy Heller leány. E könyv megjelenésének furcsa története van. A szerzője magyar, azonban a könyv két évvel ezelőtt Budapesten jelent meg német nyelven. A könyvre sokan emlékezhetnek, akik német nyelven elolvasták. A könyv azonban a siker útján nem állott meg, a »Germánia« című német lap folytatásokban kezdte közölni, majd könyv alakban egy nagy német könyvkiadó vállalatnál is megjelent. A könyv annyira érdekes és lebilincselő, hogy magyar nyelven is elhagyta a sajtót. A tartalma egy rendkívül megható regényes történet, amelynek szereplői egy

vidéki zsidó család, akiknek bőven kijutott a munkából, megpróbáltatásokból, megaláztatásokból, végig az életben. Azok közül a könyvek közül való e kötet, amelyeket, míg az ember el nem olvas, nem tudja letenni. A Heller lányok küzdelme, változatos élete perreg le előttünk, a felsőmagyarországi kisvárosból a fővárosba szakadt egyszerű szülők lányai külön-külön utakon keresik a boldogságot, tudatában annak, hogy szerelmük igaz és mély, hogy az a választott férfi mellett való törhetetlen kitartásra képesíti őket, faji, társadalmi, anyagi szempontokra való tekintet nélkül. Minden áldozatra képesek azért, akit szeretnek, de a saját szerelmükhöz hasonló, mindent átfogó, ideális, nagy viszonztszerelmet is várnak. A négy Heller lány közül csak egy találja meg az igazi férfit, de sorsa tragikus, mert a nagy korkülönbség boldogsága rovására megy. A többi Heller lány megalkuvással, beletörődéssel veszi sorsát s ezért az a sors jut nekik osztályrészül, mint fajuk legtöbb asszonyának, aki fatalisztikus beletörődéssel álmaikat eltemeti és az adott viszonyokhoz alkalmazkodni tud. A kötet a Világirodalom kiadásában jelent meg és izléses címlapját Byssz Róbert rajzolta. Megrendelhető a Minerva könyvostályában. A vaskos kötet ára 70 dinár.

nem találkozik, csak a néző lelkében.

Van egy Stello nevű fiatalember, aki — mint a környezetében mindenki — azt hiszi, hogy ő Grado fia. De nem az. Grado barátjának és egy férjes asszonynak a fia, akit a ferje megölt, a fiu apja pedig tüdővészben pusztult el. Ez a fiu az orvos oldalán nőtt fel, ő nevelte, ő adta át neki élettapasztalatait. Grado, mikor nevelt fiát már elég érettek érzi, közli vele a valóságot. A fiu kétségbe esik, föllázad a sors ellen, most már nem akar hallani nevelőapja derűs bölcselétéről, az életbe megy, hogy ott keressen vigasztalást. Egy gazdag, előkelő, fiatal asszonyt talál, egy nagyiparos feleségét, akit megszeret. Az asszony engedve tiszta túlhámozó vágyának az övé lesz. Csakhogy az a nő nem tudja megszabadítani magát a társadalmi kötelekeiktől, ragaszkodik a gazdagság aranyláncához. Stello kiábrándul belőle, szakít vele. E csalódsán keresztül azonban még inkább látja, hogy Gradonak mennyire igaza volt Kálváriás útján elindul a csillagok felé.

A másik mellékalak Aspesi, aki szintén a dráma mondanivalóját hangsúlyozza, egy aviatikus. Ez egy Fiamma hideg, érzéketlen nevű leányba szerelmes, aki annál jobban lángról érte. Bármit tesz, nem sikerül elérnie, hogy tüzet csiholjon ki ebből a szép márványszoborból. Fölkeresi barátját, Gradot. Ez megtudja a leánytól, hogy az anyja boldogtalan, züllött teremtés volt. A tudós megmagyarázza barátjának, hogy a leány hidegsége a természet ösztönös védekezése, a természet nem enged, hogy a leány az anyja útjára jusson s arra kéri az aviatikust, tisztelje benne a természetet. Aspest nem bír uralkodni magán, mindenáron túl akar emelkedni a valóságon, hogy a boldog önfeledtségbe temetkezzék. Emlékszik arra, hogy egy alkalommal, mikor türelmetlen fájdalom volt, morfiom-oltást vett. A kokainhoz nyúl s ő és kedvese kokainista lesz. A méreg mámorában egymásra lennek. Aspesi végre is belátja, hogy ő, ki egy lelkét akart megösmerni, csak a poklot ösmerte meg, ismét barátjához fut, hogy segítsen rajtuk. De már késő. Fiammát egészen hatahába kerítette a méreg, reszket, ordít, átkozódik, egy szálnalmas emberi ronc, aki nemlétező örömeiket kerget, melyeket sohasem ér el, hanem csak a halál, a megsemmisülés felé halad.

A drámának e nőalakja csodálatos élő költői alkotás. Sem Benelli legtekélyesebb figurái közé tartozik.

BOŽIDAR KOVAČEVIĆ:

A CSEND FÖLDMIVESE

*Bizisten álltam én is lesben
Pajtást keresni, árnyas pillát
Mely mintha égen felhő ill át
Oly szép az. Ily pillát kerestem.*

*De jó az ősz már lábujjon, látom
Már pusztá minden erre, hervad
A nyár is lassan, lassan elhagy
Még sincsen kedvesem, bardtom.*

*Szeretem a cigarettát, a zenét
(Nőre rég nem veti már szemét
A magamajta) s elvetődöm moziba
Ipárszor
Hol az a kistiu mőkáz a vásznon.*

*De hervad minden, fakal a festék
Álmaim arcán. Belényugodtan Isten-
Inek hála érte
Hogy régen, régen elmentek már a
[fecskék
S mily messzi még e fecskék vissza-
lterte.*

SZÍNHÁZI KISTÜKÖR

Két furcsa szindarab

— Pirandello követői —

Roger Marx drámáját a hasonlóságra építette.

Anna reménytelenül szerelmes egy fiatalemberbe, akiben a férfi legmagasabb ideálját látja, de a fiu nem szereti viszont. Legfőleg szerettetni engedi magát általa, mikor hébe-hóba találkozik vele. A véletlen úgy akarja, hogy ez a nyughatatlan, boldogtalan lány egy tengeri fürdőhely vendéglőjében megpillantson egy színészt, aki ideáljának szakasztott mása. Ez eleinte zavarba hozza a lányt. De nem bír ellenállni a kísértésnek, hogy a színésszel össze ne ismerkedjék s rá ne vegye, hogy legapróbb részletekig utánozza a fiut, hogy úgy beszéljen, mozogjon, öltözködjék, akár ő. A színész vállalja a szerepet, a leány karjaiba omlik. Végül betoppan a fiu, akit utánóznak s a lány most egymás mellett látja a két férfit, az eredetit és a másolatot. Rájön, hogy a színész egyáltalán nem hasonlít a fiuhoz, de azt is világosan látja, hogy ideáljának nincsenek meg azok a tulajdonságai, amelyekkel képzetelemben fölruházta. Szeméről lehull a káprázat fátyola. Ezután a színész megmagyarázza neki, hogy mindez azért van, mert már nem is szereti az ideálját, hanem őt.

A másik darab szerzője *Catanzaro* s ez a furcsa címe: »*Miért nem lövöd föbe magad holnap?*«

Egy szállodai szobában valami fiatal gróf föbe akarja magát löni, mert min-

den örökségét elverte s a kedvese a faképnél hagyta. Egy amerikai milliomos, aki a szállodai szobában a kulcslyukon bekukucsált s meglátta ezt a gyászos készülődést, azonnal hajlandó neki negyven ezer dollárt fölajánlani. Nem ajándékol. Az összeg számára üzleti befektetés. Ezen a pénzen megveszi a léha, züllött gróf életét, de szerződést köt életére egy életbiztosító társasággal. A gróf végrendeletet készít, melyben egyetlen örökösét a furcsa amerikait jelöli ki, s kötelezettséget vállal, hogy egy év múlva kötelessége végrehajtani azt az öngyilkosságot, melyet az amerikai közbelépése csak elodázott. A milliomos akkor majd zsebre vághatja a kölcsönzött összeget, kamatostul.

Lepereg a szerződésben kikötött egy év. A gróf közben megszerette az életet, dolgozni kezdett, pénzt is szerzett, érdekli ez a csunya sárgolyó. Hitelezője a háromszázhatvanötödik napon jelentkezik. Csakhogy a gróf tudni sem akar már az öngyilkosságról. Ebben az évben értette meg azt, amit sohasem tudott, hogy milyen jó élni, csak most kerekedet igazán kedve az élethez.

Mi a megoldás? Az amerikainak van egy leánya, aki már azelőtt is szerelmes volt a grófbá, mindenáron hozzá akart férjhez menni. Az üzleti szellemű apa, miután meggyőződött, hogy a gróf életrevaló ember, nem gördit akadályt a házasság elé.

A csillagokkal...

— Sem Benelli misztériuma —

Sem Benelli, a kiváló olasz költő, a kinek *GunyvacSORA* című drámája — sok más renaissance-tragédiájával együtt — világhíressé vált, most megtagadva multját a fönti címen háromfelvonásos misztériumot írt, melyet a Manzoni-színház mutatott be.

Ebben a misztériumban egymással párhuzamosan s mégis ellentétesen két cselekmény, helyesebben két élettapasztalat mozog. A főhőst Gradonak hívják, valaha orvos volt, de otthagyta mesterségét, bölcselkedésre adta magát, az élet értelmét keresi s vizsgálódása során valami derűs következtetésre jut, mely körülbelül így fejezhető ki, hogy összhangzatban kell élnünk a

természettel, a világegyetemmel, a csillagokkal. Ha fölfedezzük a kozmikus törvényeket, akkor erkölcsi életünket is megalapozzuk. Aki megbolygatta a kozmikus egyensúlyt, az elveszti egyéniségét s az örvénybe zuhan. A természet sokkal kegyetlenebbül büntet, mint az emberek. A végső tanulság, melyet a különös, költői, de helyenként homályos műből levonhatunk az, hogy éljünk egyszerűen, legyünk igénytelenek az életben és vágyainkban, szeressünk, de tartózkodjunk minden túlzástól, mert a túlzás bűn.

A két cselekmény, melyet főntebb említettünk, egy bölcselati ponton érintkezik egymással, egyébként a színpadon

A mértéktelen elhízás

amely sok szenvedést és kellemetlenséget okozhat neked, teljesen megszűnt a rendkívül biztonságos működő

„VILFAN-PILULÁK” és „VILFAN-TEA”

használatával, mely szerek valóban felülmulthatatlanok és ártalmatlanok. Ezért is nyilvános köszönetemet fejezem ki Vilfan gyógyszerész laboratóriumának, Zagreb, Illica 204. O. Velss, Osijek

Dr. Földes-féle

MARGIT KREM

ma már mindenkinek
nélkülözhetetlen. 1929

Szerkesztői üzenetek

G. I. Sečenovo. Rockefeller John 1889-ben született és 1916-ban halt meg. Fia és vagyonának öröke életben van és címe: John Rockefeller president of Standard Oil Cie. New-York.

A. B. Vukovar. A női divatrovatot azért hagytuk el, mert úgy tapasztaltuk, hogy már nem volt iránta kellő érdeklődés. Ősszel azonban ugyanúgy, mint ahogy most közgazdasági mellékletet adunk, a hét egyik napján külön mellékletet fogunk adni, amelyben asszonyokat érdeklő dolgok lesznek s többek közt divat és kozmetika is.

F. J. Novi Vrbas. A mai helyzetben nincs semmi kilátás arra, hogy Ön az állampolgárságot megkapja. Senkinek sem adnak állampolgárságot az állampolgársági törvény meghozataláig. Az a tanácsunk, hogy várja be türelemmel ennek a törvénynek a meghozatalát.

Hű olvasó. Nagyobb amerikai filmek: 1. United Artistic Corporation, 729 7th ave. New York City. 2. Universal Pictures Corporation 1600 Broadway, New York City. 3. Goldwyn-Pictures Corporation 469 15th ave. New York City. 4. F. B. O. Pictures 728 7th ave. New York City.

I. Sz. Oszijek. Azt ajánljuk, hogy forduljon találmányának értékesítése végett valamelyik szabadalmi hivatalhoz vagy esetleg valamelyik gyárhoz.

V. V. Csak esőd vagy elítélés esetén kell lemondani.

Z. I. Bačka-Topola. Önnek joga van a házasságból származott gyermekét minden héten egyszer meglátogatni. Ha a felesége ezt nem engedi meg, akkor az árvaszékhez fordulhat, az árvaszék meghozza a határozatot, amelyet a községi rendőrség végrehajtani köteles, tehát rendőri segítséget is kaphat, hogy a gyermeket önhöz elvigyék vagy hogy ön meglátogathassa.

»Ouz«. Nem közölhető.

F. I. »Lázás álmok«. Gyenge kis zöngemények.

»Van-e vaidasági irodalom?« Ha az ön versei után ítélnénk meg akkor csak egy válaszuk lehet: nincs! Még elrettentő példának sem közlünk belőle részleteket.

»Leszámolás« és a többi. Úgyes, hangulatos utánérzések. Igyekszik felszabadítani magát az idegen hatásoktól.

»Tél és tavasz.« 1. A kért cím csak onnyi: H. S. Szubotica. Bácsmegyei Napló szerkesztő-sére. 2. A vers nem üti meg a mértéket.

Hainali raizok. Sok finomság van bennük, de nem eléggé kiforrottak ahhoz, hogy nyomdrafestéket érdemeljenek.

Érdeklődő. Az országos cselédpénztárak tagjairól annak idején mindkét államban ízegettek készítették, amelybe a tagokat automatikusan felvették. Ennek megállapítása végett, hogy valaki szerepel-e a Magyarországon készített ízegekben, esetenként az SHS külügyminisztériumhoz forduljanak az érdeklődők. A magyar kormány ugyanis még 1923 október hó 2-án nyújtotta át az általa készített tagjegyzéket a budapesti igazgatóval követségnek. A szóban forgó pénztár ügyének rendezése tárgyában a két állam által kötött egyezményt még nem ratifikálták, ennélfogva annak rendelkezései ezidőszáig még nincsenek érvényben.

N. Mancika. Debeliaca. Nézetünk szerint egyáltalán nem sértő, ha egy hölgynek egy ur ajándékot ad az sem sértés, ha selyemharisnyát ajándékozik. Ilyen eseteknél mindenesetre a forma a lényeg, az ajándékozás formájában lehet sértés, de ha valaki tisztességesen felajánlja és elküldi az ajándékot, nem ok arra, hogy ön az illetőre megharagudjék. Lehet, hogy van más felfogás is és szívesen látnánk, ha akár Debeliaca, akár másból lakó olvasóink e kérdésben közölnék velünk nézeteiket.

Horch. A beküldött novellát a novellabíró bizottságnak adtuk át. A műfordításról legközelebb.

M. I. Bezdán. A községi választások valószínűleg az 1886. évi XXI. t.c. alapján tartatnak meg a Vaidaságban. Minthogy a belügyminiszter íel van irogosítva, hogy a törvényen módosításokat tegyen, nem volna semmi célja, ha mi leközzölünk. Nem tartjuk valószínűnek, hogy a törvénynek a választói jogra alapvető rendelkezései is megmaradnak. Ha a törvénynek a módosítása megicentk, akkor azt teljes terjedelmében ismertetni fogjuk a Bácsmegyei Naplóban.

T. A. V. A postatakarékpénztári követelések a közigazgatási hatóságoknál jelentendők be, amely azokat a pénzügyi hatósághoz továbbítja.

Állandó olvasó. Bród. Ha ön két évig, mint asztalosinas működött és ezt igazolni tudja, akkor megkapja a munkakönyvet a községi hatóságnál.

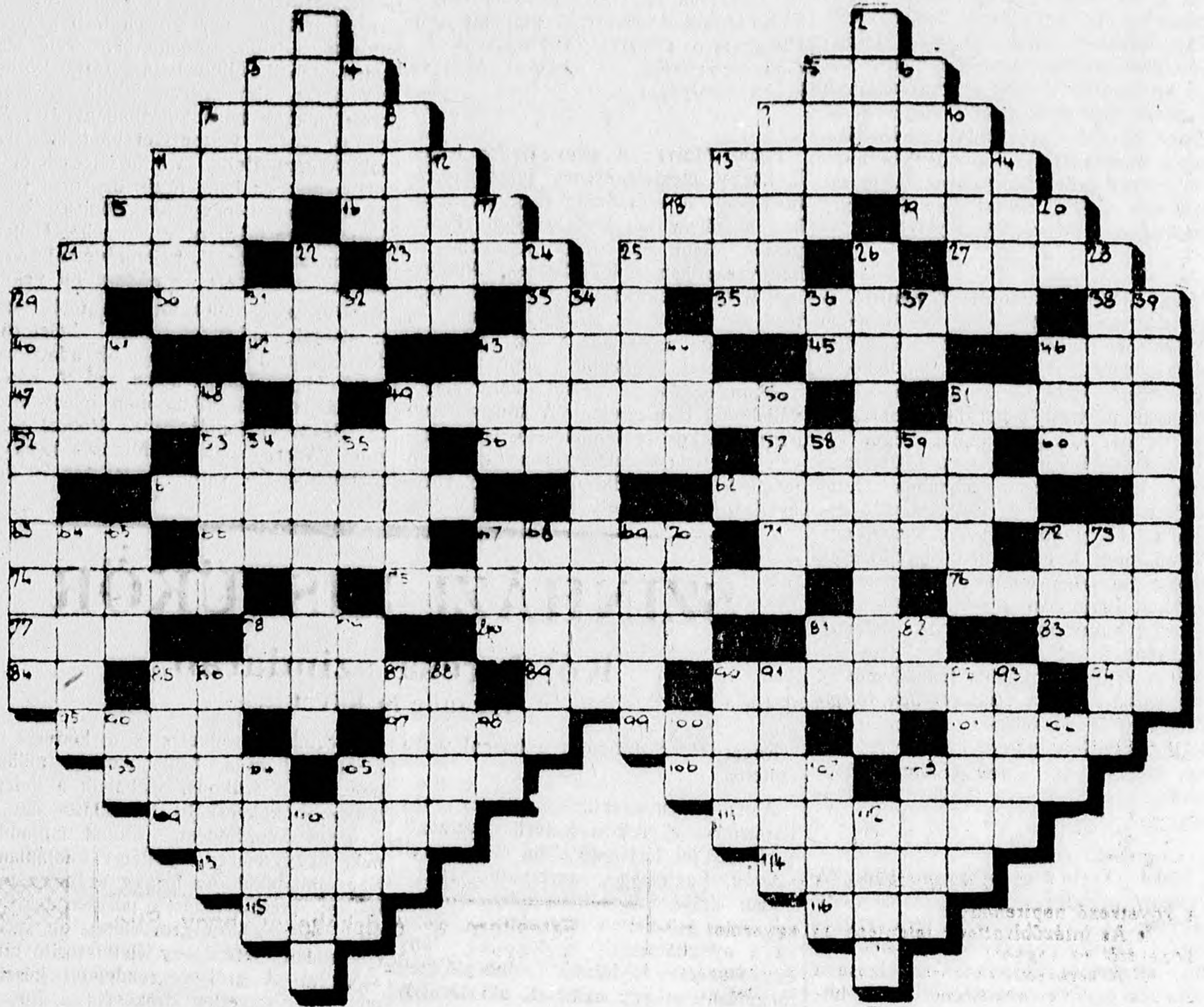
K. I. Aleksandrovo. Május 1-én.

Sch. J. Feketić. A vasárnapi munkaszünetről szóló rendelet értelmében az üzletek vasárnap, ha nem kizárólag monopóliumok vagy élelmiszer árusításával foglalkoznak, zárva tartandók.

M. H. Szentá. A hamis lebélyegzésű 1000 koronások valószínűleg örökre elvesztek. Igen sokan vannak, akik beszozlaltatták a kereskedelmi és iparka-

marához, azonban senki sem kanta meg a pénzt, noha az állam ezeket az oszt-rák-magyar bankkal elszámolta. Nem ártana valami akciót indítani annak a sok-sok embernek, akik több millió koronával, illetve dinárral károsodtak és beperelni elsősorban a noviszadi Kereskedelmi és Iparkamarát, másodsorban az állampénztárt.

Keresztsoros rejtvény

Vízszintes:

3. Lószin
5. Ha belefejnnek megszólal
7. A labancok ellensége volt
9. Amit másnak nem szabad tudnia
11. Férfi név
13. Klasszikus görög költő
15. Virág kerül bele
16. Erre építünk
18. Nagyközség (Pest megyében, de »nagy« jelzővel)
19. Bogaraknak van
21. Niebelungi törpe
23. A világháborúból — az orosz harc-térről — ismert város
25. Gerhárdt Hauptmann drámája
27. ... és dalestélyt rendez az opera-énekesnő
29. Görög betű
30. Tolvaik szül
33. »E«-vel a végén — sarok — idegen nyelven
35. Középkorai tantárgy
38. Régi váltópénz rövidítése
40. Helyhatározószó
42. Idegen valuta
43. A baka röviden azt mondta: »vane«
45. Enélkül a villany sem világít
46. Visszaható névmás
47. Ha valamit íel el akarunk zárni használjuk
49. Orosz író
51. Mielőtt a íol nevelt ember benyit
52. A nap egy szaka
53. Erkölcstan
56. Wagner-opera hősnője
57. Volt magyar kurzuspénzügyminiszter neve
60. Molnár Ferenc is az
61. Zsidó örömtűnő
62. A szerelmes teszi a kedvesével
63. Kalanyvár
66. Filmművészno keresztnéve
67. A bíró el ... a bűnöst
71. Ilyen nő-nyelven is vannak
72. Helyhatározó
74. Ha az uccán talál megázol
75. Szivarfajta
76. Geológiai alakulat
77. Becéző női név
78. Istenhez szól

80. A világháboruban sokat szerepelt belga város
81. Beszéd közben, ha megakadsz, kerül az aikadra
83. Sirköveken látható szócska
84. Házi állat tájszóval
85. Latinul szolgát jelent, de diákra is mondiák
89. »P« előtte lólabon van
90. Másszóval mézes-mázos
94. Angol praepositió
95. Angol főur
97. Északi név
99. Aki a szomias állatot a vályunál ellátja
101. A tűzhánvó önti
103. Kézimunka (fonet)
105. Kerekszám
106. Ha szép — szívesen hallgatjuk
108. Aki nagyon dühös
109. Értékes kézimunka
111. Régi fegyver
113. A iókedvű teszi
114. Rousseau híres műve
115. Birtokos rag
116. Magyar könyvomas rövidítve

Függőleges:

1. Takarmány
2. Sütemény
3. Exotikus állat
4. Zsák lesz belőle
5. Ilyen a íol kibernetvált arc is
6. Se nem hus — se nem csont
7. Az orvos teszi a beteggel
8. Vonóshangszer
9. Annyi, mint teljes egész
10. Meg nem felelő kéro kapia
11. A. m. hölgy
12. Hely — idegen nyelven
13. A béke városa
14. Bibliai női név
15. Szerb személfes névmás többese
17. Részvétkifejezésnél használt betűk
18. Misillo királysága szerzőinek monogrammia
20. U. a. mint vízszintes 29.
21. Frigia lezelső királya
22. Tan, mely az embert a maiomtól származtatja
24. A. m. bolondos
25. Módatározó
26. Kémtai művelet

28. Időhatározó
29. A. m. vitatkozik
31. Ha feibedobnak vele megerzed
32. Izegető
34. Festőművészeti téma
36. Betű (fonet)
37. Ha a gallér egy számmal nagyobb
39. Verdi-opera
41. Képzőművészeti téma
43. Buda... (Pest melletti község)
44. Az »agy« szó betűi más sorrendben
46. Atviát így is becézi a gyerek
48. Ez az élet sok embernek
49. A fedél teszi
50. Learatiák
51. Ha valaki szemtelen — teszi ezt az ember
54. A. m. kopasz
55. A volt monrachia katonai alakulataiban szereplő rövidítés
58. Rövidítés — rövidítése
59. Pözelek
64. A tüdő lélekzetvétel közben
65. U. az, mint 46. függőleges
67. Módatározó
68. A sár az ember cipőjéhez
69. Ilyen tenór is van
70. Női frizura (fonet)
72. U. az, mint vízszintes 81
73. Görög betű
78. Mutatószó
79. Rangkisebbséget jelent
81. Helyhatározó rag
82. Betű neve megfordítva
85. Hangnem a régi görög zenében
86. Berlin legelőkelőbb szállója
87. A kutyával teheti az ember
88. Híres ázsiai utazó egyik neve
90. Zola híres műve
91. Régi férfinév
92. Buzdító csatakiáltás
93. Helysécnev Baranyamegyében
96. Angol praepositió
98. A legkisebb folvóvíz
100. Betű (fonet)
102. Két mássalhangzó az abc legvégéről
104. Nemes fa
105. Férfinev
107. Fésű németül
108. Gondot okoz sok nőnek az ilyen ruha
110. Erdei állatka
112. Itéletvételrajtási eszköz

NYILT-TÉR

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy felejthetetlen édesanyánk

Özv. Hubert Adolfné
szül. Kohn Etel

folyó hó 18-án este 10 órakor, rövid és kínos szenvedés után életének 64-ik évében elhu yt. Drága halottunk földi maradványait folyó hó 20-án d. u. 3 órakor kísérik VII. Ružina ul. 6 számú gyászszobából az izr. sírkeriben örök nyugalomra.

Subotica, 1927. március 19-én

Emlékét kezelettel őrzük meg

Gyászolják: **Triling Lázárné** szül. **Hubert Flóra**, **Donáth Lipótné** szül. **Hubert Rózsi**, **Hubert Miklós**, **Engelmann Lajosné** szül. **Hubert Rezsó**, **Hubert Rezsó** és **Hubert Irén** gyermekei, **Triling Lázár**, **Donáth Lipót**, **Engelmann Lajos**, **Hubert Miklósné** szül. **Zentner Vall** és **Hubert Rezsóné** szül. **Stein Hajnalka** vejei és menyerei, özv. **Ungár Jakabné** szül. **Kohn Hanna** nővére, **Magda**, **Bandi Sári**, **Lajos Lajcsi**, **Gyuri Klári**, **Laci** és **Vera** unokái, kiterjedt rokonsága és ismerősei.

2726

Köszönetnyilvánítás

Mindazon barátainknak és ismerőseinknek, kik kedves jó anyánk elhunytával fájdalmunkon részvételükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk köszönetet.

Skorenovac, 1927. március 15.

A gyászoló Fehér-család

Kereskedők és Iparosok Egyesülete, Martonoš

Meghívó

a Martonoši Kereskedők és Iparosok Egyesületének 1927. április 3-án d. u. 2 órakor az egyesület helyiségében tartandó

évi közgyűlésére

a következő napirenddel:

1. Az intézőbizottság jelentése az egyesület működéséről és vagyoni helyzetéről.
2. A zárszámadás bejelentése és tudomásulvétele, a felmentvény megadisa az intéző- és felügyelőbizottság részére.
3. Az intézőbizottság egyharmadának és négy póttagnak választása.
4. A felügyelőbizottságba három tag választása. Javaslatok és panaszok 8 nappal a közgyűlés előtt írásban bejelentendők az egyesület intézőbizottságánál.

Martonoš, 1927. március 16.

Miloš Lišić s. k.

elnök

2005

Ilija Rosenberg s. k.

ittkár

Udruženje Trgovaca i Industrijalaca u Bajmoku. Broj 5/1927.

Oglas

Udruženje Trgovaca i Industrijalaca u Bajmoku, na dan 27. marta o. g. popodne u 1 sat održaće u svojim prostorijama redovnu godišnju sednicu sa sledećim dnevnim redom:

1. Izveštaj predsednika.
 2. Izveštaj tajnika.
 3. Izveštaj blagajnika, t. j. obračun o prošloj godini i proračun za iduću godinu.
 4. Izveštaj Nadzornog Odbora, te u smislu §. 26. osn. pr. davanje razrešenje kako Upravnom, tako i Nadzornom Odboru.
 5. Izbor predsednika, kao i popunjavanje usled ovog izbora eventualno upražnjenih ostalih položaja, a u smislu §. 14. osn. pravila.
 6. Izbor 4 člana Upravnog Odbora i 4 člana zamenika u smislu §. 33. osn. pravila kai i 3 člana Nadzornog Odbora u smislu §. 45. osn. pravila.
 7. Eventualni predlozi. Uz ovu tačku, a po predlogu Upravnog Odbora i u smislu §. 14. osn. pravila biće obavljene izbor počasnih članova.
- Napominje se to, da u smislu tačke 2. §. 26. osn. pravila predlozi mogu biti samo onda rešavani, ako se najmanje 8 dana pre skupštine pismeno podnesu Upravnom Odboru.

Upozoruju se članovi, da u smislu §. 27. osn. prav. skupština može donositi punovažne odluke, ako je na ovoj prisutna 1/3 članova, koji imaju pravo glasa, a u smislu §. 18. osn. prav. pravo glasa imaju samo oni redovni članovi, koji sa plaćanjem članarine nisu zaostali više od 1/4 god.

U Bajmoku, 12. marta 1927. god.

Stevan Mrković s. r. tajnik.

Koloman Pfeifer s. r. podpredsednik, vršioc dužnosti predsednika.

2675

Arverési hirdetmény

Alulírott mint a Julie Gonda tulajdonát képező »Jugo« cipőüzlet csődtömeggondnoka (Pašičeva ul. 7.) ezennel köztudomásra hozom, hogy a csődbíróság határozata és megbízatása folytán a fentnevezett csődtömeget 1927 évi március hó 21-ikén szabad kézből elárusítom.

Az eladást elsősorban a csődtömeg teljes egészében fogom eszközölni, mely áll: férfi, női és gyermekcipőkből, valamint bolti felszerelésből 51.100 dinár felbecsült értékben.

Abban az esetben, ha ilyen módon való eladás folytán megfelelő árat nem lehetne elérni, abban az esetben az elárusítást egyenként fogom eszközölni, még pedig 1927. március hó 24-ikén és a következő napokon.

Vevő a vételárat köteles azonnal készpénzben lefizetni, a megvett árut pedig nyomban átvenni és elszállítani, továbbá állami illeték fejében a vételár két százalékát szintén készpénzben lefizetni.

Egyéb feltételek és a leltár minden délután 3-6 óra között ügyvédi irodámban (Jelačićeva ul. 6.) megtekinthető.

Dr. Dragutin Perc
csődtömeggondnok.

2672

Arverési hirdetmény

Folyó évi március hó 28-ikán délelőtt tíz órakor Noviszadon a Novosadska Sudska Zgrada, földszint 22. sz. alatt nyilvános árverésen eladásra kerül a D. A. Kohn-féle volt seprűgyár, a Slukina ul. 4. és 6. sz. házak, az udvarban minden üzemre alkalmas gyári helyiségekkel együtt. Bővebbet Schmolka hirdetőirodában, Novisad, Jevrejska ul. 7.

2642

Javna dražba

Dne 3. aprila 1927. god. u 3 sata posle podne u kancelariliji Uprave osn. škole održati će Mesni Šk Odbor u Bajmoku ofertalnu i usmenu licitaciju zbog šk. nameštaja (64 klupe, 4 šk. table, 4 ormara, 4 stola, 4 stolice, 4 podijuma). Licitanti moraju dokazati da imaju dozvolu radnje od nadležne vlasti i da nemaju zaostatka u plaćanju poreza. Ostale uslove daje Mesni Šk. Odbor svaki dan za vreme uredovnih časova. Bajmok, 5. marta 1927. god.

2251

Mesni Šk. Odbor

Értesitem az érdekelteket, hogy Sirovica András csemege üzletét Nova Kanizsán a mai napon megvettem. Felkérem a hitelezőket, hogy követeléseiket nálam 8 napon belül jelentsék be.

Živa Rajč ó, kereskedő
Nova Kanizsa.

2732

Itt a tavasz!

Ne mulassza el az alkalmat dus szövetraktáramat megtekinteni s tavaszi ruhaszükségletét nálam rendelni meg. A legdivatosabb ruhákat legjobb szöveteiből is igen olcsón készit.

Mirnič Béla

uri divatszabó Subotica,
Trumbićeva ul. 14. Csirkepiac.

A legsikkesebb párisi modellkalapok

„ESZTERKA“

modern új üzletében kaphatók (a korzón első a vasúttól.) Megrendelések, alakítások a leggodosabban készülnek bécsi mamsell vezetése mellett.

1020

Szolid árak!

Önálló munkaerő

29 éves, nős, több éven át nagyobb vidéki fa- és gabonaüzlet cégvezetője, magyar-német-szerb nyelvismerettel, szükség esetén kaucióval, hasonló vagy más szakmában üzlet- vagy irodavezetői alkalmazást keres, később esetleg megfelelő tőkével betársulna. Szives megkeresések „Önálló” jeligére a noviszadi kiadóba kéretnek.

2800

Kereskedők figyelmébe!

Kézzelvarrott paplanok minden minőségben a legolcsóbb árban kaphatók
S. Kramer Subotica, Trumbićeva ulica 11.
Szabó és paplanvatta gyári áron. 10043

Kertkedvelők!

Fenyőfák többször átültetett 80 cm-től 140 cm-ig bokor-, futó- és magasrósák, futó növények: Clematis, lila akás, Ampelopsis Veitchei, Polygonum, Maklura elősövénynek, szegélybuxus, gömbbuxus stb. kaphatók:

Barfus E. kertészetében, Novisad
Kamenička ul.

2612

KÉSZ RUHÁK

férfiak, nők és gyermekek számára. Bluzok, szoknyák, felöltők saját készítmény és bécsi divat szerint, valamint kalapokat, fehérneműket, harisnyákat, nyakkendőket és az összes divatcikkeket csodálatos alacsony áron szállítja

R. STERMECKI nagyáruháza
CELJE, 27. szám, Slovenija.

Kérjen mindjárt képes árjegyzéket (600 ezer ábrával. 500 dináron felüli rendeléseket bérmentve. Meg nem felelőt kérésrelem, vagy a pénzt visszaküldöm

„SIYNGULIN“

szirup gyermekek és felnőttek számára a legjobb szer az egészség megóvására spanyolnátha és a légzőszervek egyéb hurutos megbetegedései ellen

Főképviselet: „Isis“ d. d. Zagreb-Beograd-Ljubljana

2662

Eladó méhészet!

100 család méh és tartalék 160 család részére új kaptár

jutányos áron eladó

Érdeklődők le v e l b e n forduljanak „Méhészet” jelige alatt Vršac, Kralj Petar 38.

Alkalmi vétel!

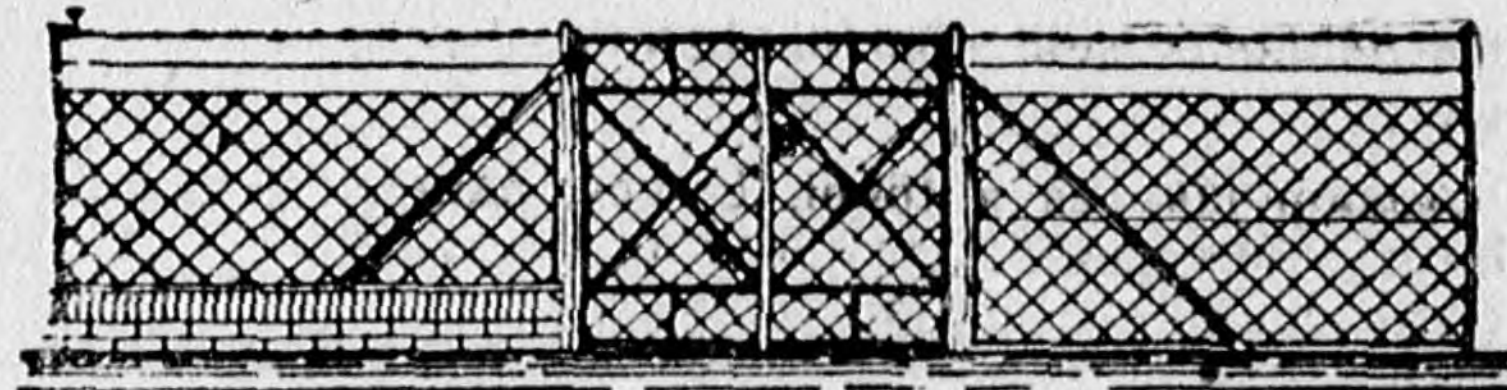
2686

Mielőtt autót vásárol

írja meg nekünk, hogy milyen célra kell Önnek az autó. Mi ajánlatot adunk Önnek, hogy miként fizeti ki és válik jövedelmezővé az autóhasználat és a célnak megfelelő autót fogunk ajánlani. Megkeresések

Postafiók 119 **NOVISAD** Postafiók 119

2640

Drótkerítések

rendelés szerint is legolcsóbban és legjobb minőségben **KOVÁCS-nál Subotica**, Ciril i Metod tér 20, a nagytemplommal szemben szerezheti be

2569

SINEKET

alig használtat keres erdővállalat. Ajánlatokat „Za 11.192“ sz. alatt **Publicitas d. d. Zagreb**, Gundulićeva 11. kérünk.

2125

TÜZIFA

fűrészhulladék puha- és keményfából rendkívül olcsón kapható

Fr. Gorjanc & Cie, Parna Pilana
Kranj, Slovenija

20.5

Szőlőoltványok

2-3 éves gyökeres oltványok, egy éves amerikai gyökeres és sima vadgyökér minden fajban valamint nemesített 2-3 éves gyümölcsfák megrendelhetők

SÉVAR LASZLÓ

mintaszőlő és szőlőoltvány telepe **PETROVARADIN** (Majur) Postafiók 17 (Lerakat a vasúti raktárral szemben)

Arjegyzék kívánatra ingyen!

3239

Burgonyát

l-a rózsát (vetésre is) és Woltmann rózsát, apró, gömbölyű dughagymát, vöröshagymát legolcsóbban és legjobban szállit bármely állomásra bérmentve

Lederer Jenő bank és bizományi üzlete
Novisad, Vilsonov trg 7. Telefon 214.

2442

Ujabb szállitmány érkezett!

Női köpenyek és kosztümökre

a legdivatosabb szövetek világos szürke és drapp színekben, angol caro, francia kasha és egyes complesre

Különleges francia selymek egyes köpenyekre

Székely divatáruházában

Subotica, Fő-tér

HADNAGY ISTVÁN
szabó
készít polgári és minden hitfelekezeti papi ruhákat
Subotica, Sučičeva ulica 10

Uj gyár elsőrangú gyártmányainak az egész országban való elhelyezésére

utazókat és tügynököket keres
Ajánlkozók közlebbi címet a Bácsmegeyi Napló novisa il kádóh vatalánál tudhatnak meg 6-7

Pámetezőt, pálinkafőző kazánt
jótállás mellett készitek és javítok
HOVÁN LÁSZLÓ
rézműves
Zrinjski trg 24. (Zárda mellett)

Cipőimet
ra tárfelosztás miatt teljesen kiárusítom!
RÓKA
divatcipészete
Zrinjski trg 2.

KERÉKPART ÉGETVE FÉNYEZ
50 dinártól 120 dinárig
MEZEY
d r s a n e c a

E. önyomdát
legujabb rajzokkal felszerelve
olesón szállit Bleier Márk
I. Jugosl. Előnyomda Berendezési Gyára
SENTA

Olcsó vá zon-vásár
Filia S. KRAMMER
Vilsonova ul., Zöldfa-
vendéglő mellett 8223
I-a 90 cm. sz. császárga vászon 11-50 din.
I-a fehér vászon 10- d n.
I-a „Lion” vászon 14 50 din.
I-a lepődő ászon 14- din.
Paplan há me y z inben 190-

T szerte er e it m sz összes ip r osokat, va amint a n. é. közönség e, hogy
uj festéküzletet
nyitottam, ahol mindennemű festékek, lak ok és ecsetek olcsón szer zhetők be. A n. é. közönség szí es pártfogását kéri
Virág János
rossmajerova ul. 9. H u p i a c. 2469

Kifogástal nul varrok
férfifinget
Érdeklődni lehet:
Noviad,
Kralja Matij ul. 16. II. ajtó

Butor Épület
LEGELÖNYÖS ÖB-BEN
Portál SZAKÁCS-nál
rossmajerova ul. 8. H u p i a c

Gyümölcsfa Carbolineum
permetezéssel már most elpusztítjuk a petéket és álcákat
Kapható kizárólag
Sugár Manó
cégnél Telefon 47

1 liter kitünő siller bor 6 din.
1 liter kitünő fehér bor 7 din.
Yeaurum, cognac, liqueur, pálinkafé ek kimérve és palackokban leszállított árban kaphatók
Szilasi Sándornál,
rumbičeva ul. 16, csirkeplac

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén be mentve küldöm szabadalmazott szencziós válmányon a ismerető könyvet. — Cim „Patent 608”
C uj (Kouzvár) 1622
I. sz. postaf. ó. bérlet.

Maradék nagy kiárusítás
férfi- és női szövetekből
Lejko Bélánál
Rudić ul. Átjáró-ház

FUTÓ URI és NŐI ANGOL SZABÓSÁG
SZUBOTICA
II. Mlinkova ul. 6. Posta és bank között 5. sarok 1008

Zonjorák Plantók a világ legjobb márkái. Hosszú le áratu rés. lel- lizetere a leg- nagyobb raktár az országban
KAIN
hangszerkészítő Subotica, Varosháza épület.

Szép és olcsó
fényképek
a legolcsóbban
Kapiszta
fotószalonjában készülnek.
Subotica,
Aleksandrova ulica 9. sz.

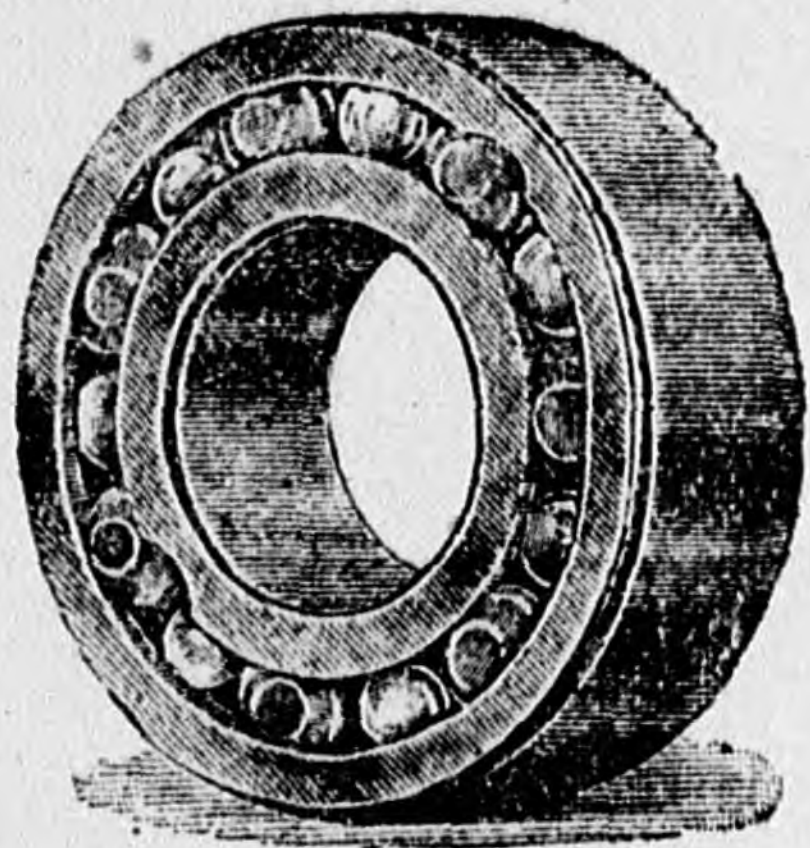
Gajgöczy Magántanfolyam
é. Jogiszeminárium
Budapest, VII., Mári Teréva (or 3 szám. (Barossa-u ca)
Elők szit 1806
középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alap- vizsgákra, szigorlatokra. Kifünő jegyzetek.

Épület - műbutor - par. ett
állandó raktár
FISTER 12076
gépekre berendezett épület- és műbutor üzembén
Subotica, Gajeva 38
Tel.: 4-20 Aranjat díjmentes

TÖK E
Épület-, butor- és portál-
asztalos
Palmotiće va ul. 20.
Izlető leltanya közelében

T. c. Ezennel van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy Fellegi József ur, a **Fellegi József és társa cég** baltagja a **lehti** cégből barátságos uton kivált és a cég aktívait és passzívait én vettem át. Egyttal értesitem a n. é. közönséget hogy a nevezett üzem régi helyiség ben Futóski put 73. szám alatt

ASCHENBRENNER KÁROLY reszelőgyára

név alatt továbbra is működik, mely üzemben a legujabb gépek segítségével szakszerű autó, golyós csapagyak va amint e szakmába vágó mindennemű javítási munkálatok eszközöltetnek.
Becsés jóindulatukba ajánlom magamat

teljes lisztele tel
ASCHENBRENNER KÁROLY
RESZELŐGYÁR
KOVI SAD

GŐZHAJÓZÁSI TARSASÁG

LLOYD SABAUDO, székhely: GENOVA

Vezérképviselők: **BANAZ & RUSKO** Zagreb, trg I. br. 16

Rendszeres, kényelmes és express utas-szállítás az Egyesült Államokba, Délamerika a (B aziliába, csaiádok ingyenes szállítása, A gentiniába és Uguayba) Auszt állába és Ujzelandia és a többi tengerentuli országba a következő legnagyobb és leggyorsabb gőzhajókkal: Conte Rosso, Conte Verde, Conte Biancamano, Principessa Maria, Principe se Giovana, Tomaso di Savoia, Principe de Udine, stb.

Mindennemű felvilágosítással szolgál és helyelőjegyzést végez ingyenesen: **BANAZ & RUSKO, Zagreb, trg I. br. 16, B ograđ, Karadordeva ul. 85, Split, Dubrovnik Gruž és**

F ölképviselők: Kodašić Gjorgje, Bitolj, Zana'li ska br. 35, Lloyd Sabaudó, Sombor, Kralja Petra ul. 30, — Llod Sabaudó, Ljubljana, Dunajska c. 38, — Lloyd Sabaudó, Veliki Bečkerek, Svetosav ka 7 és Makarska, Metković és Korčula

Ferravallo KINA VASBOR

Érvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer
LÁBBADOZÓK és VÉRSZEGÉNYEK
reszere a legkiválóbb orvosok által ajánlva
KITÜNŐ IZÚ.
Több, mint 10.000 orvosi bizonyítvány
Kapható minden gyógyszerárban

BONBELYOK FLYCLM-BEI FORGÓSZÉKEKET
azelőtt Bécsben most Suboticán gyártja
SZOLLÓSI JÓZSEF
Paja Kundžićeva ul. 29. — Kapható 420 dinártól 460 di- nárig jótállás mel ett. — zállítás az egész országra 1484

Veszek használt árvizbélyegeket
kérek ajánlatokat a mennyiség és értékek megjelölésével
Deutsch Károly tükörgyáros St.-Kanjiža

FELLENDÜL AZ ÜZLETE

ha esinos és izléses levélpapiron levelez!

Hogy a kisiparosok és kiskereskedők számára is megkönnyítsük, hogy olcsón szép és leiszetős nyomtatványokhoz jussanak, előnyarákat szabunk meg kisiparosok és kiskereskedők számára.

Szállitunk
500 drbnagy levélpapirt, 500 finom borítékot
összesen 180 dinárért
és 1000 számlát 100 dinárért
összesen 280 dinárért.

Olcsóbb mint ha cégjelzés nélküli papiron levelez
Olcsóbb mint ha papírszeletekre írja a számlát
Minden nyomtatványt két va y kívánatra három nyevon készitünk. — A szöveget mi leforditjuk.
Jó papir. — Izléses kivítal.

Vidékre a megrendelés napján elküldjük a nyomtatványt.
Szállítás utánvétel mellett.

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

LEVELEZÉS

Dancing Boheme második füzeté megjelent. A világ legszebb és legjobb 20 ének és tánc slágeret megkaphatja 36 dinárért His Rudolfnál zeneműkereskedés, Subotica. 1961

Thirtynine. Várom, mindig várom! Ha másképp nem sorain keresztül! Nekem felejtethetetlenül csókos öröm az, — ha hallgat is — hogy Maga van! 2692

Gondatlan jeligére válasza apatini nőt kérem, hol és mikor találkozhatunk. Választ »Gondatlan« jeligére a kiadóba kérek. 2698

Fiatalkodó keresi fiatal intelligens és feltétlenül csinos nő ismeretséget, aki esetleg hajlandó lenne háztartását vezetni. Lehetőleg fényképes levelet a kiadóhivatal »Gazdalkodó« jelige alatt továbbít. 2695

Unatkozom, szórakozásból leveleznék intelligens fiúkkal. Vámosi Franci, Subotica postrestante címen.

Melyik 35 éven aluli magyar vagy német nő menne elegy egyedülálló idősebb urhoz házvezetőnőnek. Leveleket »Sürgős« jelige alatt a kiadóba kérek. 2538

Bűbajos Afrikából hazatért fiatalember keresi intelligens urilány ismeretséget szórakozás, esetleg házasság céljából. Teljes című levelet »Amour 69« jeligére a kiadóba. 2704

Fiatalkodó, elegáns, szépnek mondott uriember keres tengeri fürdőre április végére két hónapra szimpátiikus urleánykát partnert. Csakis teljes című leveleket kérek, lehetőleg fényképpel »Abbazia« címre a kiadóba kérek. 2736

Elmegy a haja ha nem használ

hajas s t. Megszűnött a hajkopit, megvéd a haja. Na ny üveg ára 55 dinár. Kis üveg ára 25 dinár. Postai zsekkeléssel. S-étküldi: 2725. »JUNO« Kozmetikai Zavod, Subotica. 2725

HÁZASSÁG

Melyik 35 éven felüli tisztamultu nő hajlandó középkorú vagyonos urral házasság céljából megismerkedni. Leveleket »Gondatlan« jelige alatt kiadóba kérek. 1709

Nősülnék közös szimpátia esetén, 30 éves, jómegjelenésű, r. k. önálló kereskedő vagyok. Némi hozomány az üzlet kibővítéséhez megkívánlatok. Feltétlenül komoly és minden információt kibíró keresztény urilány vagy özvegy válaszoljon. Polyák Mihály, Novisad, Temerinska 33. cím alá. Közvetítők mellözvel 2703

Legjobb barátom hirdetés utján ment férjhez, talán nekem is sikerül?... Keresztény félárva hajadon vagyok, azonnali hozományom 500.000 dinár. Tisztességes szándéku félárva szívesen válaszolok. Jelígem: »Májusi eljegyzés 4647« kiadóba. (Hozományvadászok kíméljenek). 2652

19 éves hajadon, 1.000.000 dinár hozománnyal férjhez menni óhajt. Megbízva: »Amor« házasság közvetítő iroda Temesvár, Városház-ucca 16. 1620

Uradalmi intéző vagyok, 33 éves özvegyember. Csáládi élethez hozzászoktam. Ártatlan hároméves kis-leánykámnak szerető anyának hűséges feleség hiányzik. Nagy jövedelmű állásomon kívül saját vagyonom, berendezett lakásom, szőlőm, gyümölcsösöm stb. mindennem van, csak hiányzik az asszony. Teljes című bizalommal megírt választ »Anyukát várom« jelígen továbbít a kiadóhivatal a címre. (Post. rest. papirkosárba.) 2651

PARIS Tavaszi kalap-ajándékosítással meggyerők ésszen-z ciosak Pašičeva ul. 9. (Edénypiac) 1911

FOGLALKOZÁS

Vállalok könyvlektetést, mérleg készitést, elhanyagolt könyvek rendbehozását, könyvszakértői munkákat, állandó órákonkvetést, könyvviteli tanítást. Borbély L. magán és bírósági könyvszakértő, Novisad, Postafiók 75.

Nem okl. gyógyszerész szerb nyelvtudással, áprilisi belépéssel keres: Gavansky József gyógyszerész, Perlez, Bánát. 2272

Okl. gyógyszerész, fiatalabb nvelveket beszélő, tapasztalt férfi, munkatársat keres mielőbbi belépésre. Naszluhác Lajos gyógyszerész Vel.-Kikindán. 2274

Házasságot urikörökben, egy bel-, mint külállamokból is létrehozni a legnagobb diszkrécióval. — Marie Fejes, Vel.-Kikinda. 2693

Bornagykereskedés, pálinkafőzde, likör-, cognac- és rumgyár keres egé z Bánát részére ügyes, megbízható, jól bevezetett utazót

Szakma-eleketelőben. Ajánlatok az eddigi működés és referenciák, val mint pontos adatok meg előlésevel e lap kiadóhivatalába küldendők. »Pálinka főzde« jeligére. 2681

Házasságot legelőbbi csinosknál diszkréten elvezetnek. Megbízást elegendő »Doktoru« Szabotica. Pašičeva ul. 3.

Gazda, aki a gazdasági vagy földművelésiskolát háboru előtt végezte, keresetik. Ugyanott eladó 48 kat. hold elsőrendű szántóföld, köves ut és a subotici határ mellett. Értesítés dr. Strelitzky Dénes ügyvéd irodájában, Subotica, Aleksandrova ul. 1. 2297

Dutsches Fräulein suche zu zwei Kindern. Eine Mädel 5 Jahre Alt, eine Bube 4 Jahre Alt. Adresse: Wittwe Frau Basch, Subotica, Vukovićeva ul. 26. 2740

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó feltétlenül számot. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak feltüntetett jelíge leveleket továbbítunk. Kérdések és válaszokhoz válasszunk mellékletet.

Elsőrendű szatónszabónó urházakhoz ajánlkozik. Otthonra is igen olcsón vállal. Cim Subotica. Carra Lazara ul. 52. 2395

Ügyes szobaleány azonnali belépésre kerestetik. Cim: Reményi fogmüterm. 2713

Jó munkás cipészsegéd férfi és női munkára állandó alkalmazásra keresek. Jovan Stanković B. Palánka. 2719

Kezdő fogtechnikusnő, pár hónapos gyakorlattal állást keres. Cim a kiadóban. 2430

TÁRS kerestetik, ki 200.000 dinárral rendelkezik, szálloda és étteremhez kü önálló nagy kávéházzal, miután a tulajdonos nem vezetheti egyedül. Cim Schmolka hirdetőirodában Novisad Jevrejska ul. 7 280

Stabilgépész, ki jelenleg nagyobb bányai gazdaságban 5 év óta működik, állást keres április 1-re gőzmalomba vagy gazdaságba. Gépjavítást vagy nyári cséplést is vállal. Marković Máté gépész, Čoka. 2724

Fiatalkodó, csinos házvezetőnő keres magános uriember. Pontos címmel ellátott fényképes ajánlatokat »Házvezetőnő« jelíggel e lap kiadóhivatala továbbít. 2676

Áltér Erzieherin, Franz., sərb. Nachhilfe Klavier sucht sofort Posten. Adresse Zeitung. 2700

Fogtechnikusnő, pár hónapos gyakorlattal állást keres. Cim a kiadóban. 2430

Hu véti ajándékul órákat, ékszerket legolcsóbban vásárolhat Fiedor Gyulánénál Subotica, Jelašičeva ul. 11

Műfogakat, fogplombákat részletfizetésre készitek. Vidékieknek is. Rendelőmbenő alkalmazottat felveszek D. Blum, Subotica, Trumbičeva ul. 2. 2677

Házmasternek házaspárt keresek azonnali belépéssel Sombor, Kralja Petra ul. 30. 2684

Tisztartó, okleveles vagy földművelésiskolát végzett, ki ilyen minőségben már működött, középgazdasághoz kerestetik. Ajánlatok az igények felsorolásával »Középgazdaság« címre a kiadóba irandók. 2589

Eladó egy hatú éves BENZ autó villanyvilágítással Cim a novisadi kiadóban. 2689

Husz kádármestert vagy segédet esetleg állandó akkord munkára keresek. Előnyben részesülnek szerzővel bírók. Jelentkezni lehet Kopp keményítőgyárban Subotican. 2663

Gépészakócs uradalomban április 1-re állást keres. Vas Lajos, Horgos, Kocsis fűszeresnél. 2601

Társat keresek sórraktárhoz. Cim a kiadóban. 2606

Kocsis azonnala felvétetik Berger malomban. 2630

Elhelyező irodából ajánlok szállodai, kávéházi személyzetet. Főpincért, cukrászt, szobaleányt, nevelőnőt, házvezetőnőt, irodaszolgát, szakácsnőt stb. Keresek pincérleányokat, kaszírót, éthordókat, Lang agentura Subotica, Pašičeva 3. I. 2734

Italmérési és trafikengedélyek megszerzését a legelőbbi időben belől felelősség mellett elvállalom. »Amerika« tudakozó és közvetítő iroda, a főposta mellett. 2735

Gyógyszerész (záradékoltdiplomával) helyettesítést vállal. Szerb-német nyelvismeret. Decsv gyógyszerész-tár. Save Tekelije 28. 2632

VÉTEL-ELADÁS

Gummi és combine ružok. fehérek és színesek, a legjobb kivitelben Gutai Ferencné-nél, VIII., Ostojičeva ul. 29

Virágok, bokrok, fák stb kertalkításokhoz olcsó árban kiarsittatnak. Városliget. 2128

Eladó egy bányai nagyobb városban gazdasági és házi gépek, valamint kész vasárú üzlet felszereléssel, jó forgalmu, a főuccán, házalg együtt, olcsó és kedvező fizetési feltételek mellett. Bővebbet »Amerika« tudakozó iroda, főposta mellett, Subotica. 16327

Zeneautomata orseszter acél és zongorahanggal, kis és nagy dob, cintányvrral, 1 dinár bedobással, majd nem ui. eladó. Nagy Sándor, Bácska-Topola. 2207

150 dinár

10.000 kilogramm dunai homok, ab Bogojevo, dunaparti vágány, vagonokba rakva állomáson 200 dinárért minden nap kapható. Johan Merkl, Sonta. 1509

Jégszekrényt garanciával legolcsóbban készit, ingyen prospektust küld Ujvári Ferenc asztalos, Temerin 2311

Gőztűzhenger, jó állapotban, eladó vagy bérhengerelésre kiadó. Vadóc Károly, Bácska-Topola. 2314

Keresek 4-6 köbméteres víztartályokat és egy Láng csőves stabilgépet. Pintér Mátyás Bačko-Petrovoselo. 2493

Azsurgép teljesen jókarban jutányos áron csak vidékieknek eladó. Cim: Gombosné, Lebach-palota, Subotica. 2504

Szép ebédlobutor eladó. Cim a kiadóban. 2509

Vörshagymát, karfiolt, mindennemű salátát, káposztát, hollandiai vörös és fehér kelt szállitok. Vizsonteladókknak és kereskedőknek tetemes árengedmény. Szállitás utánvétel. Kérjen árjegyzéket. Zagreb, Krvavi most 2. Ivan Požar. 1269/b.

Ház lakómentes, cserepes, sürgösen és olcsón eladó, azonnal átvehető. VI. Stipe Grgiće (Kálmán) ul. br. 29. 2516

8 HP Nicholson magánjárókazán Hoffherr-csépővel, 4 lukas morzsoló motorral, 6 lukas morzsoló, 12 HP kéthengeres szívógáz magánjáró motorral eladó. Sima Topalski Bačko-Petrovoselo. 2533

Eladó 503 Fiat autó, igen jó állapotban, 42 ezer dinárért. Nagy Sándor, Stara Kanjiza. 2542

Eladó ujonnan szerelt 75 lóerős szívógázmotor két vagon hordképességű de-reglyével vagy külön-külön. Érdeklődni lehet dr. Löbl Nándor és dr. Ferenczy Antal szentai ügyvédeknel. 2547

Törmelék Chometz maci 6 dinárért kapható a macigyárban, Botičeva ul. 8.

Házhelyek eladók a Szegedi szőlőkben, Kiskőrösi-ut mellett, közel a vasúthoz. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál: Gojkić Sándor, III. Čantavirska ul. 4. 2552

Eladó 503 Fiat autó, igen jó állapotban, 42 ezer dinárért. Nagy Sándor, Stara Kanjiza. 2542

Eladó 503 Fiat autó, igen jó állapotban, 42 ezer dinárért. Nagy Sándor, Stara Kanjiza. 2542

Eladó 503 Fiat autó, igen jó állapotban, 42 ezer dinárért. Nagy Sándor, Stara Kanjiza. 2542

Eladó 503 Fiat autó, igen jó állapotban, 42 ezer dinárért. Nagy Sándor, Stara Kanjiza. 2542

Elsőrendű építőmester, beoćini portland cementet, száraz, pormentes faszenet, pécsi kovácszenet ajánl: Révai Adolf, Subotica, Sokolska 2. Telefon 551. 2594

Eladó olcsó árban két darab gyermekkocsi, keveset használt sport és sátorral, egy gyermeknek. Cim a kiadóban. 2600

Eladó ház, a Majsai szőlőkben, vasöntődével szemben (egy villaszerű ház) 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, 2 kapa kert gyümölcsösökkel. A házba azonnal be lehet költözni. Érdeklődni lehet: járásbírószáglasz. 31. ajtó szám alatt. Joso Kaić. 1623

Rövid zongora kerestetik megvételre. Cim a kiadóban. 1624

Elsőrendű szegedi nemes gyümölcsfák ritka példányok kaphatók nagyban és kicsinyben Kainné virág-telepén. Szegedi ut. Villanytelep mellett. 16327

Kisebb családi házat keresek megvételre, esetleg örökös lakással. Bagi fűszeres címén. Gubogvárnál. 2635

Evő-rózsaburgonya vagonvételekben, makói vörshagyma kapható. — Hauerland József, Sonta. 2638

Autóbusz, 15 üléses, olcsó áron eladó Udvarnoki Sándornál, Kulán (Bačka). 2646

Masszív és jó karban lévő hálószoba olcsón eladó. — Cim a kiadóban. 2649

Eladó 6 HP. MÁV. 48 colos magánjáró cséplő és egy 52 colos Ruszton magánjáró cséplő. Rózsa Ferenc, Starakaniža (Bačka). 2670

Paplan részletfizetésre rvári áron, heti vagy havii fizetésre. Raktáron klot és vatta minden mennyiségben, paplanok minden színben és minőségben 140.— dinártól felébb. paplan-varrás 55.— dinár. Buljović Béla német Margit paplanos, Subotica, Pašičeva 8. — Edénypiac. Gőzfürdő során. 9549

Gyógyszerár középforgalmu bányai vegyes lakosságu városban, a hol törvényssék, középiskolák stb. vannak. a város legszebb és forgalmasabb helyén, modernül épült kényvelmes urilázzal vagy anélkül, a tulajdonos előrehaladott korra miatt eladó. Közvetítők díjaztatnak. Cim meg tudható e lap kiadóhivatalában. 2723

Sőraparat, komplett boröntés hűtővel, eladó. Karadžičeva ul. 6. Gertner. 2727

Szjgyártóüzlet, nagyobb vajdasági városban, forgalmas helyen, berendezéssel sürgösen eladó. Cim a kiadóban. 2412

Palicsos villa, centrum közelében, eladó, 6370 □-öl telekkel, 8 szoba és mellékhelyiségekkel, külön kertszlak, üvegház, lugással, átvehető lakással. Bővebbet: Faragó Béla, halpiac, Subotica. 2636

Komplett, kifogástalan Ganzfele 6 HP szívógázmotort eladó Reiter lakatos, Palánka. 2721

Vastartály, boroshordók, zsiros és festékes hordók olcsón és jókarban eladók. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 2731

A holt város ébredése

Irtó: Révész Béla

Arras, március hó

„A francia löhadiszállás». Még mindig így mondják. Arrast említve a marsallokat emlegetik. Errefelé estek el a francia tábornokok, akik seregeik élén közel-túskra szálltak, közel, annyira érintkezzen, hogy a németek a temető faláig megközelítették a várost, később is mindössze 1300 méternyi távolság választotta el egymástól a frontokat, négy éven át, így ostromolják a németek, tartják a franciák Arrast. Arras kapuja volt az északnyugati harctérnek, ha ledöntik, felgöngyölítik a Notre Dame de Lorette vonalában sorakozó stratégiai kívánatosságokat, viszont Páris felé is nyílnék az út, mely a Marne-nál torlászokkal elakadt.

Ennyire kitanított haditudománnyal, nemmindennapi érzés a nevezetes várossal találkozni. Ősi, hatalmas város, a francia kulturának büszkesége, de a vitézségnek is, nem csak a világháború okán, hanem más, régebbi, patakzó világvérekedések emlékeivel is. Öreg háborúk nyomai fölött új nyomok, romok...

Csipős séta esik a tévégi délutánon Arras táruló és ösvényes uccáin. Számmolgtatjuk a tegnapi, hiszen kilenc év előtt történt, ami történt és Arras éktelelenül ékesen mutogatja ma is, hogy »föhadiszállás» volt, négy éven át dobolt fölött a pergő, tátongó temetője nem csak embereknek, de tömegsírja a legszebb épületeknek is. Az újjáépítő nemzeti fölbuzdulást nem lehet keveselni és Arras-ért és a város még mindig romok világ utja Franciaországban az északi államok felé, álmami segély, idekoncentrált munkaerő mind dolgozott, dolgozik Arras-ért és a város még mindig romok látványossága: nem tudják fölépíteni, nem tudnak elkészülni vele...

Akármerre indulunk: lyukas uccák. Új épületek mellett, a feldöntött, felpörkölt, szétnyitott házak. Arras vezető-uccája, a Rue Gambette, előkelő friss és mégis ódon arcúlatu. A megsemmisült palotákat visszarestauroálták öreg formáikkal, lehetőleg abból az anyagból, amit a romokból kimenteni tudtak. Pompázó, szép házak, de közülül szállodát pillantunk meg érintetlenül, úgy, ahogy a háború után visszamaradt. Süvegét, tetejét elhordta az ágyutüz, feltűnő barokk homlokát meghasította a sorjázó telitalálat, lekaszált őrlási építmény, a feltépett emeletet fantasztikusan csüngnek alá, a menyezetek, padlózatok piszkos belel hímálnak az űrben, agyonlyuggatott monstrum, kilencedik éve így áll: tüntet!

Demonstrációs azonban mindenféle a város. Lépten nyomon az új házak szomszédijában földig sujtott paloták, villák, a kovácsolt vasnak nagy luksusza lehet erretáj, a szétvert falak között még áll a csipkézett kapu, remekül kalapált ornamentikák, karsu, könnyű az egész és még csipkézettebb, ahogy a formáit a golyók megsokasítva megoldozták, a reneszánsz, finom villáról lóg a klesiny erkély, kovácsolt minden porciakája, így zülötten, rozsdásan is kecses kalitka az uccán, milyen elvonultan, finoman lehetett benne ülni... és feltűnik az erkély, hogy pompás rozsaí állászóak, mint a szita, éles, magányos golyók tudnak csak így kovácsolni, rébuszos tünemény, talán: a közelharc.

Elrongyolt házak között áll a nyurga, öreg-új épület. Látni rajta, hogy mostaniban lett ilyen ép-kéz-láb, de látni rajta azt is, hogy hamvából, romjaiból kelt új életre. Öreg tagjait összehordták a mesterek, nagyon érdekes épület és a gazdája alighanem filozófiai is tud. Tömör gondolat virít a ház homlokáról. Mindössze három szám, így 1681-1730-1926. Ennyiszor tarolta le az ősi fészket a háború, de törhetetlenül újra és újra épül. Még akkor is, ha új numerust kellene írni a számok mellé.

Bizakodás, életvágy, erő: erről valóban szépen zeng az ujjuló város. A tradíciókat őrző házak fölépülnek és dacosan emelkedik halottaliból ódon Arras. De van halottjuk, aki, ami szemüfénye volt és nincs feltámadás! A katedrális,

A francia építőművészet büszkesége, a stílus hérosa, mint a reimsi katedrális. csúcsívelő formák és a francia iskolák tanítják, hogy új melódiával csendítette meg a dom építését a francia géniusz.

»A szárnyalás remeke» és az évszázadok összehordott csudája összetörve hever előttünk.

»C'est la guerre» — keresgélünk sírok, csontok, romok között és itt ránkivonál föltrepuzó elevenséggel a ledőt boltozatok, oszlopok közül. Az arrasi katedrálisnak ugyanaz volt a sorsa, mint a reimsinek. Közelebb akarták tolni az istenhez, tehát hegyre építették. Igen ám, a hegy: »kildító» és a háboru sátáni ingerlékenysége lökőnt az ilyen istenes magaslatokat üldözi. Az arrasi katedrálisnak még az is a rosszabb sorsa volt, hogy közvetlen mögötte húzódt az északnyugati harcokat tápláló municions raktár és el lehet mondani, hogy ezen a tájékon kő kövön nem maradt és ormóttan új hegyekkel lenn hever a völgyben a katedrális, a hozzája tartozó szeminárium és velük zuhant a municions raktár is.

A szó szoros értelmében, rájaldalmas látnivaló.

A legszebb ívek, hajlatok, amiket az emberek fölé kifeszíteni tudott művészet, nyomorultan mocskolódna a mélységben, dudva tenyészik rajtuk, márványok nemes, öreg patináján, amiket érelt odabenn az idő, tovább képzi idekűnn az eső, a híres oszlopok ketté törve, szinte átmérve az egész romhalmazt, mint elesett gígaszok mutogatják büszke homlokukat cirádák, virágok, reliefek, amik a magasság távlatában simulnak, zárulnak, szépülnek, idelében ismeretlen érzéssel brutálisan szembeütköznek a gyönyörű ablakok esnek, lógnak pozdorjás szilánkaikkal repkednek, fuj a

szél és süt a nap. szentek rezegnek a cserepes, színes üvegeken, a katedrális nyitott, a boltozata eltűnt, valahogy így tárulva, arányaival kitágultan még hatalmasabb, mint zártan, azt mondják a katedrálisokról, hogy az évtizedek alatt a követ köre rakják és úgy formálják, hogy térdepeljen az Isten előtt ez a katedrális, visszamaradt falaival, meghasogatott oszlopaival, megtörött íveivel, ágaskodó magányos csúcsaival, tényleg olyan, mint a titáni rimánkodás mennyek alatt, romok fölött...

A katedrális körül milyenek is lehetnek a házak? nem kell a szót szaporítani, fotografiákat hozunk a helyszínről, reprodukáljuk azokat.

Az arrasi nép, kilenc év óta jó mellékeresélhez jutott. A környéken gyűjtik a rezet, vasat, szeges drótokat, az általam van errefelé beváltó hivatala. Kilenc év óta az arrasi humusz pompásan ontja a rézket, vasnak, szögesdrótnak eléggé pénzes kalászeit és azt mondják az elbizakodott bennszülöttek, hogy az arraskörnyéki földek, tárnák: kimeríthetetlenek...

A fölbukott házak odvas koszorujában tömbösen, izmosan áll a friss épület: az új kaszárnya. A katona silbakol előtte ugyanugy, mint kilenc év előtt a négy év előtt...

Arrébb egy bájos házacska előtt apró gyerekek viháncolnak: »Ecole Mater nelle».

Ovoda: a Jövendő: az emberkék mire fölserdülnek, bizonyára jobban megtudják majd óvni Arrast.

Vége lehet az ovodai mulatságnak, mert a tipegésre alkalmas rokokó-lépcsőn, rohamoznak, jönnek le a gyerekek a szülők elé futnak.

Fürge kis lurkók, még a lánykák fején is csákó és kard az oldalukon.

IRÓTÁRSÁK

Irtó: Baedeker

Mostanában, amikor gyakrabban merült föl a kérdés, hogy — itt a Vajdaságban — azok közül, akik írnak, ki az író, elgondolkoztam többször azon az ellenállhatatlan alkotásvágyon és hivatásérzésen, amely oly sok embert csábít erre a pályára, holott annak fölületén az a veszély fenyegeti őket, hogy ha kevésbé elemek, mint Anatole France, nem oly stílművészek, mint Flaubert s nem oly bölcselmi mélységűek, mint — mondjuk — Keyserling, még a saját rokonságuk, az asztaltársaságuk s a kártyapartnerük se ismeri el őket annak, amik lenni akarnak: íróknak. Csak valamelyes betegség lehet, amely őket ily szomorú perspektíva ellenére az irodalom karjaiba kényszeríti, s őket azért, hogy a nagy szellemek írótaisaivá lehessenek, a betük — a saját maguk betüinek — rabjaivá teszi. Mily jól hangzik az a szó: írótaárs! S mily bizsergősen boldogító érzés, ha a beérkezett nagy író kollégájának nevezi a kezdőt! Ha ez a szó: írótaárs nem volna, bizonyára kevesebb lenne az író...

Victor Hugo-ról beszélnek, hogy egy a szárnyait próbálgató fiatal verselő beküldte neki véleménynyújtás végett néhány költeményét, s a nagy romantikus azt felelte neki: »Uram, hogy én költő vagyok-e, azt nem tudom, de hogy ön: az, azt bizonyosan tudom», stb. Lehet-e kívánni a még oly tehetségtelen kezdőtől, hogy menjen becsületes mesterségre és hagyjon békét a költészetnek, ha ily hízogó formában ismeri el egy halhatatlan Mester az írótaársának? Ugy-e hogy nem? Az a »reményteljes» fiatalember attól fogva a Nyomorultak szerzőjének az írótaarsa lett, — oly titulus, amely némely rendjelnél is dicsőségesebb. Lehet egyébként, hogy véletlenül talentuma is volt, de az ily véletlen sokkal ritkább, mint a betegség, amelyről szó van: az íróskodás.

Kevesebb betegség olyan ragályos, mint ez. Míg a diftériának és sok más azelőtt halálishozó kórnak rég fölle-

dezték a bacillusát és megtalálták a szérumát, addig ennek a — közönségre nézve — kellemetlen bajnak a therapiája még gyermekcipőkben tipeg. Szerencsére a betegség ad vitam, hogy orvosi kísér kifejezést használják, nem veszedelmes, s ha még oly súlyos szimptomák közt lép is föl, nem fenyeget lefhális kimennetellel. Magvarul szólva: az íróskodó, bár a nyavalvája a legtöbbször gyögvithatatlan, szubjektivitén kitünően érzzi magát s rendszeren életben marad. A közönséggel pedig ki törődik?

Legkevesebbet az írogató ur vagy az íróféle, aki azt hiszi, hogy mert írni és olvasni nagynehezen megtanult, a primitív tudománnyal már jussa van az akadémiához, a halhatatlansághoz, s ha meghal: diszshelvez, a Vajdaságban pedig a megalakulni sehogyse tudó irodalmi társaság elnökségéhez Innen az az állandó és szünni nem akaró ostrom és ijesztő közelharc, amelynek a szerkesztőségek, a színházak, a dráma-bírálo bizottságok és a többi kritikai areopágok folyton ki vannak téve mindenféle, a helyesirási szabályokkal hadilábon álló hölgyek s azokkal kissé jobban megbarátkozott urak részéről.

Mert, sajátságos, a két nem közti tagadhatatlanul nagy különbség az íróskodás körül is megnyilvánul, — a gyengébb nem az irodalomban is gyöngébbnek bizonyul (a szegény Sapphotól kezdve egészen Mero Margitig) és a Parnasszusra törekvő asszonyok és leányok még hiányosabb ismeretekkel vágnak e magaslatra, mint az Olimposzt ostromló himnusz ellenlángelmék és félreismeret tehetségtelenségek. Sőt gyöngébb »helyesirók» is a versenyző férfiaknál, akik ha nem biztosak valamely szóban, megnézik a szótárban, hogy hogyan kell őket írni. Az íróskodó hölgy, aki jobban bizik a véletlenben s a maga kétségtelen tudásában, mint a szellemtelen és unalmas szótáréban, ezt nem teszi, s azzal vigasztalja magát, hogy a jó Isten a

szivről ítéli meg az embert (s főleg az asszonyt) s nem az ortografiáról...

Ellenben a nők itt is, az iróskodás körül, mint egyébarant mindenképp, szeretetreméltóbbak a férfiaknál, s ha csinosak, a helyesirási hibáik nem csúfítják el őket oly mértékben, mint a férfiakat az a körülmény, ha nem tudják, hogy a halat csak egy l-el s a tollat legfeljebb kettővel írják. És aztán, meg kell vallani, vannak tehetséges nők, akik nem tudják hová tenni a pontot meg a vesszőt, de azért türethető regényt és elég hosszú novellát képesek kikölneni. A levelesládám terjedelmes episztolát őriz egy magvar irónőtől, amely hemzseg az ortografiai csalódásoktól, — s a hölgy mégis olyan elbeszélő műveket írt, amelyeket a megjelenésük idejében szívesen olvasott a közönség és udvarias fogadtatásban részesített a kritika. Ha egy férfi nem tud ortografiát, egészen biztos, hogy regényt se tud írni, míg a nőnél (aki sokkal tehetségesebb, mint a férfi) ezt sohasem lehessen tudni... Ő helyesírás nélkül is boldogulhat az irodalomban (például rá Geoffrin-né asszony, aki botrányos helyesirással írt irodalmi becsü leveleket), míg a szegény férfi sokszor a legtökéletesebb ortografiával sem. Hát még ha az a kezdetleges kis kvalitása is hiányzik?

Egy ilyen figurának a példáját szolgáltatja a mult század harmadik harmadában Victor Noir, akinek a nevét rég elfelejtette (sőt meg se tudta) volna az utókor, ha »szerencsésére» nem hal meg oly feltűnést keltő körülmények között, amelyek az »eset»-ét történelmi eseményé s őt magát majdnem halhatatlanná tették. Ez a jobb sorsra érdemes fiatalember is írónak tartotta magát s az újságoknál akart érvényesülni és szerencsésével aligha érdemelte meg azt a kevéske puskaport is, amelyet beléje küldött Pierre Bonaparte herceg, az akkor még trónoló III. Napoleon császár közeli rokona. Nagy botrányra dagadt ez a posztolydurranás, — olyanféle szenzációs eseményé, mint Magyarországon régente az ugynevezett »katonai affé»-ek, amikor osztrák tisztek magyar polgárok ellen rántották ki minden komoly ok nélkül hős kardjukat a hüvelyéből. A »szoldateszka» egy-egy ilyen merénylete nemcsak az újságoknak »jött jól», amelyek akkoriban két hétig megélték egy ilyen kardafférből (néha meg is gyanúsították őket, hogy ők rendezik), de az áldozatoknak is, akik lelkes tüntetések objektumaivá s a nap hőseivé lettek, arcképüket a Vasárnapi Újság közölte s a tiszteletükre rendezett banketten két ellenzéki pártvezér közt ültek.

A szegény Victor Noir is ily karriert csinál bizonyosan, ha a herceg pisztolya csak sebet ejt a fiatalemberen, de a pisztoly mindig bolondabb volt a kardnál, megölte a fiút, akinek így csak a temetése volt grandiózus, százezer ember kísérte utolsó útján, — ha csupán sebet kap, a fölgöngyülése után őt is banketten ünnepelték s az egészségére elhangzott felköszöntőkben talán kiváló tehetségű írótaarsnak is elkeresztelték volna...

A szerencsétlen ifju, amint majdnem hatvanéves újságokban olvashatjuk, párbajgyűben kereste föl a temperamentumos herceget, s ez — az ellenfele segédjét! — tanácskozás közben revolverrel és korzikai brutálissal szonika lelőtte. Ez a lövés sietette a második császárság összeomlását s a Bonaparte-ház bukását, a kis zsurnalisztából pedig mártírt, és nemzeti halottat csinált. A szegény vértanúnak, úgy látszik, a tudatlanság és műveletlenség volt a legkiválóbb tulajdonsága, mert — ugyan csak ott olvassuk — Girardin, az akkori zsurnalisztika fejedelme, mikor meghallotta az esetét, állítólag így kiáltott föl:

— Nos, eggyel megint kevesebben vagyunk, akik nem tudunk ortografice írni.

Girardin persze tudott, de nem szenvedhette azokat, akik híjjával voltak ennek a művészetnek, s így

Noir-t se, aki valóságos iskolapéldája volt annak a típusnak, amely írói pályára lép, anélkül, hogy egyáltalában tudna írni, s tanítani szeretne, pedig még tanulni se képes. Mivel-hogy nem akadt újság, amely állandó alkalmazást adhatott volna neki, a pályáját azzal kezdte, hogy magán-titkári állást vállalt egy tekintélyes publicistánál, Vallés-nál. Ez az ur sokat vesződött vele, mert az újdonsült titkára diktálás közben több hibát ejtett, mint mostanság a legügyefogyottabb gépirókissasszony.

— Hé, Viktor! — rivalt rá egyszer türelmét veszve a gazdája. — Nem tévesztetted el a pályádat? Hiszen botrányos helyesírási hibákat csinálsz!

— Micsoda? — tiltakozott Noir. — Én? Hibákat csinálok?

— De mekkorákat! A Notre-Dame tornya hozzájuk képest apró építészekrény kövecské s a Kleopátra tüje mellettük karcu fogpiszkáló.

— Milyen akadékoskodó vagy!... Szeretném megbizonyítani neked, hogy tévedsz. Diktálj valamit. Fogadok, hogy egy hibát se ejtek.

— Jó, ird hát.

És tollba mondta neki Fénelon Télémaque-jának az első sorát: *Calypso qui ne pouvait se consoler du départ d'Ulysse...*

— Ez nem érvényes! — tiltakozott a titkár. — Ebben a mondatban két görög szó van, mit tudom én, i-vel vagy ippszilonnal kell-e őket írni? Francia mondatot kérek.

— Nem bánom, ird ezt: A vendéglősömtől vettem tegnap hat butélia bordeaux-it.

Noir szorgalmasan jegyzett, de az utolsóelőtti szónál fölpillantott s ártatlan arccal kérdezte:

— Pardon, most igazán nem tudom hamariában, hogy a »bouteille«-t két tével vagy két ellet szokták-e írni, de abban biztos vagyok, hogy a két betű közül az egyik: kettős. Vajjon melyik?

A másik nevetett, hogy majd megpillantott belé.

— No látod, — mondta, — hogy nem tudsz helyesírást!

Az író társ pedig fölpattant a helyéről, földhöz csapta a tollát és méltatlankodva kiáltott:

— A patvarba is, nem csoda, mikor a leglehetetlenebb szavakat keresed elő! Valld meg, hogy direkt elővetted a szótárt és olyan szót hallasz ki belőle, amelyről az ember, hacsak nem akadémiai tudós, igazán nem tudhatja, s még csak nem is gyaníthatja, hogy hogyan írják.

Szegény ördög! Ha kereskedőseged marad (mert eredetileg az volt), nem lett volna olyan baj rá nézve, hogy nem tudta a bouteille-t korrektil leírni, nem is kerül az útjába a vérengző hercegnek, valószínűleg idejében megházasodik, a felesége szerény hozományából s a maga megtakarításából kis boltot nyit, s előreláthatólag az emberi életkor messze határáig jóllétben és boldogságban él, — de hát író akart lenni...

S félek, hogy a példája vajmi keveseket riasztott vissza ettől a rögzös és mégis annyira kedvelt hivatástól, sőt — mert a rossz példák jobban vonzanak a jóknál — valószínűleg másokat is bátorított, hogy próbáljanak szerencsét azon a pályán, amelyen a szerencse nem ér semmit, — ahol tehetség kell, s ahol még annak sincs mindig szerencséje, akinek van tehetsége...

Mert hát, ha igaz, hogy egy bolond százat csinál, még bizonyosabb, hogy egy író: kétszázat. Ezért vagyunk ilyen sokan.

Aprily Lajos:

Fegyverszünet

A sorsom, vén ellentelem,
fehér zászlót békülve lenget.
Ugy küldi át fegyvertelen
követét: a nyárvégi csendet.

Apadt vizünk is vész után
lelejtí zaporok haragját:
átszűrve sűrű lomb-szítán
finom zenével zsong a naggyá.

Fény hull, dtomba szédítő.
Szunyog-balett ring-leng a hőben.
És a ragadozó idő
áll, mint egy ölyv a levegőben.

Itt nincsenek hangos vlták,
babonás, tiltó öv haidrol.
Csak a halott lezsulták
járnak át a Kálváriáról.

Csak a körte dobbant és batal,
amit az ősz mdr meglegyintett.
És milyen kritikátlanul
dalolnak itt a karcu pintyek.

Magyar feladatok a magyar kultúra érdekében

Dr. Havas Emil beszéde

Az elmúlt vasárnap, mint arról a *Bácsme gyei Napló* hírt adott, a szubotica-i Népkör tagjai estélyt rendeztek Kiss Lajos tiszteletére. Kiss Lajos a magyar kultúra és a Népkör iránti szeretetből otthagyta azt a rezerváltágot és nyugalmat, amelyre egy becsületes, munkában eltöltött élet neki feltétlen jogot ad s a legutóbbi népköri választásnál elvállalta a jelöltséget a Népkör elnöki tisztébe.

A Népkör tagjainak numerikus többsége — sajnos — nem méltánvolta azt, hogy a szubotica-i magyar kultúrét eddigi vezetői Kiss Lajos érdemes személyében találták meg a garanciát arra, hogy a magyar kultúra a Népkör égíse alatt politikától mentesen tovább fejleszhető legyen. A múltvasárnap összejövetel több volt, mint állásfoglalás, a választásnak ezzel az eredményével szemben. Demonstráció volt ez amellyel, hogy helyre kell állítani, meg kell védeni a magyarság kulturális egységét. Ezt a törekvést szolgálták az ünnepi lakomán elhangzott beszédek, amelyekben egyetlen bántó, támadó szó nem volt a győztes párt ellen. Dr. Nagy Ödön, Kiss Lajos, dr. Havas Emil, Nojcsák Géza, Sefcsics Lajos, Szántó Róbert beszédei mind azt a célt szolgálták, hogy a közös cél érdekében összefogjon ennek az államnak és ennek a városnak minden loyális, hazafias magyar polgára.

A magyarság kulturális feladatait és kulturális igényeit igen pregnánsan fejezi ki dr. Havas Emil beszéde, amely maradó hatást tett a jelenlévőkre s hisszük, hogy azoknak lelkében is visszhangra talál, akik az ünnepi összejövetelen nem voltak jelen.

Ép ezért dr. Havas beszédét az alábbiakban egész terjedelmében közöljük.

Havas Emil a következőket mondta:

Még mindannyian hatása alatt vagyunk annak a nyugodt és méltósággal teli beszédnek, amelyet Kiss Lajos ur elmondott és az hiszem, valamennyiünk érzését kifejezem akkor, amikor megállapítom, hogy ő a fellépő Népkör-i gondolatnak fundamentumát rakta le. Bizonyára önök mindannyian megértették és átértékelték ennek a gondolatnak jelentőségét, de hogy egész nagyvonalúságában és jövőnkre kiható fontosságában feltárljam Önök előtt ezt a kérdést, kell, hogy elmondjam egy pár hét előtt lefolyt beszélgetésemet, amely tulajdonképpen előidézője volt annak, hogy az aktivitás terére lépve, a Népkör választási mozgalmában részt vetttem.

Egy szerb tanúvi-férfit ezt mondta nekem nem régen: Tudja-e Ön és tudják-e a többi magyarok, hogy a magyar tanítók hónapról-hónapra halnak és ha így megy tovább, akkor legfeljebb tízenöt éven belül nem lesz magyar tanító Jugoszláviában, aki a magyar gyermekeket tanítsa. S tadják-e azt, hogy ezen csak magyar tanítóképző felállításával lehet segíteni és hogy a tanítóképzőt csak a saját erejükkel csinálhatják meg?!

Mondanom sem kell, hogy amikor ezt a mi ügyünkben nem érdekelt szerb tanúvitől hallottam, milyen nagy

a magyar szülő keserősége és amikor tántorgó gondolatok közt kerestem a segítséget és magamtól vártam választ a tragikusan fölvetődött problémára, akkor tünt fel előttem a kulturintézménnyé átalakítandó Népkör eszméje és megértettem a menydörgés erejénél erősebb és a villám fényénél világosabb figyelmeztetést, hogy a Népkört a magyarság kulturális fejlődésének központjává kell tennünk, hogy centruma legyen az egész itteni magyarság kötelességévé lett munkának.

A kisebbségi nemzet sorsában élőknek súlyos kötelezettségeket kell vállalniuk és teljesíteniük.

Tisztában kell lennünk ezekkel a kötelességekkel. Tudnunk kell azt, hogy mindenképp általános emberi vonatkozásaink vannak. Magunkban kell hordoznunk az egyetemes európai gondolatot, fenn kell tartanunk a legbensőbb kapcsolatot a nagy emberi idealokkal, kell tehát, hogy szívünkben elhelyezzük a humanitás és emberi szolidaritás mécsesét.

Ennél messzebbemenőleg teljesítenünk kell kötelességeinket hazánkkal és államunkkal szemben s meg kell értenünk, hogy mindannyiunknak egyforma érdeke, hogy az államban, amelyben élünk, nyugodt munka, konszolidáció és biztonság legyen, amit a mi munkánk is támogasson. Kell, hogy elménkbe elhelyezzük a hazaszeretet nyugodtan égő lámpáit.

És ezen túl: teljesítenünk kell minden kötelességünket magyar nemzetünkkel szemben, napról-napra megújuló, fáradhatatlan és lelkesült munkával szolgálnunk kell annak minden ügyét-baját, kell, hogy elkövetjük magásra fújtassuk nemzetünk iránti szeretetünknek tüzes lángjait.

Ha ezt a hármast kötelességet mindannyian egyformán, lelkiismeretesen vállaljuk és teljesítjük, akkor semmitől sem kell tartanunk. Akkor óráról-órára enyhébb légkörben fogunk élni és lassan mindenki be fogja látni, aki el lenünk van, hogy a szovinizmus talán igazolható a politikában — de a gyűlölködő elfogultságnak — éppen az állam érdekében — mi jogosultsága sincs a kulturális életműködés terén, mert éreznünk és tudniuk kell azt, hogy egy kultúrát, képzett, nagyműveltségű kisebbségi ember többet használ az államnak, mint száz műveletlen, analfabéta, ugynevezett államalkotó elem.

Ezen kötelességek teljesítésénél figyelembe kell vennünk, hogy mi a népek tengerében magános szigetre került Robinsonok vagyunk, akiknek saját erőnkkel kell összehordanunk kulturális fejlődésünk gnyhőjének tégláit, magunknak kell megszerezniünk mindennapi szellemi táplálékunkat és megvédenünk apró szerzeményeinket a külső támadás elől. Teljesen és végtelenen önmagunkra vagyunk utalva.

Itt tehát, a magyarság soraiban, nem lehetnek egyéni jogok, hanem csak egyéni kötelességek. S vigyáznunk kell egyfelől a magyar tömegeknek, másrészt az egyéneknek arra, hogy kinek-kinek a legmegfelelőbb helyen a legmegfelelőbb szerep jusson. A tömegek vitális érdeke, hogy a vezető szerepekre csak olyanokat jelöljenek ki, akik emberi méltósággal, képzettséggel és hivatottsággal tudják betölteni a pozíciókat. Az egyéneknek pedig felve kell ovakodniuk attól, hogy tulbecsüljék önmagukat, és hancs szándékozzanak

mességeiknek meg nem felelő szerepre pályázzanak. Nem üres törtetésre, tartalmatlan stréberségre van szükség, hanem igazi tehetségek bibliai önzetlenségére és messzeszdrnyalásu áldozatkészségére. Senki ne arrogálon magának a neki kijáró helynél nagyobbat és jobbat és ne törtessen igazságtalan egyéni célok felé, hanem csak oda álljon és ott dolgozzék, ahová őt a magyar tömegek szava — mint isteni akarat — parancsolja.

Van egy perzsa közmondás: Alacsony helyen a domb is hegynek képzeli magát. Én ezt a mi viszonyainkhoz mérten megfordítom s azt mondom, hogy kisebbségi magyar életünk ezen sekélyes, még alig megművelt talaján még a hegynek is dombbá kell szerénykednie és meg kell várnia, míg a magyar tömegek elismerése, bizalma és akaratának sziklakövei hegyvé magasztják és annak méltóságát adják meg neki.

Nemcsak az erők koncentrálására van szükség, hanem a legjobb erők arányos és legmegfelelőbb elosztására is.

Mindannyian zseborát hordunk magunknál, az egyikünké jól jár, a másiké rosszul s ez nem tulságosan fontos, mert csak egy-egy ember igazodik utána, de a toronyórának mindig pontosan kell járnia, mert az messze kiható területre és az emberek ezreinek jár és mutat.

Ha mi azt a hármast kötelességet, amiről az imént szoltam, komolyan, lelkiismeretesen, becsületesen teljesítjük, ha megértjük az emberiség parancsát, dolgozunk a hazáért és szeretjük magyar nemzeti életünket, akkor semmitől sem kell tartanunk. Akkor senki sem fogja megtiltani nekünk, hogy éledelegjünk és gyönyörködjünk az Arany, Vörösmarty és Petőfi nemes költészetében, megnyugodjunk a Csalládi kör nyugodt méltósággal hőmpölygő sorai mellett, fel lelkesedjünk a Vén cigány rapszódikus dallamosságánál és gyermekeinknek megcsillogtassuk a János vitéz poétikus meséjének aranyzárait, akkor senki sem tilthatja meg nekünk, hogy didergő lelkünket ne melegítsük fel a Csók István, Szinyei-Merse és a többi ezer magyar festő képeinek szintizénél, nem tilthatja meg senki, hogy elandalogjunk Bartók, Kodály és a többi száz magyar muzsikusz zenéjén és emeltessük velük hangulatainkat a magasabb, tisztább régiókba. Akkor senki meg nem tilthatja nekünk, hogy a kisebbségi élet kemény fekvőhelyén ne áldomdjunk a jugoszláviai magyarság kulturális jövőjéről édes és forró álmokat.

Hogy azonban kitűzött céljainkat elérhessük és feladatainkat megvalósíthassuk, össze kell tartanunk. A politika terén lehet köztünk különbség és felfogásainkban ellentét, gondolkozhatik az egyik jóhiszemű magyar a követendő útról így és a másik becsületes magyar úgy, szemben állhatunk egymással abban a kérdésben, hogy politikai céljainkat, amelyek mindig egyfelé, a magyarság saját jövője felé vezetnek, mily módszerrel valósítsuk meg. De kulturális életműködésünkben nem szabad zavaroknak beállniuk és nem szabad a magyarság testrészeinek szétbomlásztásával, széthuzásával az egész test erőifejtését gyengítenünk. Vigyáznunk kell, nagyon kell vigyáznunk, kedves magyar testvéreim, arra, hogy ne alacsonyodjunk le és ne váljunk hasonlóká azokhoz az emberekhez, akik a zúgó tenger viharos árján veszedelembe jutott haajjón egymást lökik, taszigálják, egymás torkát fogják és síkoltva, üvöltve, — még a másik élete árán is elsőnek akarnak a mentőcsónakba kerülni — vigyáznunk kell, hogy emberekhez méltóan, test a test mellett, kéz a kézben, figyelve a vezérek nyugodt és öntudatos parancsoló szavára, juttassuk partra a magyar kultúra ingó-bingó, gyenge, de messzi utra szánt és hivatott hajóját.

RÁDIÓAMATŐRÖK

szakvéleményt adok, ké-zülékeik felülvizsgálását, javítását végzem, új készülékek szakszerű felállítását, mindennemű alkatrészt szállítok legolcsóbban

CZUCZY EMIL OKL. MÉRNÖK
SUBOTICA,
MASSARIKOVA 25. 181

Bécsi jegyzetek

Es geht schon besser, geht schon besser! Ez a refrénje a legújabb bécsi gaszthauernek. Ezt nyögdecseli a barzongora hangjai mellett a hivatásos személyzet. A bubifrizurás negyvenéves barna kisleány, az Eintänzer és a barének. Pedig nem is igaz. Ők is minden meggyőződés nélkül és inkább csak a saját vigasztalásukra, dalolják. A tulajdonos például már nem énekl. A vendég sem. Az utóbbi azért — mert nincs. Ki jár ma lokálba? Rosszul megy mindenkinek, különben is túl sok a bar és kevés a fóka. Takarékoság az egész vonalon. Mindenki a fogához veri a garast. A legelegánsabb restaurantok is adnak már olcsó »menüt«. Az is sok. E sorok szegény írója évek óta egy kis belvárosi étteremben fogyasztja még szerényebb menüjét. Valaha ő volt itt a legrosszabb vendég és körülötte raffinált ételektől roskadozó asztaloknál lakmározta a konjunktura szerencsésebb lovagjai. Elmult. A libasültek egykori legendás hősei, ma azzal a felkiáltással, hogy a sok lustól érzelmeszedést kapni, csak főzeléket és tésztaét esznek. Az italosgyereket leéptették.

— Wir leben heute ausschliesslich von den Menügäste — mondta nekem szomorúan a vendéglős. Olyan szomorúan mintha már ő is menüt enne.

*

Az elmúlt hetekben öngyilkos lett Bécsben egy jómódúnak vélt fátyolgyáros. Öngyilkosságának oka, mint ahogy azt hűszerelevélben írta, a fátyolipar teljes összeomlása. Hatalmas raktárai zsufolásig tömve voltak szebbnél-szebb fátylakkal. Színes, uti fátyol, diszkrét rendezvoust takaró, fátyol fehér menyasszonyi tüll, mousselin, gazd... de mit használt mindez. Az utolsó öt évben, miközben szezonról-szezonra igazoltan lesse nem hozta a változást az új divat, mindössze néhány méter fátyolt sikerült eladnia — egy vidékinek. Ki vásárol ma fátyolt? Ki akar ma valamit elkakarni? Így fejezte be levelét a kétségbeesett gyáros. Azután fogta magát és hurkot kötött az előszoba fogására. Saját gyártmánya, duplára csavart, jöminőségű fátyolt használt az öngyilkossághoz. Fehér menyasszonyi fátyolt. Mert nőtlen ember volt.

*

Hányszor írtuk le külföldi lapoknak küldött színes cikkeinkben ezt az elkoptatott, banális frázist, hogy Bécs a dal, tánc és szerelem városa. Hol van már az az idő? Hetekig róhatod az uccákat, amíg egy fűtyörésző suszterinast találni és a részeg emberek is kizárólag csak politikai jelszavakat bömbölnék. A táncolók két csoportra oszthatók: akik orvosos rendeltetést táncolnak, mert le akarnak fogyni és akik direkt vagy indirekt ebből élnek. A szerelem pedig... az eltűnt az utolsó két és fél méter fátyollal.

*

Apropos ígyókúra. Hogy soványodjunk le mielőtt gyorsabban? Természetesen Bécsbe is ez a legnagyobb problémájuk a nőknek. A fogyókúrák lázasan és tekintettel a nők szívóságára, eredménytelenséggel folynak. Valóban évtizedek alatt összesen nem szaladgált annyi karsu »szifid« alak a bécsi Ringen, mint most. A fogyókúra igazán nem tipikus bécsi jelenség és itt csak azért emlékezem meg róla, mert hisz közismert dolog, hogy a bécsi férfiak mindig a kövér nőket szerették és ha a bécsi »Lebemann« nyelvet használva azt mondta valakiről, hogy »fess«, ott nyilván a legmerészebben telt domborulatok voltak jelen. A karsu magyar leányok sokszor megjárta Bécsben. Az ugynevezett darázsderékát »Grinzingen« az új barhajájában »Besenstangerl«-nek csufolták. Már régen igazgatót a kérdés, hogy a fogyókúra azért van-e, mert megváltozott a bécsi férfi izlése, vagy pedig egyszerűen, mert divat és a férfiak jobb azaz kövérebb hujján, ráfanyalodnak a soványra is. A napokban láttam a Kärntner Strassén egy ingerlően telt idomú, mondhatnám béketelien molett, de mégis csinos szőke nőt. Most végére járok a rejtélynek — gondoltam és követtem, hogy lássam vajon hány férfi fordul majd utána. Összesen tizenhat emberrel találkoztunk az első sarokig. Tizenöt férfi megfordult és vágyakozva nézett a ringó

molett után. A tizenhatodik gögös, lenéző mosollyal haladt el mellette. Sovány nő volt szmokingban...

Bécs az egyesületek városa. Annyi »Verein« sehol a világon nincs mint itten. Ahány korecsma annyi »Vereinslokál«. Mindnek csinos jelvénye van és minden tisztességes polgári családban van egy tekintélyes »Onkel«, aki »Vereinsmann«. Tisztelet a kivételnek — nyilván van közöttük komoly célokat kitűző egyesület is — legtöbbször azonban — legalább is a rossz nyelvek szerint azt mesélik — tisztán csak a sörfogyasztás emelésére alakult. Alább sorolok fel egy pár hangzatosabb című egyesületet: »Verein für Männerrechte«, »Mandolin und Ausflug-

verein«, »Verein der Untermietes«, »Verein der Kinderlose Ehepaare«, »Verein der in Wien lebenden Tiroler«, »Verein der Tiroler Wiener« és mint ahogy most értesülök megalakult a — »Verein der ledigen Briefmarkenhändler«.

*

Szorgalmas olvasója vagyok a napilapok apróhirdetési rovatának. Néha kedves dolgokra bukkan itt az ember. Egy nagy napilap »Adás-vételi« rovatában olvastam a következő kedves kis apróhirdetést: Wegen Ableben meiner Frau verkaufe wenig benützte Mäntel, Kostüme, Kleider, Wäsche, und Schuhe Eventuell heirate junge hübsche Frau. — Hát nem aranyos kedélyű ember?

Andor Leon

Párisi portrék

Jean Painlevé az anarchista, Paul Painlevéről a miniszterről

A Miche-színház házi főpróbája Ivan Goll-nak az ismert német expresszionista vagy mint itt mondják: szürrealista-költőnek különös szindarabjából: a Matuzsálemből.

Itt ülök a sötét nézőtérben. Mellettem egy merész tekintetű, szimpatikus arcú fiatalember figyel az előadást. Félíg kosztümben van, nemsokára az ő jelenete következik. A kosztüm különös gépmember kosztüm, Matuzsálem fiának megafonfejű, töltőtoll karu, telefonfüll ipari gépvezér »förobotosa«, de most levette a maszkját és arcán az izgalom és az öröm váltakoznak egy-egy sikerültebb vagy akadozó jelenet után.

A fiatalember a huszonnégy éves Jean Painlevé, Painlevé aktív francia hadügy-miniszter volt miniszterelnök fia, akinek neve azonban már jóhangzású tudományos körökben a Sorbonné-on berende-

zett laboratóriumban végzett hisztológiai kutatásai révén. Tavaly filmen debütált. Az idén a színpadon lepi meg a párisiakat. Neve egyébként, egy szemernyivel színes nagyobb betűkkel nyomva, mint a társaié és ezek egyszerűen úgy szólítják, hogy »Jean«. És tegezik.

A fiatalember figyel a darabot. Aztán eltűnik mellőlem, mert jelenete következik. És megjelenik a fantasztikus maszkok, emelvények, reflektorok rengetegében, amelyek forradalmian érdekes kompozíciói különben Medgyes László, a Párisban élő magyar festőművész és színházi iskolájának a munkája és beszélni kezd. A játéka tele van lelkesedéssel, őszinte megérett tehetséggel.

Próba után belémkarol Jean Painlevé mellénk szegődik két pajtása — Monsieur Sti a direktor és Monsieur Vaubert a titkár s bevonulnak az Opera Comique átellenében levő művészakadémia házba beszélgetni.

Monsieur Painlevé, hogyan jutott eszébe színházat játszani? — kezdem a beszélgetést.

Pénzre volt szükségem a laboratóriumom számára, mert nagyon el voltunk már adósodva. Kerek számban kétszázhatvan ezer franknyi adósságunk volt már. Ezt valahogy meg kellett szerezni.

— Hát ez csudálatos, vetem közbe. Miért nem folyamodott valami mecenáshoz, vagy miért nem kérte az állam támogatását?

— Soha! Nem, ezt sohasem tenném! Kiált fel izgatottan. Hova gondol? Pénzt fogadjak el a burzsoáktól vagy az államtól én az anarchista?

Majd mikor látja, hogy arcom élő kérdőjellel válik, így folytatja:

— Igen, hiába is csodálkozik. Anarchista vagyok szíveimmel lelkemmel. Tagja vagyok az anarchista-pártnak. Tehát beláthatja, hogy én aki legszívesebben bombákkal küzdenék a társadalom ellen, nem fogadhatok el pénzt a nélkül, hogy le ne alacsonyodjam egész az elveim elárulásáig.

— Nos és gondolia Monsieur Painlevé, hogy mozival és színházzal sikerül majd elegendő pénzt keresnie?

— Hát be kell vallanom, hogy a tilmel egyelőre nem sokat sikerült szerezniem. Franciaország egyik legnagyobb vállalata csinálta a filmet, amelynek: a Hat napos verseny ismeretlenje volt a címe. Ők jöttek hozzám, ajánlatot tettek, magyarázták, hogy mennyire filmre való arcom van, amíg azután elhatároztam, hogy hát jó, megteszem, amit eddig sose tettem, felhasználom a nevemet, hogy pénzt keressék, hogy dolgozhassak. Elolvasták a szcenáriumot, ráadták az áldásukat, aláírták a szerződést és most hogy elkészült a film azután sirnak, hogy nem elég konvencionális, nem elég sablonos, hogy túl újszerű és csak mint »különlegességet« akarják kihozni. Persze ezzel így sokkal kevesebbet lehet csak keresni.

— És a színház? Nem gondolja kedves Monsieur Painlevé, hogy egy ügyes bulvár darabbal sokkal több pénzt lehetett volna keresni, mint ezzel a forradalmi és merész színházi vállalkozással?

— Nem tudom. Nem is kutatom. De én csak ügyet csinálhatok, mert ilyen a meggyőződése. Ha már bombákkal nem bosszanthatom a burzsoát legalább ezzel a darabbal akarok borsot törni az orra alá.

— Nos és azzal az anarchizmussal hogy vagunk. Őszintén szólva nem egészen értem az Ön anarchizmusának a célját.

Nagyon komolyan válaszol. Az arcán igazi belső lelkesedés tükröződik. Szinte azt mondhatnám, fontosabb annál amit mond, az ahogy mondja.

— Az anarchizmus tulajdonképpen a hazugságok rombolása. Minden hazugsággá válik, mihielyst megmerevedik. Mert minden ma megtalált igazság helyett holnap újat találunk. Ma a mikroszkóp mellett ülve felfedezek valamit a mi rácafol egész eddigi ismereteinkre, holnap viszont olyasvalami akad az utamba, ami halomra dönti minden tegnapi megállapításom. Az élet, a mozgás a mindennapi megújulása az anarchia formája. Ezért gyűlölök mindent ami megkötöttség, ami tekintély, ami megállapodottság... Őszinteségre törekszem és nem szégyellem bevallani holnap, hogy ma tévedtem.

— Nos és mit szól mindehhez a kedves papája?

— A kedves papám, feleli mosolyogva, tizenkét éves koromban rájött már, hogy alapjában véve nem fog rajtam a nevelés. Képzeld, tizenkét éves koromban avval álltam elő, hogy megvádoltam apámat és a rokonaimat, szóval minden felnőttest, akit a közelemben találtam, a háborúért való felelősséggel, akkor nevettek rajtam. Te ehhez nem értész, mondották. Gyerek vagy. Én akkor egy időre el is hittem nekik. Beláttam, hogy tévedtem. Ma azonban ismét látom, hogy nem én tévedtem. Hanem ők.

— Nos és később?

— Apám matematikusnak szánt a liceumban és azután is annak neveltek hát. Én azonban fellázadtam az ellen a gondolat ellen, hogy »a papa fiacskája« legyen belőlem. Nem és ezerszer nem látom magam előtt a Herbertek példáját. Éppen a francia tudományos életben nem ritka az apa nyomdokaiba lépő fiu. De mit látok? Kitudó egész kitudó

fiatalember — elsatnyulnak az apjuk arnyékában. Nézze Francois Perrin, aki apja laboratóriumban dolgozik. Egész kitudó fiu. Nagyszerű fizikus. De soha sem lehet olyan hatalmas, mint az apja. Soha sem lehet belőle Jean Perrin.

— Apám azt szokta mondani, hogy jobb szereti, hogy a fia olyan, amilyen mintha egy vármegyei írrok temperamentumával járna a világot.

Tudományos munkásságáról kérdezzük. Az amúgy is komoly fiatalember arca erre még jobban elkomolyodik. Tetetés nélkül, egyszerűen mondja:

— Kollégámmal, Pacat doktorral, hisztológiai mikroszkopikus kutatásokkal foglalkozunk. Sikerült egy eljárást találni, amelynek segítségével a sejtszöveteket élő állapotban tudjuk már, színeve a mikroszkóp alá venni. Az eddigi színező eljárások ugyanis megölték a sejtszövetet és a mikroszkóp alá így csak holtsejtek kerültek. Be kell vallanom, hogy felfedezésünk miatt az egész világ tudományos körei megtámadtak. Node ez természetes, hiszen eljárásunk egy egész sereg eddigi szöveti ismeretét gyökerestől felforgat. Hogy csak egyebet ne említsek, eddig hosszú köteteket szenteltek már a Golgi-féle apparátus vizsgálatának. Nos, hát, mi bizonyítottuk, hogy a Golgi-féle készülék egyáltalában nem létezik, ez csak a holtsejtek elváltozásának félreértésén alapszik. Elképzelheti tehát mit érzett, amikor ezt megtudta az a tömérdek kiűnő tudós, aki a Golgi-készülék vizsgálatával szerzett magának érdemeket...

Azonban ugyanazért, amiért három évvel ezelőtt még a legvadabbul támadtak ma már dícséretet kapok. Kezdenek rájönni, hogy megállapításaink helyesek voltak...

— Politikával nem foglalkozik Monsieur Painlevé?

— Isten ments. Ha az ember őszinte meggyőződésének légköréből leszáll a politika utvesztőjébe, ahol nem annyira a meggyőződés, mint inkább a kényszerítő külső körülmények kergetik, ezt az utazást nem usza meg árulás nélkül. Valamit menthetetlenül el kell árulnia, vagy a pártérdeket, vagy a meggyőződését.

— Nos és édesatyja?

— Édesapám 40 éves korában kezdett politizálni, tehát elég későn. Talán akkorra az én véleményem is megváltozik.

A Painlevék sokáig készülnek, de azután ha elkészültek az előkészületekkel, nem sokat teketóriáznak. Amit elhatároznak, meg is valósítják. Ilyennek ismertem az apámat, ilyennek a nagypámat is.

Lelkesen, szeretettel beszél, látszik, hogy szereti az apját, büszke rá. Azután kedvteléseiről esik szó. sportról, autóról, repülőgépről. Mert Jean Painlevé autóversenyző és pilóta is. A jövő hónapban távolsági rekord felállítására készül. Színházat nem akar többet csinálni, a lányok nem érdekl. hivatásának a tudományt látja.

Kezet fogunk és elbucszunk. 12-öt üt az óra, éjfél van. A miniszter fia azonban kollégáival egy nagy halom meghívó megejézéséhez lát. Ő ma hazaszalad meggyőződni...

**Vérszegények,
Idegyengék,
Sápadt fiatal
leányok,
Fejletlen beteges
gyermekel,
Álmatlanok,
szédülők**

kiváló eredménnyel iszák a Grossinger-féle

MALACHIN

(vasas Malaga-bor)

Naponta etkezés előtt

egy kis pohárral friss

vör. j. idegeket, s egészségét nyújt.

A legkiválóbb orvosok által ajánva. Malachin ivó pomád és így főleg a gyermek szívének és veszik. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában vagy rendelhető a városi lelkakatóból tizötven éveggenként 50 din. ért.

Grossinger gyógyszerár, Novisád
Trg Oslobodjenja 2998

Fasiszta előnyomulás a Balkánon

Burov bolgár külügyminiszter a bolgár parlament egyik legutóbbi ülésén szinte dicsekedve jelentette ki, hogy Bulgária eddig még senkinek sem kereste a szövetségét, sőt eddig még szövetségi ajánlatot sem kapott. Az adott viszonyok mellett a külföldi közvélemény tudomásul vette Burov kijelentéseit, mert ha Jugoszlávia és Olaszország, valamint Olaszország és Törökország között konfliktusra kerülne a sor, akkor Bulgária részére, látszólag, kellemesebb volna a semleges rész megőrzése.

Mussolini közvetlen céljait a fasiszta sajtó szokta leleplezni. A fasiszta sajtó sokat ír egy anatóliai kalandról, az olasz-albán érdekek közösségéről, az albániai stratégiai utak kiépítéséről és éppen ezért könnyen kiszámíthatók Olaszországnak Bulgáriával szemben táplált reményei is. Ha a jövőben a Balkánon fegyveres konfliktusra kerülne a sor, Bulgária bizonyára arra az oldalra fog állni, amelyiken több reménye van arra, hogy a konfliktus kimenetelét kedvezően tudja befolyásolni. Mussolini ezért óriási erőfeszítéseket tesz, hogy Bulgáriát a maga számára megnyerje.

Olaszország Bulgáriában három irányú propagandát indított: politikait, kulturális és gazdaságait. A fasiszta propagandát rendkívüli módon elősegíti az a körülmény, hogy a bolgár közélet mai vezető egyéniségei mentalitásuknál fogva szintén hajlamosak a fasiszta diktatúrára. Bastianini fasiszta tábornok szófiati tartózkodása valóságos diadalmenet volt. Bastianini Szófiában a fasiszmus módszereit ismertette és szereplését a bolgár hivatalos közvélemény a legnagyobb örömmel üdvözölte. A napokban rendelték vissza Rómába *Rinela Sobim* szófiati követet, mert nem volt elég ügyes szószólója a fasiszta propagandának. Az új szófiati olasz követ, *Piancentino* gróf, már az első napokban a legerősebb propagandát indította a fasiszmus mindent megváltó programja érdekében.

Szófiában fasiszta központ alakult. Ruscsukban, Plovaiban, Várnában és Burgasban pedig fasiszta fiókszervezeteket létesítettek. Szófiában néhány hete olasz nyelvű fasiszta lap jelenik meg, a *Voce D'Italia*, a röpiratok, brosurák száza hirdetik a fasiszta politika eddigi eredményeit. Megalakult az olasz-bolgár liga is, amelynek élén *Molov*, a bolgár pénzügyminiszter áll. Molov azelőtt németbarát volt, most azonban a legerősebb propagátora az olasz-bolgár együttműködésnek. Az olasz befolyás megerősödését erősen elősegítette az a körülmény is, hogy Anglia a Balkán-politikától kezd visszavonulni és Mussolininek szabad kezet adott imperialista céljainak megvalósítására.

Franciaország befolyása pedig naponta csökken Bulgáriában, ahol nem jó szemmel nézik a francia külpolitika jugoszláv orientációját. Bulgáriában az évtizedek óta működő francia elemi és középiskoláknak ma már alig van tanítójuk, viszont az olasz iskolák már nem elegendők a jelentkezők befogadására. Eddig csak Szófiában és Philippopolban volt olasz gimnázium, ma Szófiában egy nagy, internátussal egybekötött gimnázium épül, ahol nyolcszáz tanuló foglalkoztatni. Mussolini még a katolikus egyház támogatását is igénybevette és Galloni páter már hónapok óta a görög-keleti templomokban fasiszta szellemű előadásokat tart.

A gazdasági kapcsolatok Bulgária és Olaszország között szintén szorosabbakká válnak. Olaszország vásárolja meg az egész bolgár selyemgubótermést és a gabona, tojás, bőr, valamint a dió igen nagy mennyiségben talál olasz piacot. Már az olaszok a legnagyobb bolgár dohánykereskedés is, az olasz kincstár pedig igen nagy mennyiségű nyers dohányt vásárol össze Bulgáriában. Textilben az olasz kereskedelem kiszorította az országból az angol árut, kávéból, rizsből, olajból, déligyümölcsből, autókából pedig csak az olasz közvetítő kereskedők tudnak eladásokat eszközölni.

A milánói *Banco Commerciale* ma a

bolgár pénzügyi vezető intézete és a bank vezetésében Molov bolgár pénzügyminiszter igen előkelő szerepet játszik. Az elmúlt napokban, amikor a bolgár Nemzeti Bank nem rendelkezett kellő devizával, a Banca Commerciale nagymennyiségű devizát bocsátott az állami bank rendelkezésére.

Az időnek

*Idő, örök, öreg, ki messze, lenn
A végtelen szikláján ülsz magad
S csak nézed hallgatva, vén bérceken,
Hogy az éón, az év, a nap halad.*

*Csak nézed, hogy a tenger és a könny.
A vér és víz, hogy árad és apad,
Csak nézed, hogy viv a fény és a köd.
S hogy mulik el világ és pillanat:*

*Idő, örök, öreg, mi lenne, mondd,
Ha egyszer elszunnyadnál és e zord,
Nem lankadó játék megállna:*

*A hulló őszi lomb a lomha légben
S az elmulás ha dlhozó ködében
Szivemből szálló sóhaj dallama?*

Juhász Gyula

ALAKOK

Ügyvéd

(Ez a tiszteletreméltó aggastyán, aki velem szemben ül az iroda karosszékeiben, egyik jeles kriminalistánk. Tar fejébuján tekete selyemsipka. Mentekézéssel kezdem, mire ő hatalmas védőbeszédet tart mellettem, hogy csak legnemezebb kötelességemet teljesítem a köz érdekében. Erre én vádbeszédet mondok magam ellen. Ő — az utolsó szó jogán — válaszol s akkor végképp meggyőz. Folyton okoskodik, vizsgálódik, firtat, elemel, boncol, taglal, hüvelyez, kibogoz, visszavág, érveket csoportosít, következtet, összefoglal. Fejében — Shakespeare! — csupa ármánykodás, tényálladék, birtokjog, fogás. Ezuttal én vagyok: a fél. Vele együtt: az egész. Künn a gépirókiasszonya, meg az ügyvédbojtárja bizonyára azt hiszi, hogy itt most legalább is valami betörő hozzátartozója tárgyal, vagy talán maga a betörő, személyesen. A kihallgatást perrend-tartászerűen vezetem.)

— Hány éves?
— Hetvenegy.
— Nős? Van gyermeke?
— Egy.
— Büntetve volt?
— Nem.
— Nem ült soha?
— (Keresztkérdésem sulya alatt meg-török.) De igen. Legalább egy fél évet.
— Hol?
— Különböző börtönökben.
— Hogy-hogy?

— Védenceim nem jöhetnek hozzám, ennél fogva én keresem föl őket, ott, ahol lehet, a cellájukban, vagy a fogház várószobájában. Minden héten többször velük együtt ülök egy negyedóraig, egy félóraig. Már egy félszázada. Sok kicsi sokra megy.

— Kedves doktor ur, mi vitte önt erre a pályára?

— Csak a hajlandóságom, a szenvedélyem. *Poeta nascitur*, de az igazi ügyvéd is születik. Hatvan évvel ezelőtt, amikor még a fehérpapokhoz jártam, dolgozatot kellett írnom az ósról. Az enyém — ma is emlékszem — így kezdődött: »Zimankós idő van, szélvihar cibálja a borbélymühelyek réztányérjait. Éjszaka a városban egy betöréses-lopást követtek el...«

— Én ugyanabban a dolgozatban azt fejtettem ki, hogy a sárga akáciák hasonlítanak a sápadt lányokhoz.

— (Bólint.) *Summ quique*. Kivülről tudtam *Kölcsy* remekbe faragott beszédeit. Később szüleim kívánságára orvosnak készültem a bécsi egyetemen. Már harmadéves voltam. Egyszer a folyosón kezembe ötlött a római jog egy kötete. Elhatároztam, hogy török-szakad ügyvéd leszek.

— Nem bánta meg?

— Az ügyvédséget sohasem tekintetem hivatalnak, hanem magasztos, fennkölt hivatásnak. *Kerkápolyt*, *Szilágyi* Dezsőt hallgattam. Mostanában sajnos a sanyaru körülmények folytán három-

— Nem utolsósorban említendő, hogy Mussolini természetesen az SHS királyság kárára nagyobb területi ígéreteket tett Bulgáriának. Ezek az ígérek ma még nagyon problematikusak, azonban ezekkel az ígérekkel mégis sikerült Mussolininek Bulgáriában a fasiszta Olaszország részére nagyon erős befolyást biztosítani, amely az összes nagyhatalmak befolyását messze felülmúlja.

I. ó.

lenség? Csak úgy magától? Maga tette, fiam, vallja be szépen. Ebben nincs kivétel. Evekkel ezelőtt fölkeresett egy kollégám, diplomás ügyvéd. Fölháborodva panaszkodott el, milyen aljas büntényre vádolják. Bólongtam, helyeseltam. Előadtam neki egy koholt históriát, mely enyhített formában az ő bűncselekményét példázta s közöltem vele, hogy az illetőt ezért öt évi fegyházra ítélték. Kollégám kijelentette, hogy az ítélet igazságos, az ilyen alakok csakugyan fegyházba valók. Nem szóltam semmit. Ránéztem. Hallgattam. Akkor egyszerre sirva fakadt. Ilyenek vagyunk.

— Hogy viselik az emberek a börtönt?

— A legrettenetesebb pillanat mindig a letartóztatás. Megannyi egyéni tragédia, de hatásában mindig egyforma. A fogoly fejéhez kap, sokszor haját tépi senkire se akar hallgatni. Ebben a másodpercben az emberi lélek beteg lesz, megbénul, mintegy szélütés éri. Az ilyen ekkor nem lehet semmivel megvigasztalni, nem is szabad. Hadd találja meg egyensúlyát magától. A börtönőr csittatgatja, elmondja, hogy mások is kibírták. Aztán napról napra látja azokat, akik még nálánál is szerencsétlenebbek. Olykor biztatgatom a foglyot, hogy talán majd sikerül valamit tennem. Talán. Aiféle morfium-oltás.

— Látott kivégzést?

— Soha.

— Melyik volt a legmeglepőbb tárgyalása?

— Évtizedekkel ezelőtt egy asszonyt azzal vádoltak, hogy egy gyertyával alulról meggyújtotta a szekrényét, melyben biztosított fehérneműi voltak, aztán bezárta a lakását, elment hazulról. A végtárgyaláson fölmutatták a gyertyát, a bűnlelet. Én megállapítottam, hogy a gyertya nem is férhetett a szekrény alá, oly hosszú. Helyszíni szemlét rendeltek el. A vádlottat fölmentették. Pedig...

— Tessék?

— Semmi. Én a védője voltam.

— Hisz *Lombroso*-ban?

— Az ugynevezett bűnöző típusok nagyon hasonlítanak hozzánk. Ha az újságokban megjelenik az arcképük, az emberek elszörnyülködnek. De nem egyszer megesisik, hogy a mellettük lévő terhelőtanuk arcképein szörnyülködnek el.

— Van a különböző büntényeknek jellegzetes időszakuk?

— Télen, mikor nincs fa, szén, cukor, mindig sok a betörés, lopás, a vagyon elleni büntény. Az *ultimo* és *medio* megtermi a kereskedelmi büntényeket. A nyár a szerelmi büntények időszaka. A donzsuanok többnyire öregek, a tolvajok fiatalok, tizenévtől-nyegenöt évig. Az öreg tolvaj ritkaság.

— Nyugalomba megy. A gyilkosságoknak nincs jellegzetes időszaka?

— Azok minden évszakban egyformán történnek: olyanok, mint a robbanások.

— Van igazság?

— Mióta emberek élnek a föld hátán, folyton keresik. A Krisztus előtti évszázadokban a Talmud már fölvetette azt a bonyolult jogi kérdést, melyet a római jog is említ: *Corporis et animi*. Ha két ember az ut szélén egyszerre pillant meg egy bitang kabátot s az egyik először kap érte, vajjon kié a kabát?

— Kié?

— Azé, aki birtokolja: *corpore et animo*. Ebben azonban előbb meg kellett állapodnunk.

— *Pascal* a tizenhetedik században azt írta, hogy ami a Pyreneusokon innen igazság, az a Pyreneusokon túl már nem igazság. Mi még viszonylagosabban látjuk az igazságot. Ami az Attila-köruton igazság, az a Teréz-köruton már nem igazság. Annyi igazság van, ahány ember.

— Pályám kezdetén egy híres jogász így szólt hozzám: »Tudod, öcsém, hogy mi az igazság? *Crispinus*-t, aki elloptott egy kabátot s odaadta egy szegénynek, egykor boldoggá avatták. Ma valószínűleg becsuknák.«

— Mégis jobb az azóta az emberek? Mutatkozik valami haladás?

— A bűnözők velünk együtt civilizálódnak. Fejsze helyett morftummal, vilányossággal ölnék. Mindössze ennyi a haladás. A természet egy. Éhség és szerelem rángatja a világot. Az ember gonosz. (Szinte klabál.) Homo hominipus...

(Már oly sokáig maradtam itt, hogy szinte magánlaksértést követtem el. Szívesen hallgattam a kedves, tapasztalt öregurat. Mióta a foglalkozásokat bajom, még nem találkoztam olyan emberrel, aki ilyen kerek mondatokban beszélt volna. Az élőszó mesterségéhez tartozik. Beszéde lendületes, tele képekkel, ellentétekkel, látszik, hogy szereti Cicerót, a világ első tiskdlását s imádja hivatását. Egy élet után majdnem szegény, nem szerzett vagyont. A sok betörő, tolvaj azt is elvitte. Még a régi, mulatszázadbeli, megindító ügyvéd. Kérem védelem fölmentését.)

Kosztolányi Dezső

Elárverezték Schiller hajfűrtjét

Hét évvel ezelőtt volt utoljára Bécsben hajvásár, amikor nem kevésbé híres embernek, mint magának Liszt Ferencnek öszbecsavarodó hajfűrtjével kereskedett a hálás utókor. Liszt Ferenc medaillonba foglalt, piros masnival átkötött hajfűrtje 350 schillingért volt kikerakta téve egy körüti üzletben és az ereklve vetőjére akadt. Azóta nem hallottam, hogy nevezetes főkről származó haját kínálták volna eladásra, avagy ilyenekben kereslet mutatkozott volna. Kereskedelmi nyelven mondva, mintha Liszt Ferenc hajával együtt egyenesen elválták volna a bécsi hajüzletet.

Két év szünet után most újból megtört a jég. Ezuttal Schiller Frigyes, a halhatatlan költő néhány szöke hajszála került az üzleti forgalomba. A Dorotheum bocsátotta önkéntes árverés alá a drága fűrtöt, amely Ludwig August Frankl pecsétjével hiteles bizonyítvány szerint valaha Schiller Frigyes koponyáján volt otthon. Ki akarta eladni a Schiller-hajfűrtöt? Ezt nem tudjuk megmondani. A tulajdonos, aki ezt a hajfűrtöt a Dorotheumba adta elárvereztetés végett, névtelenül óhajtott maradni. Annyit sikerült csak megtudni, hogy az S alakú hajfűrt, amely füveg alatt van és fekete rámba van foglalva, annak a hajfűrtnek egy része, amelyet Schiller legfiatalabb leánya, Emilie von Gleichen-Nusswurm ajándékozott Ludwig August Frankl bécsi költőnek. Frankl azután valakit nagyon ki akart tüntetni és neki adta Schiller hajfűrtjének egyik feleit, amely a Dorotheum árverési csarnokába került...

Vajon ez a fűrtöcske volt-e az, amelyet a szigorú Magister Jahn megüszigált, valahányszor a zseniális gyermek valami rendeltenséget követett el. Mert hogy költőnk gyermekkorában nagyon rendetlen volt, úgyhogy minden szigorúsága sem tudta rendre szoktatni. Mikor nyírszentette le öllő ezt az aranyfűrtöcskét, amikor már ez a fej, amelyből kinőtt, úgy ragyogott, mint a fényes nap? Laura játszott-e ezzel a hajfűrttel vagy Lotte uija csavarta maga körül? Ki tud ezekre választ adni. En nem, mintahogy arra a kérdésre sem tudnék hamarjában megfelelni, hogy honnan vettem volna azt a 400 schillinget, amelyre ez a Schiller-hajfűrt az első árverésen értékelve volt. Hiába téptem a hajamat, nem tudtam volna semmi okosat kitalálni, hogy honnan szerezzek 400 schillinget Schiller hajfűrtjére.

Az első árverésen nem is akadt vásárlója a Schiller-hajfűrtnek. Ott maradt a Dorotheum nyakán. Tegnap aztán újból újra utótták a nevezetes hajfűrtöt, ezuttal csak száz schilling volt a kikiáltási ára, ami ha meggondoljuk, hogy előtte egy perzsaszőnyeget 1200 schillingért bocsátottak eladásra, nem is drága. Az árverésen nagy közönség vett részt. Megjelentek az árverési hiénák, a »rablók« és főképpen sok nő. Öt perc alatt el volt adva a hajfűrt. 220 schillingért senki sem óhajtott többet adni, először, másodszer és harmadszer 220 schillinget és licitálást lecsengettek. Egy magas fekete fiatalember lett Schiller hajfűrtje, aki nyomban a pénztárhoz sietett, kifizette a 220 schillinget,

(mintha a jó Körner adott volna pénzt a megszorult költőnek) és zsebébe csuszította a rámba foglalt hajfűrtet. Hogy ki ő és merre van hazája, ezt nem volt hajlandó megmondani. Magasra emelt fővel távozott a teremből, amely

napirendre tért Schiller felett. A következő pillanatban a kikiáltó már egy álló lámpát hirdetett, fajenze, táncoló-pár, Pierott és Pierette, selyem ernyővel hetven schilling.

Achtzig, felelt rá egy hang a népből.

A rogálytól az uszkocsiig

Ethnografia

Nagyon megörültem, amikor azt olvastam nemrég a Bácsmegeyi Naplóban, hogy valamelyik vajdasági bíróság felmentett a leányrablás vádjától egy szerelmes legényt. Ugyan, minnek is bántották volna szegényt, nincs annak semmi értelme, mert végtére is nem eszik a levest olyan forrón, mint amilyenén főzik.

Valamikor a szegedi ítéletábla mint másodfoku hatóság nagyon szigorúan bírálta el ezt a »barbár« szokást. Azonban az idők folyamán kikindai, meg becskerekai, nemkülönbön zombori bírákat neveztek ki a táblához s azok aztán felmentő ítéletet hoztak, immár megértvén a helyzetet. Mert micsoda is az a leányrablás, vagy nevezük nevén a gyermekket, az uszkocsi?

Előjátéka a »rogály.« Ez az uccasarki estéli kaszinózást jelenti, amit a magyar ember »darvadozás«-nak is hív. Valamelyik népszerű sarkon, többnyire szép lány közelében, összegyűl a fiatalság és dévajkodik. Az öregie távolabb húzódik, a napi eseményeket tárgyalja.

A sarkon szokik össze a fiatalság és szereti meg egymást. Semmi sem hiányzik immár a boldogsághoz, egyedül az esküvő. Mióta pedig anyakönyvi törvény van, ez sem okoz sok galibát.

Igy lehetne, de nincs így. Mert hát hol marad az ősi szokás, a mi nem tud megváltoztatni semmilyen törvényhozás, semmilyen alkotása? A hagyományok ereje szembeszáll minden szűkre szabott, egyszerűsített formulával és próbál diadalmaskodni. Ha semmiképen sem tud, keresi a kivezető utat, vagy kerülőket készít, de a maga jussából nem enged.

De az igazi esküvő mégis csak a templomi, a nagy paradéval járó, ahol pap adja az emberre az áldást. Itt kell aztán egyet-mást elmondani, hogy érthető legyen a leányrablás lényege.

A lakodalmat megelőző este, mikor a vőlegény »megvette« már egy tehénnel, vagy más valamin a menyasszonyát, a lány szülői lakásán vacsorát tartanak, amelyen kizárólag a násznép vesz részt. Ezt »jabuká«-nak hívják. (A Lipótvárosban: Polterabend.) Másnap megesküszik a fiatalpár. Délben ugyancsak a lányos házból következik az ebéd, ezen csak a lány részéről meghívottak szerepelnek vendégekként.

Szélesebb arányokat csak innen kezdve ölt a lakodalom. Mert ebéd végeztével a legény lakására teszik át székhelyüket az emberek, ahol már nagy lagzi van, mert ide meghívás nélkül is felmehet bárki. Nyilván úgy gondolkoznak, hogy minél teljesebb legyen a nyilvánosság. Szegény népek ilyenkor jóllaknak egy hétre és sóvárogva várják az újabb esküvőt.

Ez a mulatság reggelig tart. Szól a

duda, néha a citera, vagy tambura. Akármilyen nagy ur legyen azonban a szerb, a dudát nem engedik el, mert enélkül nem lakodalom a lakodalom.

Éjféltkor a fiatal pár elmegy aludni. Alig alhatnak azonban sokáig, mert két órával később már visszatérnek s ekkor a menyecske feje szimbolum gyanánt (többnyire biz csak szimbolum gyanánt) be van kötve.

Most kezdődnek a mulatságos és főleg változatos szórakoztató társasjátékok. Hoznak pólyába kötött figurát s szörnyen kacagnak rajta, hogy ilyen gyorsan rászállt a házra a gólya. Különléle állatoknak öltöznek s utánozzák a hangjukat. (Legjobban szeretik a kutya formáját, mert ki ütköznék meg azon, hogy a kutya az asztal alatt bujkál és megfogja a lányok lábát.) Később deszkára kötnek valakit, ez az ember meghalt, most temetik teljes parádéval. Éneklik neki a goszpodi pomilujt, közben kínálják borral és sajnálkoznak fölötte, hogy többé nem ihatik. Isznak következőleg helyette is, az egészségére, feltámadására s beszélnek a lefolyt életéről, többnyire csak a hibáit, rossz tulajdonságait sorolva föl, ha vajjon kiállja-e és meddig?

A lakodalomban vannak igen előkelő tehetségek is. A férfi násznagya a »Kum«, három párna van alatta, ő itt a legnagyobb ur, nem az egybekelt fiatalok, vagy a házigazda. Ő parancsol, ő hozatja be az ételeket. A lány násznagyát »sztariszvát«-nak hívják, a vőfélyt »dever«-nek. Hatáskörük lényegesen kisebb s inkább az egyházi ceremóniára szorítkoznak.

-Egyszerre csak megkezdődik a menyasszonytánc. Aki lejteni akarja társaságában a kólt, pénzt köteles adni a tányérjába. Legyen mivel megkezdeni a háztartást.

Igy folyik a szórakozás az egész éjszakán keresztül. Hajnalban pelyhet szórnak a vendégekre s tekintve, hogy addigra elfogyott pár hordó bor, képzelheti mekkora mulatozással, dévaj kacagással megy ez.

Végre megvirrad.

Készülődik mindenki, kiürítik a poharakat, most kíséri el az egész társaság az új aszonyt a Tiszára, vagy a kutra, megmutatva neki a helyet, ahonnan ezentúl a vizet kell hordania. Mert azt maga hordja alkonyatkor minden jó háziasszony, teljes díszben, nyakán az aranypénzkekkel.

Az első reggelt tehát elérték volna. A kutat is ismeri a menyecske, nem kell senkinek sem magyarázni, hogy most a Kum-hoz megy a társaság. A Kum édes pálinkával kínálja a vendégeit és főzet nekik. Délben ismét a legény lakása következik s a lakodalomnak csak a harmadik napon van vége. Mind ez a költőség az új férjet terheli.

Tessék már most elképzelni, mibe kerül, egy kellő formák, ősl szokások és hagyományok szabályai szerint lefolyt lakodalom!

Mit tegyen a szegény ember, aki szintén szeretne feleséget hazavinni, de akinek a tizedrésére sem tellik?

Egyszerűen megszökteti a lányt. És ez a legérdekesebb, sőt a legfontosabb benne, hogy kölcsönös beleegyezéssel. Mindenki tudja ezt, mindenki beleegyezik, csak önmagukat csaliák, bolondítják, kinek mi köze hozzá. Szegények ugyanis, legfőljebb még szegényebbek lesznek egy álommal, mert szöktetés esetén a legény tudja a gentlemant megillető kötelességeket, elveszi a lányt, de csöndes esküvő keretében. Ilyenkor még ha előkerülne is a pénz, nem szabad nagy lakodalmat tartani.

A rogályozás idején megáll a másik sarkon egy kocsi, a kíváncsi Milica, kellő előkészítés után, merő kíváncsiságból odaszalad, megnézi, vajjon mi lehet az? Aztán csak a szemérmes kiabálását lehet hallani. (Legalább is így illik) mert fölkapta a kocsi s csupán a kerek dübörögnek.

A beszélgetés megakad egy pillanatra, később azt mondja valaki:

— Szegény Milica!

Az öregek során viszont sóhajgatnak, hogy:

— Mit tehet szegény ember mást!

Itt nincs formális lánykérés, a legény szülői nem fogtak kocsi, hogy a lányhoz tartozókkal megtárgyalják a szívbéli és vagyoni ügyeket, az ügy el van intézve a hagyományok lovagias szabályai szerint.

Pár nap múlva megtörténik az esküvő, ezen csak a templomi funkcionáriusok vesznek részt, a leány szülői azonban otthon busulnak. Nekik nem illik jelen lenniük.

Ők csak egy héttel később keresik föl az ifjú párt, pogácsát visznek a boldogan turbékoló szerelmeseknek és ez a pogácsa a kibékülés szimboluma. Ha pedig a boldogságnak nincs más akadálya, mint az elmaradt ünnepi lagzi, akkor épp olyan boldogok, mint akik akár csak pár ezer dinárt vertek el idegenek traktamentomára.

Hát nem okos ember az a bíró, aki fölmenti a leányszöktetőt? Lehetséges, sőt valószínű, hogy olyankor is elviszik a leányt, ha az nem kész még a menési szándékával. De tessék elképzelni azt a sok izzó szemű leányt, hány kacér, hamis fruska akad köztük! Minek szitják a tüzet, ha nem akariák eloltani? Ámbár micsoda beszéd ez, már hogy ne akarnák!

Öreg riporter

A Szent Rókus 1900

lábsósfürdő hatása

Első nap Negyedik nap

A Szent Rókus lábsóból egy csekély mennyiséget meleg lábvízben feloldunk. Nyerünk ezáltal oxigénnel telített vizet, mely csodálatosan jótékony hatást gyakorol a fájós lábára, megszünteti a kinezásokat, melyeket a cipő szorítása okoz. Elmulasztja a legmakacsabb fagyfaganatokat, a türehtelen fagyási viszketéseket. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyukszemeket és bőrkeményedéseket olyannyira, hogy azok kés, borotva nélkül eltávolíthatók. Egészen biztos, hogy a Szent Rókus lábsó a legelhanyagoltabb lábat is újjá alakítja annyira, hogy a szűk, sőt új cipő olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Járkálhat, amennyit akar, állhat egy helyen órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül. Egy nagy csomag Szent Rókus lábsó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszerárban. — Ha nem kapná, forduljon a szubotica!

KOLLÁR ÉS GABRICS

„Nada“ drogeria, Szubotica

Strossmayerova ulica

Eredet csakis zöld csomagolásban.

A legideálisabb

bőrápoló-arckrém

„CREME ELEKTRA“

Egyszeri használat után nélkülözhetetlenek találja. Illatosítva

ROSA CENTIFOLIA

parfümmel, amely a vérvörös róza nagy-szerű illatát adja vissza a legcsodálatra-méltóbb természetességben.

Kapható tubusban és tégelyben minden illatszertárban. — Kérjen levelezőlapon ingyen mintákat.

J. F. Schwarzlose Söhne, Berlin

Vezérképviselőt:

Heller i Vazonji, Velika Kikinda

Utitarisznya

A Montmartre Kairóban

Elnézem profilod, melyet élesen kirajzol a szinpadról visszaverődő világgosság. Francia vagy s talán most veszem először észre a rokonságot a Bourbonokkal, noha ezt eddig is tudtam. Büszke orrod, puha szád és vidám, vizsla szemed mindenestre Gérard báró Bourbon-arcaira emlékeztet. Mindezt, mondom, csak most veszem észre, mikor a szinpadon Boyer ur énekelt, élcelődik és ágaskodik és te áhítatos örömmel nézed, szomjazod, magadba szívod Boyer ur minden hangját és mozdulatát.

Boyer ur, a »Montmartre ambassadeur«-je, eljött ide, messze keletre, ebbe a lusta, tarka, száznyelvű városba, hogy magával hozzon valamit Párisból: a könnyű kacagást, a csókvirágos emlékeket, a Place Clichy és a Place Pigalle vilánsugáros romantikáját, a drága, finom, boldog és biboros párisi esték halk hangulatát. Boyer ur énekelt széles karimájú kalapjában, a keskenyarcu és keskenyujjú Chaubert ur pedig lágyan, ábrándosan hárfázik a zongorán; a francia szó, a francia dal oly hamisítatlan finomsággal, cseng és csillog, mint egy igazi montmartre-i estében — óh, ki mondja, hogy nem Párisban ülünk egy dalos, kis csapszékben? Boyer ur percek alatt perzselő párisi levegőt teremtett ebben a rut, rideg helyiségben, hamarosan közbekiáltunk, rimeket mondunk a találós versekre és együtt énekeljük a kuplé refrénjét, mint egyszer a Chat Noir-ban.

Lassan, mámorosan feltápáskodnak a rég elszunnyadt emlékek, színt és fényt kapnak az emlékezet sápadó fotográfiái: ni, ott a Szajna, amott a Notre Dame, a Tuillériák kertje, az avenuekön ember és autó bug és nyüzsg, kis hoteledben pedig levél vár rád: ma este fél tízkor a Dömban... Óh, Páris, Páris, suta, sóhajos életem örökös szerelme, most ismét itt vagy, eljöttél egy kurta, bájos estére, mint sietős, előkelő látogató. Félve gondolok rá, hogyha kilépünk és a Rue Fonad talmi, turbános, tülekedős élete zár magába, akkor már mindennek vége lesz. Fenséges látogatónk elutazott, eltűnt s csak az emlékezet kincseskamrájában foszladozó parfömje emlékeztet arra, hogy Páris erre járt a Nilus zengő zöld völgyében. De most még Páris ölében vagyunk, ne gondoljunk hát eltávozásra, messzi elutazásra, keleti felébredésre, most a Montmartre levegőjét lélegezzük, Boper ur szellemeskedését, Made-moiselle Bertrande elfuló énekét és a nyájas Chaubert ur kecsesen és ábrándosan pergő zongorahangjait. Most Párisban vagyunk, kedves.

Ime, ott ül az elmaradhatatlan amerikai az első sorban inafra, rideg, malac-os arccal, nem nevet és nem bosszankodik, pedig pellengérré kerül a fajtája. Lehet, hogy érti a szavakat, de nem érzi az est nagyszerű, perzselő, pezsdítő levegőjét, a párisi szó és szellem szípkarkázó szépségeit. Amerika megkapja a magáét, a csipős dalocskák szunyogok módjára röpködnek a rideg és redves lelkű bussiness man-ekre, akik ámulni, rajongani, élni és nevetni sohasem fognak megtanulni. Kacagunk a finom fullánkzurásokon, Raquel Meller parodiáján, vagy pedig a csiklandozó szójátékokon.

Nézem a profilod, finom francia arcod, mely kipirul és felsugárzik a rajongás, áhítat és héj borzongós érzéseitől. Szemedben boldog lámpafények gyulnak fel, ajkad csupa vidám nyugtalanság, kacagásod üde és egyszerű visszhangja örömben tobzódó lelkednek. Eleven, kacajos, pirosító élet vagy, ismét otthon vagy s lelked ujjongva remeg a hazatérés, a viszontlátás mámorában. Tapsolsz, izgulsz és örömtüzek-től fényes az arcod.

— Mintha csak Párisban lennénk...

Boyer ur most sok közbeszólás és röppenő kívánság után egy régebbi dalába kezd, melyet mindnyájan ismerünk. »Mon Paris« a címe ennek a dalocskának, mely eleinte ugyanazzal a könnyedséggel és vidámsággal indul, mint a többi. De Chaubert ur furcsa, füladó, ájult hangokat csal ki a zongorá-

ból és lábunk alól észrevétlenül kicsuszik a bizonyosság.

Ah! qu'il était beau mon village
Mon Paris, notre Paris!

— éneklő Boyer-uf s halkuló hangjában fura, lájdalmas szépségek hullámlanak. Ön, igen, érzem én is, mint Páris javíthatatlan szerelmese, hogy valami megfogja azt a szívet, mely a Place de la Concorde-on dobogott legboldogabban. Rád nézek és látom, mint csil-

log, hízik a könnyű látólos szemedben. Mialatt zsebkendő után kutatsz, pillád alól kibuggyan az áradósan feldagadt könnyesebb és remegősen pereg le égő orcádon. Olyan vagy, mint Murger vagy Dumas urak valamelyik regényhősnője. Fojtogatós hangon magyarázod:

— Nagyon szegyenlen a könnyeimet, de borzasztóan szomorú dolog: már három éve nem láttam Párist.

Szenteleky Kornél

A SZERENÁD

IRTA: BORSODI LAJOS

I.

Ot ültek együtt hárman a kisvárosi kocsmá egyik félreeső sarkában. Szélesen keringő, álmos füstfelhő, összevegyülve áporodott alkoholközzel, terpeszkedett rájuk és táncolta körül a végsőket pislikoló, poros lámpákat. A nyersfaragású asztalon a csorba poharakban, gyanus színű, olesó lore szunnyadozott.

Nagylaky Mózes, a hegedűvirtuóz, annyi pétervári, bécsi, majd debreceni és székszárdi sikerek hőse, fejét öklére támasztva, félig rajtafeküdt az asztalon. Koponyáján néhány jobb időkből visszamaradt hajfürt imbolygott, sőt az egyik, indokolatlan mereszéggel, fiatalosan a homlokába is csapódott. A ruhája — no de ez igazán nem fontos, hiszen a kocsmá többi vendége sem öltözködött épen az utolsó divat szerint. De ez a színhagyott, sóhajtó szakett nagy szerepet játszott a hegedűvirtuóz életében, mert ha elgondoljuk, hogy a kiváló művész husz éven át, az összes nagyvárosi pódiumokon is, megható hűséggel ragaszkodott ugyanahhoz a ruhadarabhoz, úgy egyszerre elénk villog az a rejtelmesnek látszó ok, amiért Nagylaky Mózes, az élethetetlen zseni, esténként ott volt látható a kisvárosi kocsmájának egyik félreeső sarkában, fejét öklére támasztva és félig rajtafeküdvé az asztalon. A hegedűművész közel járt már az ötvenhez, csak a hegedű művészetét tanulta meg. Az élet művészetét nem kívánta megtanulni.

A másik asztalárs Jójárt Dénes volt. Husz éves lehetett. Dus haja büszkén hullámlzott ég felé és rózsás arcán ünnepléses komolyság és szilárd öntudat ült. Jójárt Dénes vékony teste bizonytalanul zöld ruhába volt szorítva, kissé horpadt melle fölött széles, fekete se-lyemesokor lebegett, amely alól, derűs kíváncsisággal, fehér ingének egy csillogó kanykálta ki. Amint ezekből következik, Jójárt Dénes hivatásos drámaírónak tudta magát.

A harmadikat, aki valamikor régen Oroszországból szakadt ide, az egész városban csak Nikolajnak hívták. Nikolaj egyébként nem tartották egészen tökéletesnek, sőt az uccagyerekek akárhányszor gunyolódva követték, amikor eseten gesztusok között, fennhangon önmagával vitatkozott és látszólag ok nélkül többször hangosan felkacagott. Ni-

kolaj a hóna alatt állandóan egy citerát hordott és ez a citera is esténként ott volt látható a kocsmában a családi asztalon, szinte odasimulva gyöngéd tulajdonosához.

Ezt a Nikolajt a másik kettő a világ legnagyobb hőlesének tartotta.

2.

Koccintás nélkül, esőndesen iddógáltak.

Halkan tört ki a szó a hegedűművészből:

— Uraim, — mondotta keserűen — én megölöm magamat.

Nikolaj éktelen nevetésbe kezdett:

— Ugyan! Hát érdemes egy leány miatt? Érdemes az egész világ miatt? Az ember születik, egyideig kocsmázik, aztán ugys meghal. Minek itt erőlködni?

És hosszú körmeit végighuzta a citera hurjain, aztán a felsikító, zavaros hangáradatot még nagyobb röhejfel kíséerte.

De Jójárt Dénes aggodva nézett a művész elborult szemébe. Nagylaky Mózes egy idő óta állandóan emlegette az öngyilkosság tervét. Ez gyanus volt, főlötte gyanus. És a drámaíró, aki úgy érezte, hogy már hivatásánál fogva is mélyen belelát az emberi lélekbe, ebben a lélekben azúttal határozott alakban látta kibontakozni a végzetes szándékat.

— Nem szabad ilyenre gondolnia, művész, — mondotta férfias komolysággal. — Hiszen nincs is oka rá. Az a leány biztosan szereti önt, egészen biztosan szereti.

Nagylaky Mózes szemében örömmel lobbant:

— Gondolja? Őszintén gondolja?

— Esküt teszek rá.

— Miből gondolja?

— Miből? Istenem, miből? Én ránézek egy nőre és máris tudom, hogy szerelmes-e, vagy sem. Ez a szakmám-ba vág. Meg aztán, minden leány csak boldog lehet, ha ilyen nagy művész szerelmét érez iránta.

Ez az utolsó érvelés határozottan hatást tévesztett, mert Nagylaky Mózes bosszusan legyintett. De utóbb derűs szemmel mondta:

— Ez a leány egy szent. Ma is, a mint végigtépegett az uccán, lesütött szemekkel... olyan volt, mint a megteste-

sült imádság, pontosan olyan. És ön tényleg azt hiszi, hogy szeret?

A drámaíró ellentmondást nem tűrő hangon felelte:

— Ebben kételkedni sem lehet.

De Nagylaky Mózesnek még mindig voltak aggyálai:

— Nézze csak, uram, ha az a leány igazán szeret, miért nem néz sohasem a szemembe? Igaz, ha látom, én is lesütöm a szememet, de azért mégis megérezem, ha rám nézne. Tud ön erre magyarázatot?

Jójárt Dénes válaszolni akart, de Nikolaj most megint végighuzott a citera hurjain és a kirobbanó vad bongás közben röhögve kiáltozta:

— Szerelem, mindig csak szerelem.

Ha az embernek megbolondul az esze, akkor örültek házába viszik, de ha a szíve bolondul meg, akkor szabadon hagyják. Hol itt az igazság?

Nagylaky Mózes meghökkenve nézett Nikolajra, a drámaíró pedig oktató ábrázattal fordult feléje.

— Nikolaj ur — mondta — ezt a kérdést nem lehet bölcsességgel elintézni. Mi most itt az érzések finom hangszere-n játszunk és ezt a művészetet hideg ésszel felfogni sem lehet. — Aztán a tapasztalt emberek finom mosolyával újból Nagylaky Mózes szemét kereste:

— Az a leány épen azért nem néz önre, mert szereti. És mert romlatlan és gyermeteg mint...

A drámaírónak e késői éjszakai órában egyetlen hasonlat sem jutott az eszébe. Felvette a boros poharat és gondolkodás helyett megmégfontoltan kezdett.

A művész is akart valamit mondani. De előbb ő is megfogta a boros poharat és hosszasan iddógált belőle.

Nikolaj színtén.

Nagylaky Mózes most megigazította nyakát a gallérjában, mint aki valami nagy kijelentésre készül, aztán belekezdett:

— Arról van ugyanis szó, uraim... tudniillik... mert egy leány szívét külső eszközökkel is meg kell nyerni... ha mi ma éjjel a drága leánynak éjjeli zenével kedveskednénk... Azt hiszem ugyanis, hogy ez az ő szemében is nagyjelentőségű lovagi cselekedet volna... tudniillik... noha bizonyos, hogy az ő romlatlan lelke...

A drámaíró lelkesen közbeszólt:

— Nagyon helyes és feltétlenül szükséges is. Szaladok a lakására és már hozom is a hegedűjét.

De Nagylaky Mózes gyöngéden viszsanyomta a rohanni készülő drámaíró.

— Ugyan, hová gondol? Hogy én hegedüljek az édesnek a saját hangszere-men, amellyel pénzt kerestem? Ez lehetetlen. A kezem sem volna biztos, a szívem is nyugtalanokodna... De itt van Nikolaj ur és itt van a citera. Majd Nikolaj ur lesz oly kegyes...

Nikolaj sötétben nézett a művészre. Majd hevesen előredobta a vállát és dühösen kiáltozta:

— Már pedig én senki lányának nem muzsikálok. Az egérnek a szobámban igen, a tücsöknek a falban igen, mert azok értik a muzsikámat, de egy leánynak nem. Tud ez szeretni muzsika nélkül is.

Ezzel nagyot csapott az asztalra és rélig hangosan mormogta tovább: Nem én, nem én!

Most Jójárt Dénes vette át a szót:

— Nikolaj ur — mondotta — ön meg tudná tagadni a művésznék ezt a baráti szolgálatot! Hát lehetséges ez?

A művész kérő hangon hozzáfűzte:

— Nikolaj ur, hiszen ön barátom!

Nikolaj szegyenkezve az asztalra nézett. Aztán bizonytalan mozdulattal felállt és a citerát a hóna alá vette.

— Mehetünk! — mondotta halkán.

Fizettek és indultak.

3.

Az ucca mint hosszú, fekete szalag nyult el előttük.

Nagylaky Mózes apró pipára gyújtott, Jójárt Dénes cigarettázott, Nikolaj pedig fűtűrészve haladt előre.

Egymástól nagy távolságban, magas oszlopon, két bánatos lámpa unottan őrizte az éjszakát.

Kutyavonítás.

Egy kávéházból, amint nyílt az ajtaja, öreg valcer hamis ütemei vágódtak ki az uccára.

Dr. M. Michich privátklinikája

Fume—A la ia

Pazze Regina Elena 1.

nteruban telefon 11—8

A garat, fül, orr és lég öszervény megbetegedései ellen

bécsi dr. H. Jek és dr. H. v. Neumann egy temi tanárok műtöbésze és demonstratora vezetése alatt

fonetikai laboratorium énekesek részére és mindenféle beszédhibák gyógyítása

A klinika le modernebtől berendezve, első és má osztállyal. Meleg és hideg víz minden szobában, központi fűtés. A betegek ápolását a szt. vicenza rend kegyes nővérei végzik.

Felvilágosítással szolgál az igazgatóság.

2084

Jó járt Dénes nagy élénken valamit magyarázott a művészeknek. Nikolajt a beszéd nem érdekelte, ő rendületlenül tovább füttyörészett.

Részeg ember került eléjük. Nagy körben megemelte a kalapját és dülöngyve tovább haladt. Nikolaj röhögve nézett utána.

A Hosszu-uca sarkán megálltak. Itt lakott a leány. Egy percig az ablak alatt sugdolóztak, de akkor tanácsosabbnak vélték, a sarkot megkerülni és ott folytatni a megbeszélést.

Arról volt szó, hogy a játékhoz a cíterát valahová el kell helyezni és a drámaíró baráti önfeláldozással rögtön felajánlotta a hátát, mint amely a célnak tökéletesen meg fog felelni. Nagylaky Mózes inkább a mellett volt, hogy a cíterát ketten a kezükben tartásák. Komoly, susogó szavak cserélődtek.

Most hirtelen a sarok mögöl különös zörejt hallottak, mintha közvetlen közelben ablakot nyitottak volna. A suttogás elakadt. Ők hárman összenéztek.

A zörejt még erősebben megismétlődött. Semmi kétség: a leány ablaka felől jött. Három sovány nyak nyújtódott a sarok leshelyéből az ablak felé.

Az ablak kinyílt, egy másodperc — és egy ürge férfialak ugrott ki belőle. Már szaladt is egyenesen abban az irányban, ahonnan ők hárman jöttek. Az ablak ismét becsukódott.

Nagylaky Mózesnek a pipa kiesett a szájából. Jó járt Dénesnek a torkában dobogott a szíve, Nikolaj ujjai zavartan a cítera hurjain táncoltak.

A drámaíró felemelte a pipát és átnyújtotta a művészeknek.

Aztán szótlanul visszafelé indultak.

4.

Egymás mögött mentek a némán, szinte holtan alvó uccában. Elöl, sötét arccal Nagylaky Mózes haladt és feje szinte a melléig lógott. Utána Jó járt Dénes lassu léptei kopogtak a kemény kövezeten. Ő szüntelenül a körmét rágta, ami nála mély tépelődés jele volt. Hátul Nikolaj ballagott, aki élénk érdeklődéssel a kiálló csillagokat figyelte.

Valahol kakas kukorikolt.

Az egyik saroknál Nikolaj megállt. — Jóéccakát, — kiáltotta a másik kettő után, aztán szalutálva eltűnt a sötétben.

A drámaíró érezte, hogy valamit, valami vigasztalót, egy pár meleg szót kellene most mondania. De épen ezt a pár szót nem tudta megtalálni, azt a néhány felszabadító szót, amely a közöttük tátongó, félelmes csöndet meg tudta volna törni.

Hajnalodott. Egy parasztszekér zörgött előre, lomha törtetéssel.

Jó járt Dénes agyát szomorú gondolatok járták át. Eszébe jutott a művész sűrű, keserű fenyegetése. Megölöm magam! Most már biztos, hogy megteszi és pedig nyomban, amint hazaér. A drámaíró tele volt agállal, sőt már egészen tisztán ott látta Nagylaky Mózeszt a ravatalon, amelynek egyik oldalán ő szomorkodik, másikán pedig Nikolaj áll, lehajtott fejjel, hóna alatt a cíterával.

A művész lakása elé érkeztek. A drámaíró e válságos percben még mindig szavakat keresett, de ezuttal is hiába.

Melegen megrázta a művész kezét. Aztán meghatottan még egyszer megrázta a kezét.

5.

Másnap este ott ültek együtt hárman a kisvárosi kocsmá félreeső sarkában. Szélesen keringő, álmos füstfelhő, öszszegyűlvé áporodott alkoholgőzzel, terpeszkedett rájuk és...

Koccintás nélkül, csöndesen iddogaáltak. Halkan tört ki a szó a hegedűművészből:

— Uraim, — mondta keserűn — én megölöm magam.

Nikolaj éktelen nevetésbe kezdett...

Szabó Lőrinc:

Amiért nemcsak templomokat

*Aldassál, Uram, amiért
nékem is adtál valamit,
áldassál, miért
nemcsak szépséget s szórakozást
teremtettél, nemcsak gyönyörű
templomokat s félelmetes
gazdait a pénznek, szemtelen
vigéceit a jósdgnak és
hazudozásnak, nemcsak ifju
lelkeseid, friss vért, kacagó*

*lányokat s gyermeket, — óh,
áldozdál, Uram, amiért
a fájdalmas örömeik és
harcok hétköznapi után
megteremtetted az ünnepet.
a megnyugvást, a Semmit, aki
az idő
teljességében értem is
eljön s dajkáló karjaiban
elringat mindörökre, ámen.*

A desznyó

Irta: Réz

A Bácsme gy ei Napl ó novella-
pályázatára beérkezett pályá-
mú.

I.

Kapás István egész nap nem csinált egyebet, mint pipázott. Örzse asszony pedig szorgalmasan végezte a háziteendőkét. Olyan ember volt ez az Estvány, — mert így hívta az asszony — mint aki csak azért született erre a világra, hogy dühösítse az asszonyt, no meg hogy pipázzon. Estvány rendszerint a ház előtti kis kertben üldögélt a padon és fujta a füstöt irgalmatlanul. Olyan tedd ide tedd oda ember volt az Estvány, aki már az 53-ik évét taposta, de még rendes munkát nem végzett.

Az őszi nap utolsó sugarait küldte a kertbe és Estvány lehunytt szempillákkal bámult bele a sugarakba, hol a bogarak járták est előtti táncukat. Örzse asszony a tornácra foglalatokodott és éles hangon szurt Estvány felé:

— No kend is adhatna mán annak a desznyónak enni... Nem tudom, hogy mi a csudát bámul hiába a levegőbe!

Estvány erányosan, komótosan az asszony felé fordította lomha fejét. A pipát megfontoltan vette ki az agyarái közül, majd a szája összekötésébe lépett egy csomó viznemű anyag révén a földel, — ezzel undorodásának akart kifejezést adni — és nyugodtan adta meg a szót:

— Mit nézök?... Hát azt nézöm, hogy miként tojja a szunyog a tojást, mög oszt ippög azon gondukodtam, hogy ha az a desznyó nem vóna, hát neköm most nem kőne mögötteni!

Örzse asszony néhány erélyes szóval figyelmeztette élete párját napi egyetlen kötelességére, melyre Estvány már pucolt is az ől felé, mert tisztában volt azal, hogy némi ellenszegülés csattanós érveket hozhat ki Örzse asszonyból, aki egy-két pofonnal soh'sem fukarkodott, ha Estványról volt szó. Tehát Estvány ment illedelmesen. Örzse asszony pedig szorgalmasan végezte az udvaron levő kenyérmecencén a meszelést. Nemsokára visszatért Estvány.

— No eszik-e mán a desznyó Estvány? — szólt az asszony.

— Eszik a fenét... Kár is azt etetni... Legjobb vóna, ha eladnánk!

— Kendnek igaza van... Ugy is vásár lesz hónap P-on, ugy hát kend reggel elmögy, oszt eladja. Ha eladta, akkor vösz helyette egy másikat és ha valamivel többé kerülne, mint a mienk, akkor ráfizet kend a többért a pénzbü, amit majd reggel adok!

— Az lesz a legelőerányosabb, — válaszolt Estvány és már ment is vissza a kertbe nézni, hogy tojnak-e a szunyogok!

Ezzel Estvány töviről-hegyire meghányta-vetette a dolgokat, hogy miként is fogja becsapni a »többel« az asszonyt, melyből majd nagyszerű cigánypecsenyét, meg egy-két liter bort fog magába venni a lacikonyhán. Estvány élt-halt a vásárokért.

II.

Estvány korán reggel kihajtotta a disznót az őlből, ki a kiskapun az uccára és szivta teljes tüdővel a kora őszi reggel csipős, balzsamos levegőjét, mely betöltötte a falut. Mindenünnen kocsik, tehének, disznók igyekeztek a vásár felé. Őszinte reggeli jókívánásoktól volt teli a falu. A kocsik finoman felkavarták

az ucca porát. Az asszonynépség csengő kacagása gonyulázott végig ingerlően. Olyan ünneplés volt a hangulat... Väsárra mentek.

Estvány pipázik és ostorával nagyokat pattog a disznó felé. Két óra járás innen a vásár. Erdő mellett visz el az ut. Gyenge szellő hozza a friss erdei illatot. A kocsin viháncoló, ünneplőbe öltözött leányok vizes haján megcsillan a felkelő nap sugara. Minden él és boldog.

Beérkezik Estvány is a disznóval a vásárra. Hangosan beszél mindenki és dicséri az árúját. Estvány elhelyezkedik a disznókörzetben és várja a vevőt. Néhányan már meg is nézték a disznót, de ez csak amolyan próbálkozás volt. Egyszerre csak megáll Estvány előtt egy atyafi:

— Hogy adi kend a malacot!?

— Nem malac e, hanem emberséges desznyó, — szabódik Estvány sértődötten, mint akinek a portékáját lebecsülték!

— Hogy adja kend?

— Ötszáz dinár!

— Négyszázat adok érte!

Körülményes tapogatás következik a disznón és végül tulad rajta Estvány 450 dinárért. Még csak tíz óra van és Estvány tisztességgel befejezte vásári működését az eladást illetően... Ez a nehezebbik rész. Venni az már csak gyerekjáték lesz és ezért Estvány ugy határoz, hogy a két kereskedelmi ügylet között illő egy kis pihenőt tartani a lacikonyhán.

Bemegy a sátor alá, ahol vig muzikaszó mellett már nagy a jókedv és ösmérsők is akadnak. Estvány leül és a cigánypecsenye mellé megrendeli a litert a »sillerből«. Nagy ivások következnek és a második liter is az asztalra kerül. Estvány már veri a taktust az asztalon és énekl a nótát:

»Elmönök a templom mellett
Jaj de szépen énekünek.«

Egyszerre csak észébe jut Estvány, hogy meg kell még venni a haza való disznót is. Fizet... Feláll... Ez már bizony nehezebben megy, mert Estvány igen nagyon el van ázva, de azért indul kifelé. Nem sokáig keresgél, — mert ugy érzi, hogy kezdik a földet alóla kihuzni — hanem ráíval egy emberre, aki disznót hajt:

— Hogy adi kend?

Az atyafi ravaszul Estvány felé néz:

— Hatszáz dinár!

— Ötszázat adok érte!

Estvány ötszázért megvette a disznót. Az asszonynak majd ötszázötvenet hazudik.

Egy madzagot köt a disznó fölére és szépen vezetni kezdi. Rágyújt a pipára és mint aki jól végezte a dolgát, indul hazafelé. Vig nótákat dobál ki a bor Estványból. Csoda jókedve van. Egy-két-szer megtömi a pipáját és már is azt veszi észre, hogy falujának a szélére ért. Most már nem dalol Estvány, csak a szeme csillog és az arca állandóan mosolyra áll. E, de fog örülni az asszony a jó vételnek, — gondolja magában Estvány.

III.

Estvány befordul a kapun. Elöl megy ő, közben van a malzag, aztán következik a disznó. Ahogy beér Estvány a kapun, a disznó csak ránt egyet rajta és egyenesen rohan az ől felé és ott befordul az ajtón. Estvány utána néz és fej-

csóválva jegyzi meg:

— Hogy tudja a lelköm itt mifelénk a járást, direkción az őlba talált!

Örzse asszony megjelenik a tornácra csipőre tett kézzel és üdvözli Estványt!

— No eladta kend a desznyót?

— El a — vágja ki Estvány és nagy gyorsan mondja el a vételt és eladást, csupán a sillert felelti ki, de az asszony ráfordmed:

— Kend felöntött a garatra!... Kend be van rugva!

— Az kevésbé löhetséges, — próbálja Estvány a tényeket letagadni!

— Hát hun van az uj desznyó?

— Bemönt az őlba!

Az asszony az ől felé megy, Estvány pedig utána ballag. Az asszony nekitámaszkodik az ől oldalának és hosszasan nézi az uj disznót, majd éktelen dühvel ront Estványra:

— Mi van ennek a desznyónak a bal hátsó lábán?

— Hát mi vóna?... Hát e... e... egy fekete fót!

— Hát mi van ennek a desznyónak itt az oldalán — és a disznó oldala felé mutat — nézze kend!

— Hát ki van égetve amint látom — válaszol szordinósan Estvány.

— Hát kend elrugaszkodott vén ökör, mit csinált kend?

— Mit?

— Hát kend visszavette a desznyónkat!... Az ódalát a mult hétön égette ki kend a pipával... Na szunyogcsösz, kend szép vásárt csinált!

Ami ezután következett, arról a szomszédok tudnának részletesen beszámolni, akik a hatalmas pofonokra gyűltek össze a kerítésnél.

Még évek multán is így dühösítették a gyerekek Estványt:

— Mikor vösz Estvány bá' P-on egy szép desznyót?

A mostoha állam

Nem kis dologról van szó, amikor ezt mondjuk, mert az egy államban sem fordulhat elő, csak Jugoszláviában, hogy az állam egyik ily nagy iparvállalatát, mint a szubotici Kőfaragó és Márványipar részvénytárs, csak adózás szempontjából használja ki, holott ez a vállalat évente több száz jugoszláviai családnak ad kenyeret és nincs olyan munka, amelyet köből a legművészesebb kivitelben ne tudna előállítani, annál is inkább, mert a legmodernebb gépekkel van felszerelve. A beogradi szkupstina kőfaragó és belső berendezési munkáit mégis idegen államban külföldi munkásokkal, idegen kezekkel készítik, mikor ez a hazai vállalat bőven rendelkezik a legkittünőbb szakmunkásokkal. Szomorú és megbocsáthatatlan vétek, ha az állam az olyan vállalatokat mellőzésben és mostoha bánásmódban részesíti és nem szabad csodálkozni, ha ilyen esetek folytán itt nálunk is nő a munkanélküliség. Feltétlen szükséges lenne, ha az illetékes körök példát vennének a külföldi államoktól, ahol csak azokat a munkákat végeztetik más állambeli cégekkel, amelynek elvégzésére az ő területükön nincs megfelelő iparvállalat. Franciaország hazakergeti a külföldi munkásokat, a többi országok nem engedik meg a letelepülést, a mi államunk közszállításokat Németországra bízott. A leghatározottabban állítható, hogy egy külföldi államban sincs nagyobb kőfaragótelep, mint a szubotici Kőfaragó és Márványipar r.-i. vállalata. Nálunk is van hasonló rendelet, de az állam megelégedik a kiadott rendeletekről, hogy csakis belföldi kőanyaggal lehet állami munkára pályázni.

Az esetet súlyosbítja az a körülmény, hogy az állami szállításokról szóló törvény idevonatkozó rendelkezései értelmében az ilyen munkát csak nyilvános pályázat kiírása útján szabad egyáltalában kiadni, de ha a nyilvános pályázatot mellőzték is — amit csak a leg-sürgősebb és legkivételesebb esetekben enged meg a törvény — az ország legnagyobb ilyenmű iparvállalatát ajánlatlételre okvetlenül fel kellett volna szöktetni.

Részletfizetésre

adunk hitelképes egy-
neknek mindenféle

szövet- és vászonárut

„TEKSTIL“

manufakturno skladište
Pašićeva (Gőzfürdő) ul. 7

ORVOSI DOLGOK

A hosszú élet titka

Ép most egy éve annak, hogy *Richel* francia orvostanár, az akadémia tagja, a Nobel-díj nyertese néhány rövid mondatba foglalta össze az *élet meghosszabbításának* titkát. A professzor tanítása szerint:

Övni kell a szervezetet mindenféle fertőző baktól, tuberkulózistól, ráktól, vesebajos urémiától, tüdőgyulladástól, érelmeszesedéstől. Tartásuk távol a szervezetétől a mérgeket is, elsősorban a nikotint, józan, alkoholfmentes életet éljünk, tartózkodjunk a nemi kicsapongásoktól, a túlból táplálkozástól, kerüljük a meghűléseket.

A kérdés a német tudósokat is tülön foglalkoztatja: valóságos könyvtárakat írtak már össze az emberi élet meghosszabbításáról. A lényeg azonban mindig ugyanaz: józan, mérsékletes életmód és a halálos betegségek távoltartása. Kicsit furesán hangzik: mentől satnyább, degeneráltabb lesz az emberiség, annál magasabb lesz az *átlagos emberi életkor*. Bulgáriában rendkívül sok öregember él. Az össztlakosság harminc százalékát teszik ki az öregek, a rendkívül nagymérvű *gyermekhalandóság* folytán azonban az *átlagos emberi életkor* feltűnő alacsony. *Német statisztikusok szerint a civilizált államokban az emberi átlagos életkor az utolsó évtizedben feltűnő emelkedést mutatott és immár elérte a negyvenedik életet.* Az emberiség egyharmada husz éven alul hal el. Körülbelül a fele elői a negyvenedik életévet és csak alig husz százaléka lesz öreg.

Az átlagos életkor statisztikájában a vezetés Skandináviának jutott. Utána jönnek sorrendben: Anglia, Svájc, Németország, Olaszország, Portugália, Ausztria, Franciaország, Jugoszlávia, Görögország, Magyarország és Oroszország. Az amerikai statisztika rossz: a rohanó élet, a munkaörület alaposan megnyírálja az emberi életet. Az Egyesült-Államok statisztikáját lényegesen rontja a bevándorlók és a színes emberek tuberkulózis-halandósága is. Az ázsiai népek közül a kínaiak és a hinduk halálódása tüntet fel fiesztó magas számokat, míg a katuráltabb Japán az utolsó tíz évben nagy haladásról tett tanulságot. A statisztika külön emlékszik meg a zsidókról, mint akik átlagban magasabb életkort érnek el, mint a velők együtt lakó népek. Ennek okát a zsidóság kulturáltabb voltában és a fizikai munkától való tartózkodásban találják meg. Népfajok szerint: az angolok betegsége a köszvény, az alpesi latin népeké a rák, a szláv népeké a tuberkulózis, a zsidóké a cukorbetegség.

A jó mód, a nyugodt életmód, a szabadban való tartózkodás, sportolás meghosszabbítja, a nélkülözés, a rossz levegőjű ipartelepeken, bányákban való erős fizikai munka megrövidíti az életet.

Az egyhangú, pontos, gépszerű életet élő irodai alkalmazottak rendszerint hosszú életűek, míg a felelősséggel teli, rendszerint, zaklatott életet élő *nyosok* átlag fiatalon halnak el. Mint ahogy a cukorbeteg, a rák, az idegbetegségek is öröklődhetnek, épúgy megfigyelhető, hogy vannak családok, amelyeknél generációkon keresztül is kimutatható a hosszú élet öröklése. *Ezzel szemben ismerünk családokat, amelyeknek tagjai valamennyien aránylag fiatalon halnak el.* A házasság és a vele járó nyugodt, rendezt életmód tapasztalás szerint — hosszabbá teszi az életet.

A legmagasabb életkor, amit a ma embere elérhet: a *száz esztendő*. A százévesek többsége: nő. A száz éven felüli embereknek kellő óvatossággal kell fogadnunk a bementett évszámokat, mert az ilyen bibliai koru emberek szívesen toldják meg életkorukat tíz esztendővel is, ha érdekük úgy kívánja. A legtöbbje már nem is emlékezik a születési dátumára és csak úgy találomra mondja be az életkorát.

Megállapítást nyert az is, hogy elhízott ember sohase élheti meg a száza-

dik életévet. A magas életkort elért egyének minden esetben soványak, szikarak.

Amikor a fiatal kanadai orvos, *Banting* néhány esztendővel ezelőtt előállította a bélnyalmirigy belső váladékát, az insulint, felfedezésével a cukorbetegség szuverén gyógyszerével ajándékozta meg az emberiséget. Az insulín alkalmazásának máris újabb perspektívái nyíltak meg: sikeresen alkalmazzák hi-zókuráknál.

Rájöttek a kutatók, hogy sovány, vérszegény, éhséget nem ismerő betegek insulín adagolására farkas étvágyat kapnak és hizásnak indulnak. Az insulínos hi-zókurák eredménnyel jártak mindenkor olyan sovány, de különben egészséges egyéneknek is, akiknek soványasága eddig minden hi-zókurával szemben dacolt. Hosszas betegségek utáni lesoványodásnál, kezdődő tuber-

kulózisnál is szép eredményeket értek el insulínos oltásokkal. Az insulín csökkenti a vér cukortartalmát, amire a szervezet hatalmas éhségérzettel felel és parancsolóan követeli a táplálékfelvételt.

Az insulínal való erősítő és hizlaló kísérleteket a gyermekgyógyászok is átvették. A német Vogt és az osztrák Auerbach érdeme, hogy az insulín alkalmazása tért hódított a csecsemőpraxisban: *koraszülött és vetzeszületett gyengeségben szenvedő csecsemőket insulínal rövid néhány hét alatt normális sulyra hoztak.* Auerbach első kísérletével egy, a normális suly felének megfelelő koraszülött leánykát két hét alatt normális sulyra hizlalt fel insulín-oltásokkal. Az első sikert uiabb kísérletek követték és ma már külföldön rendszeresen adják az insulint koraszülött és fejlődésben visszamaradt csecsemőknek igen jó eredményekkel. Híres gyermekgyógyászok nagy jelentőséget tulajdonítanak e felfedezésnek: szerintük a jövőben az insulín a csecsemőhalandóság statisztikáját lényegesen meg fogja javítani.

(M.)

TERE-FERE

Amerikai hírek. Különös kísérletet valósítottak meg most Amerikában, óriási tömeg előtt, mely a *Columbus Circ-*et zsufozásig megtöltötte. Egy 1400 méter magas repülő aeroplánról John Thomas, a baritonista egy dalt énekelt. Hangját az egész terem hallotta egy új készülék segítségével, mely a repülőgép hangjait a földre továbbítja.

A dal minden árnyalatát, minden szépségét élvezni lehetett, noha az uccán óriási zaj volt s fönn erős szélvihar dühöngött. Mindezzel még nem érték be. A »légi verseny« végeztével a repülőgép egy utasa a fellegek közül beszédet intézett a tömeghez, melyet a lennlövők viharosan megtapsoltak. Az érdekes, történelmi jelentőségű próbát a repülés minden szakembere végighallagta. Most első ízben adnak hangversenyt az égből a földre.

MEGHÜLÉS, NÁTHA, REUMA ELLEN
legbiztosabban ved
BRÁZAY
SÓ-BORSZ-SZ
2.94 "Indagúti kárható"

Nyolcadfélmillió dollárba kerül az amerikai államok új képviselőháza. Ennek a parlamentnek nevezetessége az, hogy egy pompás gőzfürdő is lesz benne — igaz amerikai ötlet! — uszodával, hideg és meleg medencével játékeremmel s egy tornázó helyiséggel, ahol a képviselő urak parázs viták után kedvükre boxolódhatnak.

Állítólag modern lélekbuvarók tanácsára építették a tornahelyiséget, hogy az ellenpártokban lévő lelki feszültséget fizikai uton »levessék«.

Saját érdekében
mielőtt **RÁDIÓT** vásárol
kérj:n ajánlatot
Leipnik Testvérektől
Hol az összes alkal részre is kaphatók.
274 Tere:ina ul. 5. Nep:örrel zember

A világ népességét korlátozni kell?... Tudósok kimutatták papíron, elméletileg, hogy a földgolyó még tízszer annyi embert is el tud látni, mint amennyit ma amennyiben a termelést fokozni tudjuk s érdekeinket ügyesen összehangoljuk. Más tudósok azonban arra figyelmeztetnek, hogy ez nincsen így. Máris túlságosan sokan vagyunk a világon, azért annyi a nyomoruság, munkanélküliség, azért nem vagyunk képesek megélni. Mindnyájunknak tülönül sokat kell dolgoznunk. Franciaország azon sopánkodik, hogy elnéptelenedik, viszont egy angol tanár, A. M. Carr Sanders »kívánatosnak tartja«, hogy a népesség szaporodását valami módon megakadályozzuk.

— A népesedés kérdésével — mondja — minden időben összefüggött ez a kérdés is, hogyan lehet ellene korlátokat emelni. Ósidóktól fogva mesterségesen

csökkentették a népességet. A vad törzsek egyszerűen meggyilkolták a csecsemőket. Kínában a leánygyermeküket úgy dobálták a tengerbe, mint a rossz gyümölcsöket. Európában a kereszténység térhódításával a csecsemő gyilkosság megszűnt, de a középkorban már igenis gondoltak arra, hogy valamiképpen védekezzenek a tulszaporodás ellen, ezért a házassodást minél későbbre halasztották, ami meg is hozta a célzott eredményt. Körülbelül két nemzedék óta nem foglako-zunk tulszaporodással. Ez annak tulajdonítható, hogy apáink az ipari termelés olyan korszakában születtek, mikor a nép gyarapodása semmiféle akadályba nem ütközött. De azóta a körülmények megváltoztak. Ma nem remélhetjük, hogy az ipari termelés rövidesen annyira fog javulni, hogy a világ minden lakóját el-láthatja s feltűnően szemünk elől az a tény, hogy a jövőben a népesség szaporodása mindig nagyobb gondot fog okozni. Szembe kell néznünk hát ezel a problémával. Hogy milyen módon korlátozzuk a népesedést, azt tüzetesen meg kell vitatni a szakembereknek s miután megállapodtak egy módszerben, figyelemmel kell lenniök arra is, hogy a kívánatos elem szaporodjék s a nem kívánatos csökkentessék. A túlnépesedés mindenben abban nyilvánult meg, hogy az emberek életszínvonala csökkent s az állástalok a munkanélküliek egyre többen lettek.

De kik a kívánatos elemek és kik nem? Ki dönti ezt el?

Mi újság Párisban? A köztársaság elnöke *Doumerge* ur kijelentette, hogy neki a *Charleston* tetszik. Palotájában eljárták előtte — természetesen illedelmesen — és erre a célra kissé átalakítva a néger táncot s nem értette, hogy a maradiak mit kifogásolnak benne. Igaz, ő nem látta, hogy eredeti fogalmazásban hogyan lejt estéknént a charleston-t a körülrajongott néger primadonna *Josephine Baker*.

Egyébként, ha a legmagasabb helyeken a charleston tért is hódít, a bárókban egyre inkább több tért vesz a *black bottom* javára. Multkor egy bárban valami szépséyes párocscsa keringőzni kezdett. Az egész táncterem megállt, bámulta a régiek keringőt és hosszan megtapsolta.

A divat terén az az újság, hogy a nők tavaszra hosszú, kúrtókalapszerű kalapokat fognak hordani, a derékuk hosszú ujjja lesz, igen sok gombbal, himzéseket is alkalmazhatnak rá, spanyolkát is viselhetnek. A férfidivat terén *Maurice de Waleffe* még egyre harcol a térdnadrágért, de ez a keresztény hadjárat, melyet már évek óta folytat a hosszú nadrág ellen, az ibolyák, a gyöngyvirágok kinyílásáig bizonyára nem dől el.

A nők viharosan soványodnak is. Két színésznőnek balesete támadt a soványító kurából. Az egyik egyszerűen meghalt, a másikat mérgezéssel szanatóriumba szállították. Egy indus nevű doktor azt

ajánlja, hogy akik le akarnak soványodni, azok naponta tizenöt-szor egyenek, sok vizet igyanak, aztán menjenek sétálni.

— A Montremartre haldoklik. Kabaré mulatói őrsek, a vörös tüzeskerék — Páris egykori fárossza — bitangul forog nem akad külföldi pali, aki kíváncsi volna a halál borzalmára, a táncosnők bokájára. Oka ennek, hogy a kormány harminc százalékos vigalmi adóval sújtotta a mulatók tulajdonosait. Ma már hiába írják ki, hogy a »a pezsgő nem kötelező« senki sem lép be a forgóajtókra. Most a mulatóhelyek tulajdonosai azzal tiltakoznak a »drákói« vigalmi adó ellen, hogy zenekari tagjaiknak fölmondanak.

HÁLÓSZOBÁK, ÉBÉDLŐK
vasbutorok, függönyök stb.
olesó árban
HEMLER butorüzlet NOVISAD

A nyolcvan éves, süket *Edisonnál*. *Fracaroli* meglátogatta *Edisont*, aki a Menlo-parkban tornyos, rózsaszínű villájában lakik immár negyven esztendeje. Reggel kilenckor villájából a laboratóriumba megy, délig dolgozik, kis nyitott gépkocsiján haza hajt ebédre, mely husz percig tart, aztán újra munkához lát és dolgozik este hatig.

Meadov Croft, hü titkára van mellette, aki elintézi azt a sok ezer sürgönyt, mellyel naponta elárasztják a világ minden részéből. *Edison* sudár, bajusztalan, szakálltalan, olyan, mint valami öreg, jóindulatú lelkész, haja ősz, szemöldöke fekete. Hangja színezetlen, mint a süketeké. Látogatóját azonnal figyelmezteti, hogy semmit sem hall.

Majd így szól:
Tizenyolc éves koromban a *Grand Trunk Railway* alkalmazottja voltam,

BI-OXYNE 3 nap alatt fehér fogak
FOGPOR-PASTA-SZÁJUVIZ.

újságokat árultam meg a sürgönyhivataltalban dolgoztam. Már akkor folyton fölfedéseimen törtem a fejemet s a vasutigazgatóság megengedte, hogy üres óráimban egy kocsi-t a kísérleteim céljára rendezek be. Mikor foszforoldatot készítettem, a kocsi tüzet fogott, meggyulladt. Riadtan ugrottam ki, hogy meg ne égjek, de egy vasuti ör, aki azt hitte, hogy holmi csavargó vagyok, utánam vetette magát s agyba-főbe vert az öklével. Ettől kezdve nagyot hallottam. Most nem hallok semmit.

Süketégeről egyébként derűsen beszélt, azt mondja, hogy Newyork zugó körútjain oly csendben jár, mintha künn a mezőkön sétálna. Hajdan évekig dolgozott egy találmányon, mely hallását megjavíthatná:

Mielőtt
csillárt vásárol
tekintse meg raktáramat
KARLO KRAUSER
Városház épülete: 18905

— De — teszi hozzá mélabusan — a fölfedezők úgy látszik csak másoknak tudnak kitalálni valamit. Maguknak — semmit.

Felfedezéseinek sikerét annak tulajdonítja, hogy mindig makacsul ragaszkodott tervéhez, végére járt minden kérdésnek. 1888 nyarán, mikor a fonográf tökéletesítésén dolgozott, melyet egészen ő talált ki, öt álló napig, éjszakájig nem mozdult el laboratóriumából, le sem hunyta szemét. A fonográfot tartja legnagyobb találmányának.

— A villamos lámpa — szölt — talán hasznosabb az emberiség számára, de a fonográf legzseniálisabb felfedezésem.

Hisz abban, hogy a jövőben a villamosság terén olyan fölfedezésekre bukkanunk, melyekről ma még nem is álmodunk. *Fracaroli* megkérdezte tőle, hány mérnökkel dolgozik? Így szölt:

— Az egyetlen mérnök én vagyok itt, aki különben nem is vagyok mérnök.

HAJLITOTT SZÉKEK
45 dnártól
vendéglők és akások részére 1650
HEMLER butorüzlet NOVISAD
Nagyobb vételnél engedmény

lyekkel áttűsz a termen, érezném az agyadon át-
 becsilléd fel, látám a reszkető mozdulatokat, me-
 előbb, most, éző szemekkel, amint a kastély kincseit
 eddig, lelkem mélyén mindig így látalak, mint az
 nel vissza hozzám, hiába mosolyognál úgy rám, mint
 tek boldog és nem tudok himni neked. Hasztalan tér-
 nőről álmodtam? En most már soha többé nem lehe-
 zsikasan mindazt a gyönyörűségeket, melyet valaha a
 elem csillogva, megejtő kedvességel, sokszínű mu-
 lid, derűs álomvilágból, amelyben életem? Miert hoztad
 kozunk akkor, miért? Miert ragadtál ki abból a sze-
 park egyetlen négyzetével sem. De hát miért talál-
 nekded ajánlottam, nem vetekedhetik a sárgahomokos
 tely, a költészetem, melyet egész királyi szépségben
 butortál, a szerelmem nem értékesbb, mint a kas-
 senki, nem tudok megbirkózni néhány selyemdarabért
 megbuktam, csunyán, szegventeljesen... Nem vagyok
 vágyát... csak ez az utolsó, a kastélyom! És én
 dély és ez mind nem váltotta ki belőled a házasság-
 draka hangulat, könny és mosoly, szerelm, szene-
 közös gondolat emléke tűz össze bennünket, mennyi
 amikor már biztosak az anyagiak. Mennyi nagyzer-
 de állandó, nagy kapcsolatra csak akkor gondoltok,
 érték? Elfogadatok, egy kicsit el is szórakoztok ve-
 dagságra vágytok! Mit nektek ezer másféle embe-
 — Mind ilyenek vagytok... mind... csak a kas-
 Tihamér tovább harsogott:

— Ezt mondd? Ezt hiszed? Ezzel mersz gyamu-
 Mici haragosan pattant föl:
 nem is annyira én, mint inkább ez az új környezet.
 hatatlan szerelmet váltottam ki belőled, vagy talán
 nagyon hálás vagyok, hogy egyszerre ilyen ellenál-
 — Ez sok... erre igazán nem számítottam! Oh
 felugrott és szinte magánkiáltással kiáltotta:
 Anyira elragadta a düh és a felháborodás, hogy
 ilyen kitűnő és gazdag urat.
 palota, nem vagyok hajlandó kienedni kezemből az
 báró ur, jóvők kasztroni. Nagyon tetszik nekem ez a
 mint egy szerencsés spekuláció lebonyolítása. Kedves

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

ura akaratomnak. Ezt remélem, te sem vonod kétség-
 be?

Tihamér csak ült és nem tudott meg sem moz-
 dulni.

— Ez tudniillik igen fontosnak tartom — folytatta
 Mici — mert egy nagyon fontos kijelentést kell ten-
 nem. Te ugyanis az előbb történetek után többé nem
 kérheted meg a kezemet, mert hiszen most, hogy a
 szerepek kicserélődtek, még utóbb én mondhatnám
 azt, hogy csak azért kérsz feléségül, mert grófnő-
 nek tartasz. Azért hát kénytelen vagyok én megkérni
 a kezedet. Remélem, nem kosarazol ki. Különben is er-
 kölcsi kötelességed hozzám jönni, mert már előleget
 vettél fel a hozományodra. Ugyanis, most már be-
 vallhatom, de nagyon kérek, ne haragudj meg érte,
 én voltam az a titokzatos kéz, aki annakidején a fel-
 olvasásodra az összes jegyeket megvásároltattam a
 vélem összeköttetésben álló cégek, bankok és ismerő-
 sők utján!

Tihamér arca lángvörös lett, alig tudta kinyögni:

— De hiszen akkor én egy közönséges...

De Mici sietett közbevágni:

— Ki ne mondd! Szégyeld magad! Hiszen mond-
 tam már, hogy csak a hozományod előlegét költöt-
 ted és én... tudod, már akkor tudtam, hogy a fele-
 séged leszek!

(Vége)

a felhívás a lehető legrosszabbkor jött. Így hangzott,
 nek érezte magát vele. De most, minden eltromolt. Ez
 maga hozakodott volna vele elő, annyira összerőt-
 rot magától érteidőnek talála volna, sőt előbb-utóbb
 élt abban a hitben, hogy ő báró, úgy ezt a kívánsá-
 ezt még tegnap mondta neki Mici, amikor még nem
 Tihamér amolyan zsenye székes főt érezt. Ha
 engem!

— Hát én, megmondom szintén. Arra gondolk
 mindezzel mondan? kérdezte.

— Hova akarsz kérlek kilyukadni, mit akarsz
 mi.

setes gyötörte, melynek nem mert még szavakat ad-
 rejtek, nagyon rosszul érezte magát. Így homályos
 Tihamér érezte, hogy mint veri ki homlokát a ve-
 nánk, munkát, szerelmet, örömet, gondot!

mindig egymás mellett lennénk és mindent megoszta-
 meg, hirtelen a telefonhoz rohantak, ahelyett, hogy
 legszébb gondolatok és legédesebb érzések rohamnak
 autókakszin vagy konthson. És napközben, mikor a
 egymástól, hogy azután egyedül robogjunk haza egy
 éjszakánként, a legdrágább órák után bucsút vegyünk
 az embereket. És semmi kedvem sincsen ahhoz, hogy
 hozzánk nem illő cselekekkel próbáljunk megéveszteni
 annak, hogy bujkáljunk, titkolódzunk és mindenféle
 tudniillik éppen így szereltek. És így semmi értelme
 — Akkor... akkor hát minden rendben van. En
 szereltek, hogy már lekezzeni sem tudok nélkülöd.

— Ugyan. Hiszen tudod, hogy egész lelkemmel
 kinted a vélem való barátságodat?

— És nem csak egy olyan fűtő kis kalandnak te-
 — Becsületeszavamra.

— Nagyon? Becsületeszavadra?

— Természetesen! Micsoda kérdés?

— Szeretsz?

— Mindenekelőtt felelő szintén és igaz lelkekre:

— Parancsolj velem!

Mici? Mi történt. És egészen intett:

Forró Pál

Lohengrin kisasszony

éppen az a baj, hogy a regényekben az ilyen váratlan
 sorsfordulatok megrögződnek, a hős csakugyan báró
 és gazdag és nem kell többé vissza sétálnia a pesti hó-
 napos szobába. Tehát ez a befejezés, a nagy finálé!
 Ezt már nem lehet többé fokozni. Elérte azt, amiről
 mindig álmodott: megvalósítja egy nő legmerészebb
 álmát, betölti fantáziáját, hozzá viszi a száz százalé-
 kos boldogságot. Igaz, csak néhány órára, vagy napra
 és hogy mindez a legvéresebb öngyöny, halálos szatira,
 amelybe majdnem a szive szakad. De legalább majd
 a végén keserű gunnyal szemébe vághatja Micinek:
 ime, ilyen buborék, hazugság a nő szerelme, nem a
 fájdalomban, a lélek megrendülésében fogam, mint a
 férfié, hanem a csillogó külsőségekben!

Tihamér egy pillanatig bosszusan gondolt arra,
 hogy ezt a szép gondolatot milyen siralmas közhelyek-
 kel tudja csak kifejezni, de azután megnyugtatta ma-
 gát, hogy szavának érdekes páthoszával, indulatos
 mozdulataival majd kiszinesíti, érdekessé teszi.

A kandallón álló és alabastrom templomok közé
 épített óra muzsikálni kezdett, bágyadt, langyos ké-
 nyelem, nyugalom ömlött el a finom butorok között, a
 vázákba helyezett friss virágok édesen illatoztak,
 minden olyan tömör, megnyugtató, örökösnek látszott
 hogy Tihamér hátradőlt karosszékeiben, lehunyta sze-
 méjét és megkínzott lelkét átadta ennek a mindenfelől
 feléje áramló zsongító hangulatnak.

Egyszerre felriadt. Megérezte, hogy valaki végig-
 suhan a kert kavicsos útján. És látta, amint Mici köny-
 nyű, kecses járásával végigsiet a szűk, rózsafákkal sze-
 gyezett ösvényen. Csodálatosan szép volt. Mintha
 csak hozzá stílzálódott volna az előkelő kastélyhoz.
 Könnyű, szinte áttetsző fehér fátylaktól készült ruhát
 viselt, ugyanilyen színű turbánt és sált. A ruha elra-
 gadóan szép hullámokba volt szedve és oldalát mesé-
 sen szép francia himzések élénkítették. Az ajka kissé
 erősebben volt pirosítva a szokottnál és ez a piros
 száj élesen és izgatón villogott ki a sok fehérség kö-
 zül. Olyan biztonsággal, lámpaláz mentesen jött fel a

Tihamér meglepéte mögött. Mit akartak masszál!

— Kérlek, nagyon komolyan kell beszélünk egy-kétféle és azután azt mondat:

terden felel szépségében is érvényesült, egy cigarettát a balon, hogy remek selyem harisnyába burkolt lábát Mici azonban felelt, a jobb lábát keresztbe vetette hang?

— Kérlek, nem értem, mit jelent ez a különbség hogy Tihamér megráztatva nézett rá:

De ezt olyan bántóan, élesen, kihívóan mondta, Mici erre csak annyit felelt: Ugy?

netel.

hitek közé szépen becsompepsi a mulatságos törté- akad majd egy színházi kapocska, amelyik a társasági pás kaszáló pletykát készítenek belőle és hamarosan a dolgok. A barátaim, akik felszoktak keresni, pom- lédség révén egy nap alatt az egész környék megtudja azt, ami csak rájuk tartozik? Ha ide költözöl, a ese- gunk ugy, mint eddig. Minék kössük a világ ortára — De hát mi szükség van erre? Találkozni fo- Tihamér elakart a titni a kérdést:

pösség, kihívás rejlett.

— Nem? És miért nem, ha szabad kérdeznem? És ebben a kérdésben már egy kis támadás, es- szivecském.

— Itt lakni? Ertől egyelőre még szó sem lehet Nemleg mogorván válaszolt tehát:

hó a kocsike. Ugyancsak hamar megjött az étvágya. egy kicsit dühbe is hozta ez a felhívás. Elja, de mo- Tihamér nagyon kényelmetlenül feszengett és szobákat. Tudod azt is, amelyikben én forok lakni. — Te, fordult Tihamérhez, mutasd meg a többi ujra utrándozni kezdett, nem bírt a jókedvével.

— Nagyon, sohasem hittem, hogy lesz fértő, aki annyira boldogokká teheti! És a következő pillanatban — Boldog vagy? kérdezte Tihamér.

zett a fértő.

szenvédélyesen, hogy a lány megijedti és kérdőleg né-

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

lépcsőkön, mint aki mindig ilyen kastélyról álmodott és most egészen természetesnek találja, hogy ide invitálták. Azután egyszerre belibegett a szobába ez a sok fehér és rózsaszínű illatos, könnyű kis gomolyag, megállt mosolyogva, kissé hátrahajtott felső testtel, édes mosollyal, csábító szépségének teljében és azt mondta: Itt vagyok!

És ahogyan ezt kimondta, abban benne volt egy forró nyárvégi délután minden tikkadt misztikuma, a szerelmes asszony odaadása, pajkos temperamentuma.

Azután mint egy kíváncsi kis csikó szaladt egyik butortól a másikig, megcsodált, megnézett külön minden darabot, kezével simogatta végig a selyemkárpi- tokat és elragadtatva kiáltott fel:

— Káprázatos, tündéri... de valld be, hogy nem hozok rád szégyent és nyugodtan beültethetsz közéjük! Mit szólsz az új toáletemhez?

Tihamérnek nevetnie kellett.

— Annyi bizonyos szívem, hogy bámulatosan gyorsan alkalmazkodtál az új környezethez. Különb vagy a kaméleonnál is, mert az csak akkor tudja szí- nét változtatni, ha már az új környezetben van, te e- lenben még ide sem jöttél, már átalakultál!

Mici azonban alig hallgatott rá, nem is vette ész- re a Tihamér szavaiban bujkáló gunyt, tapsolt, ugrált örömeiben, valósággal körül táncolta a férfit.

— Jajj de édes, egyetlen, cukros fru vagy! Tu- do-e, hogy még sohasem volt ilyen jókedvem, mint ma? És mindent neked akarok adni, ami kedvesség és fris- seség, szenvédély és gyengédség van bennem, az mind a tied lesz. És soha nem foglak szekírozni és te sem fogsz többé ugy-e savanyu arcot vágni. Hiszen kiáll- tam a próbát, láttad, hogy nem hagytalak el akkor sem, mikor azt hittem, hogy szegény vagy. És most már mindig így fogunk élni, a mienk lesz egyedül ez a paradicsom! Csak arra kérek, mutasd meg, hol áll ebben az édenkertben az almafa, mert tudod szeretnék egy kicsit tépdetni róla!

Tihamér magához ölelte Micit. De olyan hevesen,

híde csemeget kölcsonözi hangjának:

a legszébb szerelmi vallomás. De így kezeztél közönyös, meg. Elvezte, hogy a fértő szenvéd, hiszen ez volt

Az asszony arca annyira felhőtlen mosoly jelent iudak, nem akarják látni!

— Menj! — kihívóan magánkivül — menj, menj, tört ki.

Letroskadt egy alacsony kerevetre és könnyekbe örülte!

re. Kérlek menj, nagy! magamra... félek, hogy meg- szeris ilyen komisz és hozzánk méltatlan jelenetek- a gyengédség legkisebb szikra is el benned, ne kény- sérültek, nem lehet többé erőszakkal összetartani. Ha és esztétikai kapcsolatok fűztek össze, melyek ha meg- gyunk másoknál, hogy miniket olyan magasabb lelki Ertened kell, tudod, hogy mi külön emberek va- kidobni, mint egy rossz eszelet?

magam egy szeszélyes, beszámíthatatlan pillanatban — Miért? Mert itt maradtok? Mert nem hagyom ledi — hebegte.

— Nem ismerlek rád, nem értem, mi történt ve- a pénznek?

teiket romboló és aljas ösztönöket lelelő hatása van meg akarja zsarolni kedvesét. Hát ilyen borzalmas, szen így egy elszánt házmesztériany viselkedik, aki ez a művelt, gyengédelkű, tetőtől-talpig urino? Hi- gyan változhatott meg huszonégy óra alatt annyira Tihamér lelkét után kapkodott. Mi történt? Ho- több!

— Itt maradtok. Eszem ágában sincsen elmenni hidegvérrel azt válaszolta:

szenvédélyes kitörést, azután leült és a legnagyobb Mici szemérembenes nélkül hallgatta végig ezt a nagy! magamra!

nyakok most tovább beszélni veled. Nagyon kérek, válnak... igen... ne vedd rossz néven... képtelen frontotál, mindent elhíportál, mindennek vége. El- lödöz módot, mellyel a házasságot kívántad. Mindent vedel szöved és azt a szinte hétértal száraz, köve- remegő gyors vibrációt, amellyel elhatározásodat, ter-

Forró Pál

Lohengrin kisasszony

— Ha mindenáron válni akarsz, úgy persze nem akadályozhatlak meg ebben. De ebben az esetben nem én megyek el innen, hanem... te!

Tihamér felemelte fejét. Riadtan, értelmetlenül meredt Micire.

— Én... én... menjek el?

— Igen, barátom! Mert ez a kastély nem a tied, hanem az... enyém!

Tihamér előtt forgott a világ, zugott a feje. Bi- zonyos volt abban, hogy megőrült. Csak úgy, mint valami ködön át hallotta Micit.

— Ugy van, kedvesem. És most már illő, hogy én is valódi nevemen mutakozzam be: Telegdy Má- ria grófnő vagyok, unokahuga Telegdy József gróf- nak. Egy kicsit különc és bolond, amint már szemé- lyeseu is tapasztaltad. Egy szép napon eszembe ju- tott, hogy elindulok romantikát keresni és beálltam masamódnak a szabómhoz. Tudod, egy olyan férfit kerestem, aki csak szívet akar és nem pénzt. Azután összetalálkoztam veled, aki egy éppen ilyen leányt kerestél. Sajnos, kettőnk közül én maradtam követ- kezetesebb, mert te bizonyos kerülő utak után végre mégis csak a pénzzel akartad elkápráztatni a sze- gény leányt.

Tihamér borzasztóan szerette volna, ha most megnyílik alatta a föld és elnyeli mindenestől. Soha életében még nem érzett ilyen borzasztó szé- gyent. Egészen megsemmisülve dadogta:

— Bocsáss meg... nagyon, örültem szegyenke- zem!

Mici mosolygott:

— Semmi okod nincs rá. Hiszen jól tudom, hogy amit tettél, azt nem nagyzolásból tetted, hanem a sze- relmemet akartad próbára tenni. Az utóbbi napokban csakugyan kissé különösen viselkedtem, hiszen tudod, milyen nehéz harcot kellett folytatnom az unokafivé- remmel. De most már ennek is vége. Éppen ma, uta- sitotta el a bíróság végleg a családom gondnokság alá helyezésemre irányuló kérelmét. A bíróság ki- mondotta, hogy nagykoru, teliesen épelméjű vagyok.

Mindannyiuk öröme és kívánságára a Habos Történet kö-
vetkező száma az eddiginek kétszeresére nagyobb terjedelemben
fog megjelenni.

U Z E N E T E K :

kenfeld Józsi.
polszki Erzsébet (Senta), Pinter Irén (Senta), Kása Jenő, Vol-
mann Gyuri, Rosenbergr Miklós, Vig Laci, Heiter Jenő, Tri-
Margit, Breinert Katica, Hilkene Károly, Csányi Vilma, Wein-
Kenderesi Gizella, Mészáros Katica, Szatmári Ilonka és Urnos
Voda Palkó, Schelken Józsi, Kasza Martika, Stein Lillike,
Vig Vili és Dezső, Imre Margit, Klauszer Gyula, Stock Dina,
Vida István Pece, Sebők Lillike, Temunovics Ilonka (Senta)
Oszvald Pál, Komlós Csöpp, Thierjung József, Mixich Irénke
Ditrich Heini és Adl, Schossberger Tibor, Steiner György,
Das Laci, Boscian György, Kun Panika, Fritshe Sarika,
Ilona, Biernan Ibolyka, Tertaloga György, Robitsek Ibi, Bor-
Jól felejték meg: Bucsak Magduska, Szűgyi Margitka és
kőr. Helyes megjelölést a jutalmat Neumann György kapta.
Rejtvényeink helyes megjelölése a következő: *Bence, leg-*

rályi palotába, itt megint azt mondja: Irgundum-burgundum,
ebben a pillanatban szép aranyos ruha lesz rajta, demegy a ki-
rálykisasszonyhoz, ott ül egyedül, mutogatja neki János az
üveget a királykisasszony pedig csak intezt, János nem soká
morfondált magában, hanem megírta a királykisasszonnyal
ami az üvegben volt. A királykisasszony felsikoltott: *Apám,*
ahogy meghallották, hogy a lányuk tud beszélni, megjutalmaz-
ták Jánost, Jánosból herceg lett, a király nekiadta a lányát és
fele királyságot és mikor meghalt övé lett az egész királyság.
Azokat a gyerekeket, akikkel együtt volt annál a rossz ember-
nél, magához vette apródnak, a gonosz embert pedig felakasz-
tatta.

az ember neki egy kést és azt mondja: Menj lopni. János
azonban azt felelte: Akármit csinálhatsz velem, agyon is üt-
hetsz, mégsem megyek lopni. Azt mondja erre az ember: Jó,
nem bánom, de akkor cipőpucoló lesz belőled. Itt van egy láda
van benne kefe, rongy, állj ki cipőpucolónak. János cipőpu-
coló lett.

De hogy szavamam egymásba ne öltsem, abban az ország-
ban, ahol János élt, a királynak volt egy egyetlen leánya, aki
néma volt. A király kihirdette, hogy aki a leányt meggyó-
gyítja, ahhoz feleségül adja a leányt és neki adja a fele király-
ságát, ha meghal, akkor övé lesz az egész királyság. Egy va-
rázsló megmondta, hogy mikép lehet meggyógyítani a király-
leányt. Van az erdőben öt kigyó, azt meg kell ölni. Nem mesz-
szé a kigyóktól van egy nagy kő, annak a belsejében van egy
üveg. A kigyók nyelvét ki kell venni, bele kell tenni az üveg-
be s ha azt megissza a királylány, nyomban meggyógyul. A kő
azonban csak akkor nyílik ki, ha kitalálják a varázsszót. Ha
öt perc alatt nem találják ki, akkor a kigyók megint felelednek,
sokkal erősebbek lesznek, mint voltak s megölik azt az embert
aki az üveget keresi.

János egyszer, mikor egy urnak a cipőjét megpucolta, rá-
ragadt valami a lábára. Egy kis cédula volt, arra rá volt írva:
Irgundum-Burgundum.

János megkérdezte a gazdáját, mit jelent az a szó, de az
rákiáltott: Hogy mersz te engem megszólítani, János zsebébe
dugta a cédulát és kiszökött az erdőbe, ott elaludt, mikor fel-
ébredt, körülötte volt az öt kigyó.

Volt ott egy jó nagy fatuskó, felkapta, megölte a kigyókat.
Megtalálta a követ is, de nem találta meg a szót. Már elmúlt
két perc, most se találta. Elmúlt a harmadik perc, ekkor eszé-
be jutott Jánosnak, hogy nála van a bicskája, majd azzal felfe-
szíti a követ. Benyúl a zsebébe, ahogy kotorász, a kezébe akad
egy cédula. Ó már elfelejtette, hogy azt a cédulát a zsebébe
tette, kivesszi, elolvassa: Irgundum-burgundum. Ebben a perc-
ben szétválnak a kő és benne is van az üveg. János kivette, bele-
tette a kigyók nyelvét és elment a királyi palotába. De az örök
nem akarták beereszteni, pedig eléget mutogatta az üveget. A
főőr még börtönbe is vettette és egyszer azt mondja: Evvel a
fiúval már nem lehet bírni, fel kell akasztani. Mikor kivitték az
akasztótérre, Jánosnak eszébe jutott a szó: Irgundum-burgun-
dum. Kimondta, ebben a pillanatban nagy füst támadt a téren,
ugy, hogy a hóhér nem látott. János elszökött. Beszökött a ki-

Mikor végre megérkeztek Pálcsra, a nemzetes ur azt
Furtanai volt.

ötült a nemzetes ur, bár sajnálta, hogy az üldözött nem maga
egy rókát. Bizonyosan rokona volt Furtanai Fülöpnek. Ennek
azonban mégis láta, hogy egy hatalmas kommandó kergetett
lett a kalapját és közben nem ért rá bámmészködni. Egy helyen
szép vidéket, azonban nagy szél fújt, folytonosan fogta kel-
maradozniak mehöltük. Morgó uram szerette volna megnézni a
Olyan gyorsan menek mint a szélvész. A fák gyorsan el-
ragasztk.

aztán huznia kell az autót a rajta levőkkel együtt és ezért ha-
elbujtata. — morfondított magában a nemzetes ur — most
Bizonyosan valami elvarázsolott jó van a kocsi elejében
morgó.

ur mindjárt tisztában volt vele, hogy mi az, ami a kocsi elején
a kocsi nagy teinodással meg is indult. Akkor aztán a nemzetes
ur mindjárt észre vette, hogy ez mégse kutyamorgás. Es akkor
közélt. Azonban a morgás egyre erősödött és a nemzetes
autóbuszon varázskutya van elrejtve és most megrézte a
fogni. Morgó uram eleintén megijedt, mert azt hitte, hogy az
Egyszerre csak elkezdett ám a kocsi elején valami mo-
szálltak.

Ezt hallva, Morgó nemzetes uram és Muncurkó is föl-
— magyarázkodott a bakon ülő ember.

— Nem is jön ez elé a kocsi elé jó, mert ez mától megy
Erre a kocsis és a többiek nevettek.

50 ur. — mikor meg a lovat se fogták be a szekérből!
— Már mért szállnak föl olyan síre, — döbögött Mor-

lunk.
— Hat akkor csak tessék föl szállni, mert mindjárt indu-

— Dehogy nem utazom! Hiszen azért várok itt a hámnal
csisnák nézett.

ember, aki a bakon ült és akit a nemzetes ur az autóbusz ko-
— Az ur nem utazik? — kérdezte a nemzetes urtól egy

folkapasztkodtak.
sok, akik szintén kirándultak Pálcsra és már szép számmal
kocsit huzni fogja. Azért hát nem is sietett föl szállni, mint má-
kább arra a hatalmas lóra volt kíváncsi, mely ezt az órtomba
masabb és a kereké is vastagabb. Azonban a nemzetes ur in-
fucsa egy szekér ez. Olyan mint más kocsi, csak hogy hatal-
Meglátta az autóbuszt és azt gondolta magában, hogy milyen
városkaza elé, ahol a hirdetés szerint az autóbusz várakozik.

mondta Muncurkónak, hogy menjenek fürdeni, ha már fürdő-
helyen vannak. Muncurkó ekkor azt sugta a nemzetes urnak:

— Tudod, papa, én már régen nem mosakodtam alap-

san és piszkosan szégyenlem magamat a többi fürdővendég
előtt menni fürdeni.

Erre Morgó uram kijelentette, hogy ő bizony fürdik és
megparancsolta Muncurkónak, hogy várjon rá a parkban.

A nemzetes ur elment a fürdőházba, ahol azt kérdezték

SCHLICK-NICHOLSON

gép-, vagon- és hajógyár r. t.
BUDAPEST VI. VÁCI ut 45-47

Export iroda és raktár:
Beograd, Karadjordjeva ulica 101

Egyéb eladási helyek:

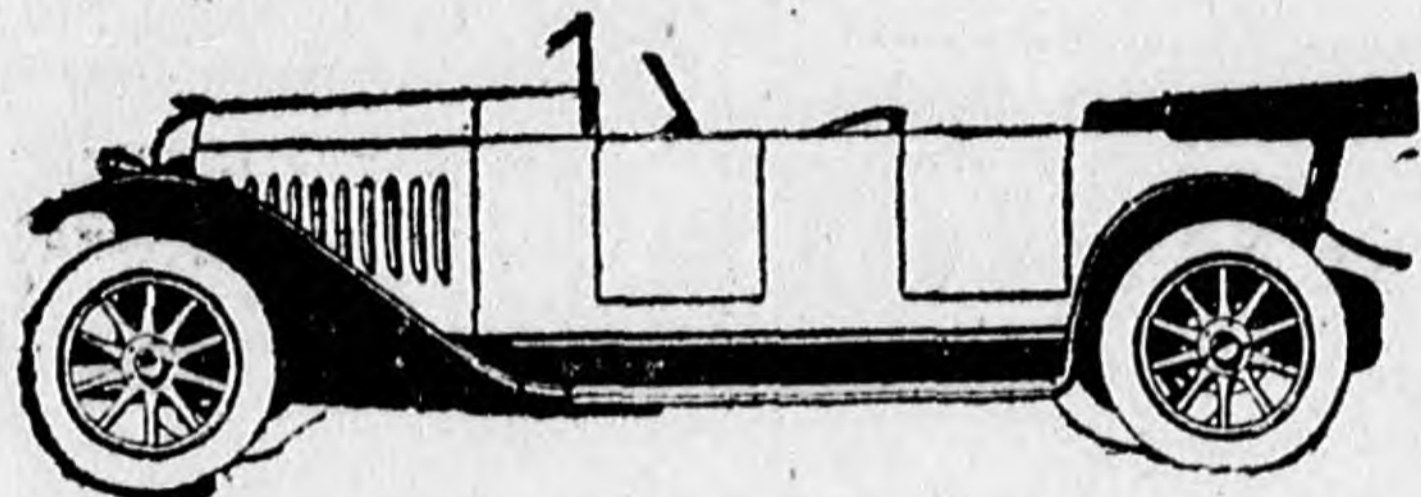
Subotica: „Mašina“ Daničićev put 172
Vršac: Artur Zoffman Trg Kralja Petra 13

Gőzcséplőkészletek, vetőgépek, traktorok, Diesel- és szivógáz motorok, gőzkazánok, gőzgépek félstabil lokomobilok, jéggyári és hűtő berendezések, szivattyúk, vasszerkezetek, elevátorok, szállítóberendezések, vagonok, folyamhajók, uszályok stb.

1779

Mogin M. autogarázsa

Novisad, Temerini ut 94

Autólakkozást végzünk fecskendezőgéppel (Spritz-masin), Duco-lakkal. A lakk nagyon fényes és tartós. Egy autót 8 nap alatt újra lakkozok, hogy az teljesen száraz és használható. Végzünk **kárptozást**, javítást; készítek **új rugókat**. **Mechanikai műhely.** Készítek **új karosszériákat** és vállalok mindenfajta **autójavítást**. — Szolid és mérsékelt árak.

2659

Kiváló tisztelettel
Mogin Mladen

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

REKLAMARAK!

gummi cipősarkot, amely elsőrangú amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulthatatlan, amelyről mindenki az első próba után meggyőződik. 1253

Szerb és jugoszláv

NEMZETI-ZÁSZLÓK

tiszta gyapju, színe víz és nap ellen garantálva

Szállít nagyban és kicsinyben minden nagyságban

KLEIN i VINKLER SUBOTICA

Trumbićeva 22

Kérjen árajánlatot

500

ASZTALOS MUNKÁT

(pületek, bútort, portált, üzletberendezést és átalakítást, butorisztitást és javítást

a legolcsóbban készít

NÉMETH MIKLÓS

asztalosmester, Mandić va ul. 7., az ócskapiac mellett

Árajánlat díjmentes

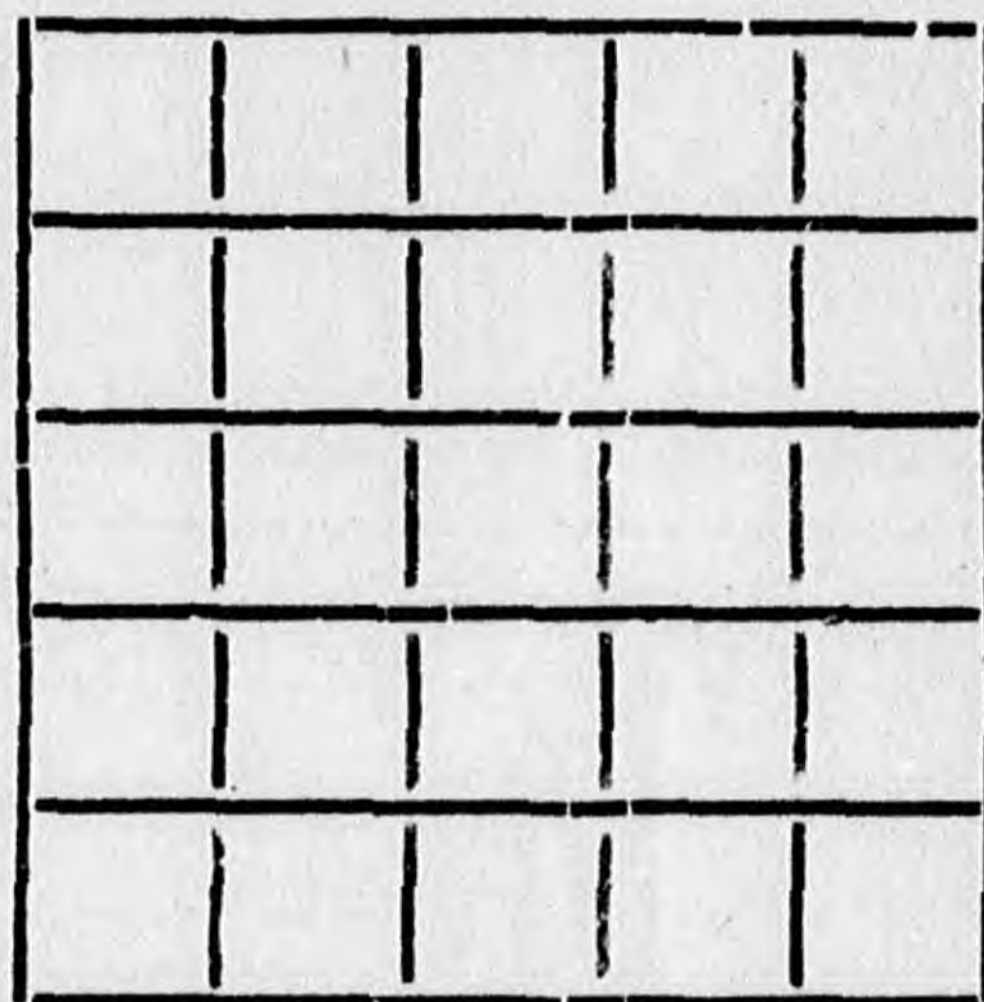
REJTVÉNY

Mágikus kocka

A A D D D E E E E E F H
I I I I M L L L L T V V

A fenti betűkből öt betűs szavak alkotandók, melyek jobbról-balra és felülről-lefelé olvasva ugyanazt az értelmet adják.

1. Magyar város, ige, ragozott számnév
2. Ezt csinálja a háziúr a házbérrel
3. Kereskedelmi kifejezés, a költvévelben rendelt áruból
4. Pipere márka
5. Hőgyek legfőbb irányítója.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Éli, 5. Actio, 11. Evi, 14. Választott bíróság, 17. Izibe, 18. Anina, 19. Amely, 20. Áke, 21. Old, 22. Ave, 24. Ana, 25. Öre, 26. Ina, 28. Éta, 30. G. sz., 31. Rud, 32. Korzika, 35. Ephesos, 38. Tea, 39. Testi, 42. Raáb, 43. Ledob, 46. Roóz, 47. Ölt, 48. Háborusdi, 50. Aii, 51. Robi, 53. Ništa, 54. (v)Éreb, 55. Etage, 57. Ink, 58. Belseje, 60. Elysium, 62. Piz, 63. Set, 65. Itt, 66. Tor, 67. Üde, 68. Lob, 70. Oel, 72. Ris, 73. Aze, 74. Börbe, 76. Néném, 78. Biela, 80. Itt bilincsbe vernek, 81. Óta, 82. Tincs, 83. Ima.

Függőleges: 1. Évi, 2. Lázár a palota előtt, 3. Ilike, 4. Öse, 5. Atala, 6. Cond., 7. Tti, 8. Ima, 9. Obaveza, 10. Ura, 11. Eseng, 12. Választó fejedelem, 13. Igy, 15. Abe, 16. Óma, 21. Ondolál, 23. Eti, 26. Ins, 27. Motorikus, 29. Akt, 31. Reb., 33. Rebus, 34. Aer, 35. Erőre, 36. Háta, 37. Seb, 40. Soare, 41. Izibe, 44. Donni, 45. Óda, epos, 49. Stb, 52. Ige, 54. Ész, 56. Eli, 57. Istenit, 59. Lir, 61. Yto, 64. Torta, 66. Times, 67. Üzent, 69. B. B. B., 71. Léni, 72. Rébc, 73. Air, 74. Bió, 75. Ein, 77. Necsn, 78. Bel, 79. Aka.

CONTINENTAL AUTO-GUMMIKAT

Ford alkatrészeket, olajokat és autófőszereleési cikkeket jutányos árban szeresheti be

P. KNÉZY-nél SOMBOR

Naponta friss batteria

gyári áron
S. AD. ENGL SUBOTICA

Visszonteladók kérjék zseblámpa- és öngyújtó árjegyzékem.

KOMLOZSINEG

szükségletének fedezése előtt saját érdekében hívja fel ajánlattételre

Weitzenfeld és Társa

Suboticán 25 év óta fennálló szaküzletét

Mi az Önnek megfelelőt fogjuk a legolcsóbb árban ajánlani

Ponyva és zsák áraink figyelemre méltóak

ÜZLETNYITÁS!

Novisadon, a Pašičeva ulica 17. szám alatt **varrógép- és kerékpárüzletet** nyitottam, ahol gyári lerakatot tartok a legjobb márkájú árukban, mint:

Dürkopp és Neumann varrógépek, Dürkopp és Puch kerékpárok, Columbia gramfonok és hanglemezekben, továbbá öngyújtók, zseblámpák és az összes e szakmába vágó cikkekben.

Kérem a m. t. vevőközönséget, hogy nb. megrendeléseivel üzletem támogatni sziveskedjék és előre is biztosítom t. vevőim a leg gondosabb kiszolgálásról.

„EXPRESS“ — **J. HORVATH**
varrógép- és kerékpár-lerakat

103

Ez a valódi Daruvarj Krém

Háromsarkos piros dobozban. Ne fogadjon el mást. Kapható minden jobb üzletben. Ahol nem kapható

rendelje postán a készítőnél.

Blum gyógyszerár, Subotica

1327

Főpostával szemben.

Mezőgazdák és kertészek figyelmébe!

»AZOFORM«

talajoltó baktériumokkal nagy termés kevés költséggel

Minden növényre hatásos!

Felvilágosítással szolgál a szubotica-i főlerakata

Puhalák és Szentí fakeskedők
Subotica, Beogradski put 89 - T. (fonszám 22). 2711

Kadó Paicson

téli-nyári lakásra egy modern szép villa

mely áll négy szobából, két verandából és megfelelő melléképületekből; hozzá tartozik egy fenyves park, egy hódszó és cse éd a ás. Felültek megüdvültek a megbízottak!

Bárdos Izsó ügyvédnél, Subotica
L. Paje Ku'un-žičeva ulica 3.

72

Kiváló elős

kerti székeket

a legjutányosabb áron készít Zánin András
székgyártó, Novembra ul. (Bajskiput) 13.

Kerékpárt, kerékpár-
a katrészeket, külső és
belső gumit, va ró-
gépét, gramofont, gram-
ofon emezeket, futball-
labdát legolcsóbb áron
szállít

Em. Fischer
Zagreb
Sudnička ulica 3/17
Nagy képes árjegyzék 3 diad.
evél élyeg ellenében
ingyen és bérmentve 1572

**Tanaton-
Extrakt**

gyümölcsfák, szőlő és
komló permetezésére,
továbbá marhák rühes-
ségének gyógyítására
kapható **nagyban**
és **kicsinyben**
M. Todorović
nagytrafikjában
Subotica
Aleksandrova ulica 8

**Nagy
szerencsét**

csinálhat, ha próbaképen ita-
szüksé letét a szubotica vasutia-
szemben utonnan megnyit

„ANDRÉ”-féle
nagykereskedésben a legjobb mi-
nőségben és legolcsóbb áron
szerzi be.
Kelebiai és kraljevbrgi bor és
törölypálinka, szerbiai szivó-
rium, francia likörök és cognak,
Jamaika ru, hordó és üve árú.
Uicai kivite re és ita mérőknek
kivételes olcsó árak.

Andrija Švarc
Subotica, Telefon 535.
1439

Háziaszonyok figyelmébe!

Olcsóbb, mint bárhol
Sphinx I-a koral és öntött
VASEDÉNYEK
kefék, sziták, piaci utazó és papir
KOSARAK
virág és kézimunka állványok
METEOR-KÁLYHÁK
tűzhelyek és káyhatalók
LÁBTÖRLŐK
nagy vá asztékban
Ehrenfreund Géza
háztartási és konyhafelszerelési
üzletében, Rudič ut. 1

ELŐNYOMDÁT

MODERNŰL FELSZERELVE,
LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT
**Leopold
Sámuel**
előnyomda berende-
zési gyára
Senta
4852

90 dinártól

konyha-, szoba-, templom
és kápolnafestés
Horváth Almászi József
Skotus Vintar ulica 75.

**Tavaszi és nyári
kalapmodel jeim
megérkeztek**

„DAME”
kalapszalón, Subotica
Báranyi út 14.
Áta aki ásokat diva os fazo-
no ra os n á alok

**TREBAŠ LAKA?
-UZMI OVOG!**
MOSTER TVORNICA LAKA BOJAD.D.
ZAGREB
KR. DVORSKI DOBAVLJAČ.

A leipzigai vásár
levélpapir-ujdonságai
megérkeztek!
Szátküldés papirkereskedőknek:
LÉVAI JENŐ papirnagykereskedése
S. Tari-Becs n 2388

Autósok!
Tökéletes vulkanizálás
gyári munka, garancia mellett
Reparacija Auto Guma — Sombor
Sulárd A. mérnök házában, — Atanackovića 8.

Tavaszi ujdonságok rőfős divatáruban megérkeztek

SELYMEK női köpenyek és ruhák részére
Női szövetek köpenyek, kosztümekek és ruhák részére
Férfi szövetek öltönyök és felöltők részére, továbbá bársonyok,
zefírek, lengarniturák, vásznak, klotok, kreppek
stb. nagy mennyiségben megérkeztek.
Tekintettel arra, hogy az összes árut legnagyobb gyáraknál elsőkézből
nagyon kedvező áron szereztük be, mindenkinek saját érdekében
ajánljuk, hogy szükséglete fedezése előtt győződjék meg nagy vá-
lasztékunkról, áruink kitűnő minőségéről és olcsó árainkról.
SZABOTT ÁRAK! PONTOS KISZOLGÁLÁS!
LETIĆ és MIŠIĆ divatáruháza
NOVI SAD, Kralja Aleksandra ul. 4. (Városháza mellett)
2804

OSIJEKI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
OSIJEK

Mielőtt komlószáritót vesz, kérjen
tőlünk árajánlatot új rendszerű

komlószáritónkról

Nagy teljesítőképesség. — Olcsó ár — Szolid kivitel

Vezérképviselő:
Reith Mihály, Novi-Futog

CANADIAN PACIFIC

**Magyar vagy német
földmunkások és családjaik**

február végétől kezdve szállítanak

Kanadába

Indulás minden héten.

Mindennemű felvilágosítással szolgál ingyen
CANADIAN PACIFIC
Beograd Wilsonov trg 107. Sombor R. Kovačić
Pariška 2.
Őrizkedjék család ügynököktől. 17

Halló! Halló!

Vett-e már sors egyet
GYETVAINÁL B-Topolán,
ha vesz okvetlen nyerni fog.
Huzás április 11.
4.200.000—, 1.200.000— 560.000—, 500.000—
400.000—, 300.000— stb. 82.000,00 dináron felüli
nyeremények. Minden második jegy nyer. Sorsje-
gék árai 100, 200 és 400 dinár. Pró áljon szerencsét!
GYETVAINÁL B.-TOPOLÁN.

Subotican, a f. térene y jóforgalmu
rövidáruüzlet
elköltözés miatt jutányosan eladó
Cim a kiadóban 2614

Bördisműárak
m ilyen leszállított árban
kaphatók
SCHLAGER HENRIK
speciális bördöndősnél
Subotica
(Aleksandrova ul. 1 sz.)
A Isuto's divat szerinti
rődiküök megérkeztek.

**Szűc.ók
figyelmébe!**
Őrölt
szappangyökér
kapható a legolcsóbban
Nojcsek Géza
cégnél Suboticán

Schamotte-tegla
és liszt. Gen rator és
kubolo kemence-téglák
mért szerint
Keromit-tegla és -lapok.
Gyári raktár és gyári áruk
Findeisen Gusztáv i Drug
Novisad, Hotel Orient épület.
Telefon 419. 2267

A legregyebb becsi szarvas-
marha- és sertésbizományj
és exportüzlet
Otto Benedekovits
Wien, III/4 — St. Marx
Telefon interurbán 92—402.
Alapítva 1868 — Ejjeli tel. 98-402
Sanatorium Semmering
(ezelőtt Veesy Semmering)
Tulaj onos:
Otto Benedekovits
Telefon: Semmering 10
Egész éven át nyitva!

Hentesárak
legolcsóbbak és legizle-
tesebbek, valamint friss
marha-, borju- és sertés-
husok kaphatók
SZABADOS-
uál, hentes és mészáros
Gradska kuća. 1581

Izazi tavaszi
cipőkülön legességeket
találhat
KOCH ARMIN
„DANICA”
cipőüzletében
Jeličićeva ulica
Kiskapótna mellett.

Beograd legforgalma-
sabb utvonalan legfé-
nyesebb portállal be-
rendezet:
**cipőüzlet
eladó**
Ajánlatokat „S. 17”
jelűge alatt
Hegyi Lajos
hirdetési irodájába,
Budapest VII. Király
ucca 67 kérétnék.

ABLAKÜVEG
minden mérethen legelőnyöselt
áron
Drag. Obradović
gyári lerakata Beograd
Kr. Milana 31. (Uroševa Pivn ca)
Telefon 31—98. 9052

Legujabb divatkülönlegességek

Kasha kompozé
Kasha doublé
Charmo'a
Angol férfi s övtek
130 cm. széles női divatszövet 75 dinár

2728

Sár Sándorné divatüzlete
Subotica Fötér

Sajtó alatt

TAMÁS ISTVÁN

uj könyve

Öt világrész a Szajna partján

Kosztolányi Dezső előszavával.

180 oldalon negyven rézkarcszerű illusztrációval, elegáns kivitelben.

ELŐFIZETÉSI ÁRA 30 DINÁR

Előjegyzéseket elfogad a Minerva Könyvosztálya.

Az osztrák és magyar biztosító társaságok S. H. S. területén levő biztosításainak liquidálása

A Kereskedelmi- és Iparügyi Minisztérium, a belöldi biztosítottak érdekeinek a leghathatósabb védelme céljából, az 1922-iki VI/4625 és 1924-iki IV/2192 számú rendeleteivel felhatalmazta a »Phönix« életbiztosító társaság jugoszláviai vezérigazgatóságát Beogradban, az alant felsorolt biztosító társaságoknak az SHS. területén még érvényben levő biztosításainak liquidálásával.

Az esetben, ha a biztosítások osztrák-magyar koronákban lettek kötve, úgy azok jugoszláv koronákban, vagyis 4:1 arányban (minden 100 korona 25 dinár) számoltatnak el, ugyancsak szintén továbbfizetés esetén is, a díjak az értékátszámítás időpontjától kezdve szintén jugoszláv koronákban, illetőleg negyed dinárokbán fizetendők.

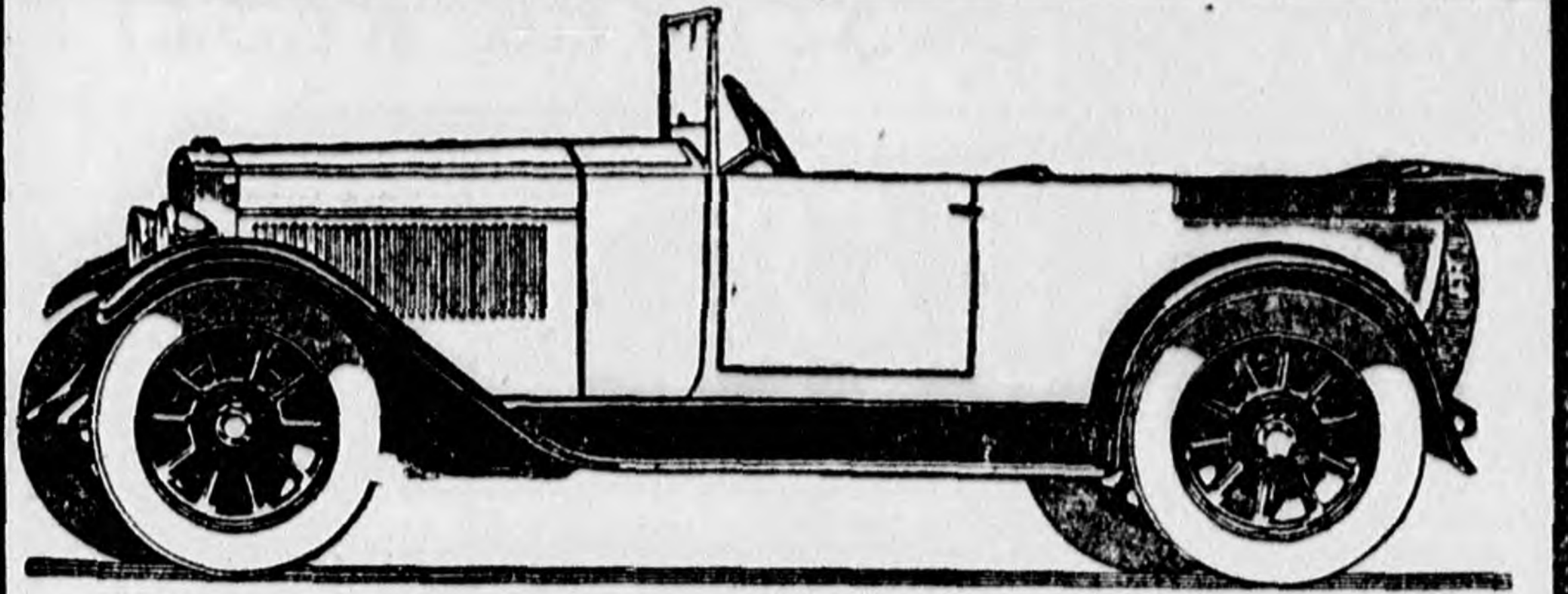
Ajánljuk az érdekelt feleknek, hogy biztosításaik liquidálása, vagy esetleges további díjfizetés céljából, haladéktalanul forduljanak a »Phönix« életbiztosító társaság beogradi igazgatóságához (Knjeginja Ljubica ul. 15), annál is inkább, mert egy bizonyos időpont letelte után, ha a díjak nem lettek a fenti előírás szerint befizetve, lejáratkor már nem a teljes biztosítási összeg, hanem annak csak egy része: még pedig a tényleg befizetett díjak összegének erejéig kerülhet csak kifizetésre.

A »Phönix« életbiztosító társaság az alant felsorolt biztosító intézetek kötvénytulajdonosainak, valamint a saját régi kötvényei tulajdonosainak kártalanításul oly lényeges kedvezményeket nyújt, amennyiben azok a mai idők pénzviszonyainak megfelelően új biztosítást kötnek, amely kedvezményekkel az annak idején szándékavett takarékosági elv és a jövőről való gondoskodás, ma megvalósulnak.

Minden ilyen esetben ajánlhatjuk azonnal a »Phönix« beogradi igazgatóságához fordulni.

A tekintetbe jövő társaságok a következők:

1. »Allianz«, Bécs	12. »Magyar Országos Biztosító Intézet«, Budapest
2. »Atlas«, Bécs	13. »Magyar Élet és Járadék Bizt. Intézet«, Budapest
3. »I. Beamten Verein«, Bécs	14. »Első M. Katonai Biztosító Int.«, Budapest
4. »Janus«, Bécs	15. »Magyar-Hollandi«, Budapest
5. »Wiener Leben und Renten Vers. Ges.«, Bécs	16. »Gazdák«, Budapest
6. »Wiener ständische Vers. Ges.«, Bécs	17. »Magyar-Francia«, Budapest
7. »Universale«, Bécs	18. »Nemzeti Baleset«, Budapest
8. »Union«, Budapest	19. »Guardian«, Newyork
9. »Hazai«, Budapest	20. »Star«, London.
10. »Hungária«, Budapest	
11. »Pallas«, Budapest	

Az 1927-es típusu „FIAT” autók megérkeztek

Nagy raktár az 509,503.507 és 512-es típusu nyitott, valamint csukott autókból. Mélyen leszállított árak és kedvező fizetési feltételek

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

KARLO ZWIRSCHITZ, SOMBOR

2683

„CLOU”

száraz tűzoltóapparatú kemiai porral

Német újonság DRP

versenyen kívüli árak. Tüzesetek után az apparátusokat ingyen megtöltjük. Kérjen prospektust és árajánlatot a jugoszláviai vezérképviseletről

Sámuel Deutsch trgovačko poduzeće Subotica

Helyi képviselők magas jutalékkal kerestetnek!

A suboticiai városi tűzoltóparancsnok nr nyilatkozata a „Clou” száraz tűzoltóapparatú használatosságáról:

Nyilatkozat. Alulírott bizonyítom, hogy a száraz tűzoltóapparatú „CLOU”-t kipróbálva a következő szakvéleményemet adom az alábbi esetekre:

1. benzinnel, kátránnyal leöntött ládán
2. benzinnel átitatott zsákokon
3. kádábaöntött benzinen.

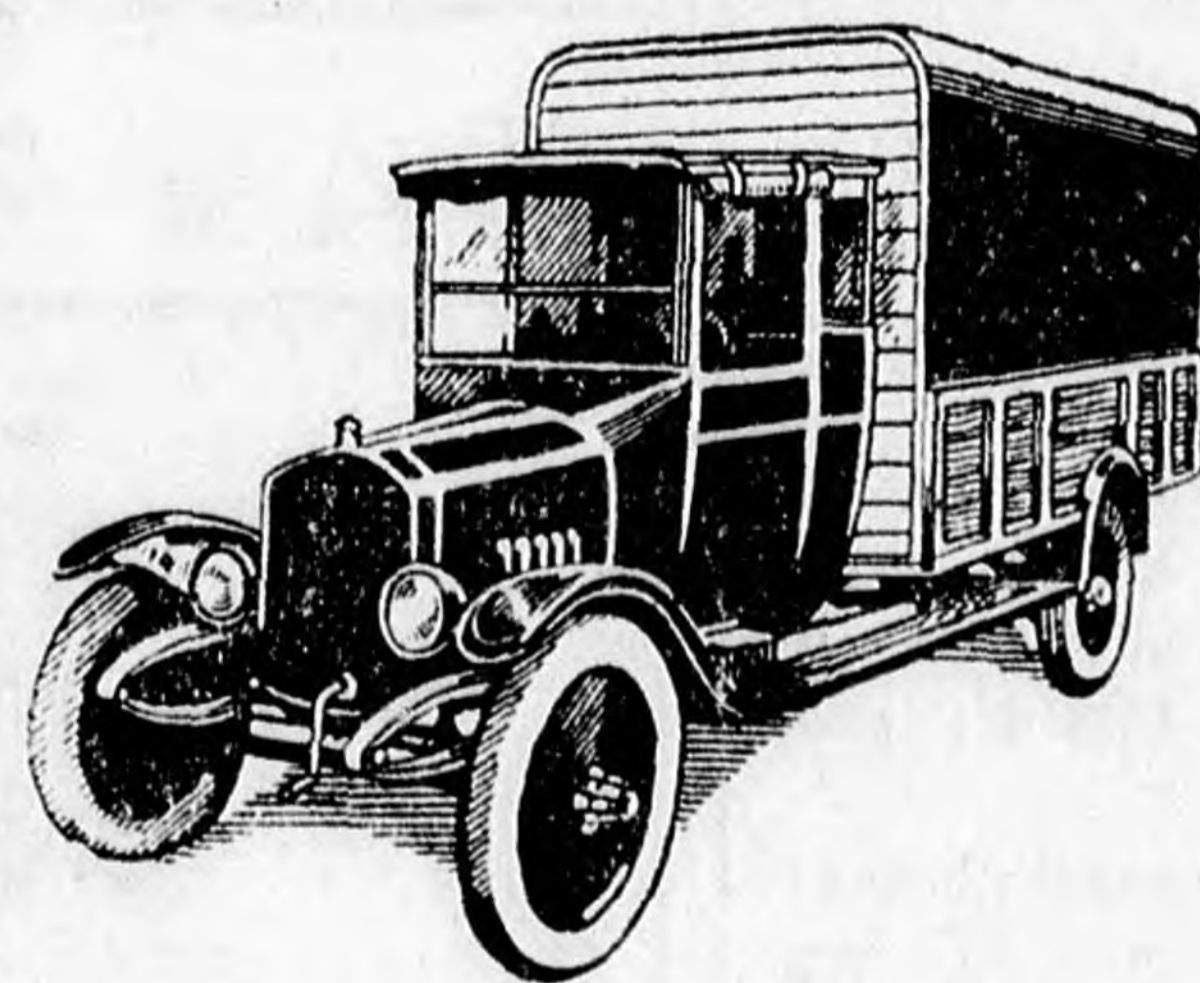
Az 1. és 2. próbánál az oltópor, mely a lángokra lett szórva (csapva), azonnal elfojtotta a tüzet. A 3-ik esetben már több oltóport kellett felhasználni, hogy a kádban égő benzin egész felületére rászórva (rácsapva) eloszlott, amikor is ez megtörtént, a tűz azonnal megszűnt.

A „CLOU”-nak tűzfojtó képessége elsőrendű, továbbá teljesen érzéketlen a hideg és időjárásváltozásokkal szemben, az oltóanyag teljesen ártalmatlan.

Subotica, 1927. március hó 14-én

And ija Milassin s. k.
gr. zap. vatr. čete

72

**Autóérdeklődők
figyelmébe!**

Legujabb típusu
**Ford
teherautók**

2 tonna teherbírással, hosszabbított chassival, 4 rugós, 3 és 4-es sebességgel, továbbá legujabb típusu

teherautó és autóbusz chassiek

megérkeztek. Különösen felhívjuk az autóérdeklődők b. figyelmét, hogy saját érdekében, minden vételkényszer nélkül tekintsek meg ezeket a legujabb típusokat, amelyek a modern technikának teljes tökéletességei és amelyekben Fordnak előszerűsége, gazdaságossága és takarékosága 2560 nyilvánul meg.

„Autocar” Novisad
Trifkovićevo trg 5. — Telefonszám 132.

Kedvező árak és feltételek melletti kiárusítás

Atlas butorgyár és faipari r. t. Novisad,
üzemfelosztás miatt kiárusítja teljes felszerelését u. m.:

1. BUTOROK, Hálósobák, ebédlőberendezések stb.
2. 140 HP. szívógá motor, 35 HP. lokomobil
3. Asztalosgépek: szalagfűrész, gyalugép stb.
4. Kellékek: u. m. fa, furnier, vasalások stb.

2679

Érdeklődők fenti tárgyakat naponta 8—12-ig és d. u. 1—5-ig meglekinthetik

ATLAS D. D. NOVISAD Šumadijska ulica 10

ÓRÁK és ÉKSZEREK RÉSZLETRE SUBOTICA, SOKOLSKA-U. 2.

»ORCO«

a legjobb dobozos svájci sajt, kérje mindenütt!

Képviselet:

FR. SRDAR & Co. ZAGREB - ILICA 91.

Félaru utazás Budapestre és vissza, ugy a jugoszláv, mint a magyar vasutakon

Kiállítási igazolvány felmutatása mellett 1927. március 19-27. között

vizum nélkül

is átlátható a magyar határ. Ez esetben a vizum utólag Budapesten szerzendő be 50% árkedezmény-nyel. E vizum két havi tartózkodásra jogosít.

Az Országos Mezőgazdasági Egyesület 1927 március 24-től 28-ig tenyészállat- és mezőgazdasági kiállítást rendez. Ez alkalomból

1927. március 13-tól április 6-ig

ugy a jugoszláv, mint pedig a magyar vasutakon félaru jeggyel lehet Budapestre és vissza utazni.

A kiállításra utazóknak szabályszerű és magyarországi utazásra is érvényes SHS utlevéllel kell rendelkezniük. A vizumnélküli magyar beutazási kedvezmény, illetve az utóagoston beszerzendő félaru vizum, valamint a vasuti menetdíjkedvezmények csak a kiállítási igazolványok birtokosai által vehetők igénybe.

A kiállítási igazolványok ára 80 dinárban van megállapítva és kaphatók a felkért vidéki SHS. Kereskedelmi Testületeknél, Pénzügyintézeteknél, Utazási és Utlevélhivataloknál és a **Beogradi Magyar Kereskedelmi megbízottánál** — Beograd, Palata Akademia, telefon 20-23. — ahol a kiállítás a vonatkozó minden közelebbi felvilágosítás díjtalanul beszerezhető. (Válasz helyre megküldendő.)

Azok, akik már 1927. március 19-ike előtt thajtanak a félaru vasuti kedvezmény igénybevételével Budapestre felutazni és azok, akik nem akarnak a vizum utólagos beszerzésével Budapesten időt veszteni és annak utána járni, a szabályszerű magyar beutazási vizum beszerzése végett utleveleiket a **Beogradi Magyar Kereskedelmi megbízottnak** postán előzetesen is beküldhetik.

Tisztelettel értesitem a m. t. hölgyközönséget, hogy

tavaszi köpeny, ruha, bluz stb. újdonságaim megérkeztek

és azok árusítását megkezdtem.

- Szövetkabátok — — — 450 dinártól
- Selyemkabátok — — — 950 dinártól
- Tiszta gyapju szövetruhák 400 dinártól
- Crep de chine ruhák — — 450 dinártól

kezdve kaphatók.

Hitelképes egyének részletfizetésre vásárolhatnak

HEGYIFÜLÖP

női konfekció áruhaza Subotica, Aleksandrova ul. 7.

Főmolnárt

■ törekvő, józan, energikus embert keres

2 vagonos vám- és exportmalom

■ Csakis elsőrendű erők ajánlatát „Szakember” jelige alatt e lap kiadójába kérjük.

Vendéglőnek

kiválóan alkalmas villa az iregi országot mentén, Kamen ca (Srem) község és a Fruskagora között, turistáktól sürün látogatott országuton, előnyös fizetési feltételek mellett **eladó.**

A villa All hat szobából, elégséges mellékhelyiségekkel az emeleten és nagy helyiségek a földszinten. Ezenkívül egy különálló épület két szoba, konyha és spels-sal, k. két kat. hold területen fekvő árnyas parkban felszik egy patak mentén, melyet nyáron fürdőre lehet használni. Közelebbiek a utróttal meg tudhatók

Schwarz József, Novisad

Ribnji trg 11.

ELADÓ

malom és gőzfűrésztelep Slavonska-Požegán

A malom a városban van két állami főt keresztezésénél. A malom mellett fűrésztelep kerélfűrészrel (Vollgatter) 2 vagonettivel, 2 körfűrészrel, 30 gatterfűrészrel és teljes felszereléssel. Az üzemi erőt a Velikanke patak vize szorgáltatja, kis vizállás mellett 35 HP félstabil gőzgép. Több épület, gabonarakár, kocsiszin, f szer, disznóhizlalásra megfelelő aklok, nagy udvar, terjedelmes kerttel. Eadási ár rendkívül olcsó, felvilágosításokkal szorgál a

TRGOPROMET D. D.

SLAV.-POŽEGA

Gazdák!

A valódi

Zöldpor

1/2 kgos csomagokban „Aeroplan” védjeggyel jön forgalomba

Vizszonteladóknek szállítja:

Kemikalija Novisad

Futoški put 27.

TATAI SZÉN

KAPHATÓ

CARBON

ADOLF NATHAN & Co. K. D.-nál

NOVISAD

Telefon 483 Trg Oslobođenja br. 6

Vezérképviselet Alsó-Bácska, az egész Bánát, Horvátország és Slavonia területére

1152

Olesó tűzifa!

100 kg. vágott és aprított fa házhoz szállítva 30 din.

Pontos mérésért garantálunk, kiszolgálás szolid és gyors!

Bosna fakereskedés Subotica a vasuti teherpályaudvar mellett. Tel. 512

TELJESITŐKÉPESSÉG

3000 TEGLA NAPONTA A „RAPID” KÉZITÉGLAPRÉSSEL

kifogástalan téglákat készít 3 munkás **tiszta földből** víz bekeverése nélkül

IDŐ- és PÉNZMEGTAKARITÁS

HOSSZANTARTÓ JÓTÁLLÁS

RAPID

ügyettség és bizomány

A szab. „RAPID” kézitégla prés vezérképviselete

VELIKI BEČKEREK

1507 Obala Princeza Jelene 4.

Képviselet és raktár Bácska részére:

Sam. Löbl i Sin, Bačka-Palánka

Képviselet és raktár a Bánát részére:

Braun Marcel, Veliki-Bečkerok

Steiner Béla, Velika-Kikinda

Maier Gyula, Pančevo

Zoffmann Artur, Vršac

Képviselet és raktár Slavonia és Baranya részére:

Pučka Šedona i Založni Zavod d. d. Osijek

D. satična ul. 27.

Rövid idő óta már sok 100 gép van üzemben

SREBRNJAK SZANATORIUM

ZAGREB

Uj belgyógyászati szanatórium nyílt meg Srebrnjakon 62. szám alatt, a Medjašna ulicai villamos állomástól 10 percnnyire, alacsony dombon, ideális helyen fekszik. Körülötte szőlők és erdők. Gyönyörű kilátás a Száva völgyére és a zagrebi hegyekre. Az összes belsőbajok részére, kivéve a fertőző és elmebajokat, Dietetikus, fizikális és medikamentális gyógyítás a legmodernebb terápiai módszerek szerint.

Főorvos: Dr. Franjo Kavčić.

Mérsékelt árak! 11243 Telefonszám 2328

MODERN IPARVALLALAT

A FASZAKMÁBAN

mely konkurencia nélkül áll, kiterjedt, készfűtő vevőkörrel rendelkezik, a tulajdonos előrehaladott kora miatt **eladó.** Esetleg megfelelő tőkével fiatal társ kerestetik, ki az üzemet vezetni. Megkeresésük „Kitűnő beloktetés” jelige alatt Schmolka hirdetőirodába Novisad, Jevrejska ulica 7. küldendő.

REDŐNYÖK

minden nemben u. m. acél „Es lingen”-féle fazsaluablak és vászon, továbbá az összes mű- és lakatosárúk, valamint teherfelvonók gyártása.

Bernold Silvester, Novisad Alapított 1885.

Gázgyárral szemben. Telefonszám: 234

Fiók: Beograd, Dosi Ijeva ulica 51.

2579

Tűzifa, porosz darabos szén vagontelekben üzemek, magánosok részére. — Szolid kiszolgálás! **„Ignis” J. Wirth**

tűzifanagykereskedésénél. Iroda: SUBOTICA, Agina ul. 13. Telefon 503